VERWEY JONKER Instituut

Een onderzoek naar de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de woonomgeving

Studerende Buren

Maarten Kwakernaak
Leyla Reches
Marije Voorwinden

Studerende Buren

Een onderzoek naar de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de woonomgeving

Auteurs

Maarten Kwakernaak

Leyla Reches

Marije Voorwinden

Met medewerking van

Tara Jibodh

Floor Lubbers

Opdrachtgevers

Kences (Kenniscentrum Studentenhuisvesting) DUWO, Alwel, De Key, De Veste, Idealis, Lefier, Maasvallei, SJHT, SSH, SSH&, Vestide, Wonen Breburg en Woonstad Rotterdam

Utrecht, mei 2021

Inhoudsopgave

Samenvatting 4
Onderzoeksmethode 4
Eindconclusie 5
Resultaten en conclusies per thema 5
Aanbevelingen aan de studentenhuisvesters 7

1 Inleiding 9
Onderzoeksmethode 10

2 Beeld van de studenten zelf 12
2.1. Opzet enquête en achtergrond van de respondenten 12
2.2. Bijdrage aan sociale cohesie in de buurt 13
2.3. Participatie (vrijwilligerswerk en maatschappelijke initiatieven) 18
2.4. Wensen rondom bijdragen in de woonomgeving 19
2.5. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig) 22

3 Beeld van de buurtbewoners 24
3.1. Opzet van de vragenlijst en respons 24
3.2. Invloed studenten op de buurt 25
3.3. Bijdrage van studenten aan sociale cohesie 26
3.4. Participatie in de buurt 27
3.5. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig) 27

4 Beeld in de media 29
4.1. Aantal vermeldingen in de media 29
4.2. Categorieën initiatieven/bijdragen van studenten 31

5 Buurtonderzoek 35
5.1. Hoendiepflat – Groningen 36
5.2. Elseviergebouw – Amsterdam 42
5.3. Pieter Vlaming – Amsterdam 47
5.4. Bosuilstraat & Steenuilstraat – Enschede 53
5.5. Amsterdamsestraatweg/Otterstraat – Utrecht 58
5.6. De Mouterij – Wageningen 64
5.7. Leeuwenstein – Nijmegen 69
5.8. Coolhaven & Delfshaven – Rotterdam 75
5.9. Generaal Maczekstraat – Breda 81
5.10. Complexen Pisanostraat – Eindhoven 86
5.11. Mockstraat – Maastricht 91

6 Conclusies & aanbevelingen 96
Aanbevelingen aan de studentenhuisvesters 97

Bijlage 1: Werkwijze 99
Media-analyse 99
Enquête onder studenten 99
Buurtonderzoek 100

Bijlage 2: Referenties 101

Samenvatting

De toename van het aantal studenten in Nederland vraagt om meer huisvesting voor deze groep. Wanneer er nieuwe studentenhuisvesting wordt aangekondigd, zijn buurtbewoners vaak geen voorstander van de komst van meer studenten in de buurt. De positieve impact van studenten in de buurt wordt over het algemeen minder belicht dan de negatieve kanten. Verschillende onderzoeken hebben de *economische* meerwaarde van studenten in de stad aangetoond. Studenten brengen koopkracht naar de buurten waarin ze woonachtig zijn (Allinson, 2006). Instellingen voor hoger onderwijs zorgen voor werkgelegenheid en maken het voor andere bedrijven aantrekkelijk om zich in de betreffende stad te vestigen (Hubbard, 2008; Manshanden, 2009; Manshanden & Koops, 2021). Er is echter nog relatief weinig bekend over de mate waarin studenten *maatschappelijke* meerwaarde hebben voor de buurt waarin zij wonen. In dit onderzoek is daarom getracht een antwoord te geven op onderstaande onderzoeksvraag:

Welke maatschappelijke meerwaarde hebben gevestigde studenten voor hun woonomgeving?

Deze vraag is uitgewerkt in een drietal onderzoeksvragen:

- *Welke bijdrage leveren studenten aan **sociale cohesie** in hun woonomgeving?*
- *Welke bijdrage leveren studenten op het gebied van **participatie** in hun woonomgeving?*
- *Welke bijdrage leveren studenten op het gebied van **leefbaarheid** in hun woonomgeving?*

De opdrachtgevers van dit onderzoek zijn 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting (vanaf hier: *studentenhuisvesters*) en Kences, het kennisinstituut voor studentenhuisvesting.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd in drie onderdelen:

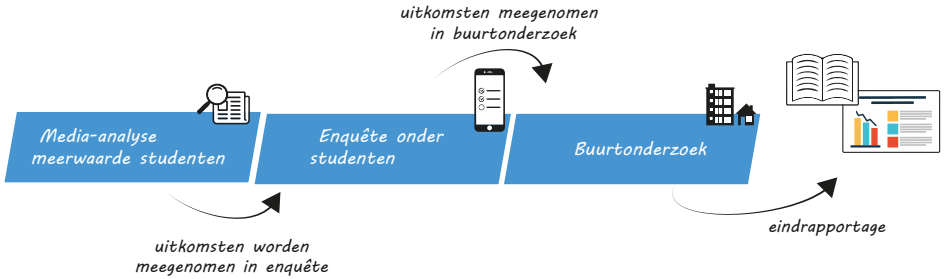

- *Media-analyse*, waarin gekeken is naar maatschappelijke initiatieven van studenten in de periode 2010-2020. In totaal zijn artikelen van 95 landelijke en regionale kranten gescreend.
- *Enquête onder studenten*, waarin huurders van 13 studentenhuisvesters zijn bevraagd op de thema's sociale cohesie, participatie en leefbaarheid. In totaal deden 8228 studenten mee aan dit onderzoek.
- *Buurtonderzoek* in 11 buurten in 10 steden verspreid over Nederland, waar buurtbewoners en sleutelfiguren zijn bevraagd met vragenlijsten en interviews. In totaal vulden 124 buurtbewoners een vragenlijst in; met 34 van hen is ook een interview uitgevoerd. In totaal zijn 35 sleutelfiguren geïnterviewd. Ook zijn in dit buurtonderzoek de antwoorden van studenten uit de enquête meegenomen.

Eindconclusie

In dit onderzoek is gekeken naar de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt. Studenten blijken over het algemeen participerende burgers: een meerderheid van hen doet vrijwilligerswerk. De maatschappelijke bijdragen van studenten spelen zich vooral af buiten hun woonomgeving, maar een aanzienlijk deel van de studenten zou eigenlijk meer willen doen voor hun buurt. Buurtbewoners geven aan dat zij weinig direct contact hebben met studenten in hun buurt. Toch zien buurtbewoners de studenten liever niet vertrekken, want zij brengen levendigheid en diversiteit naar de buurt. Levendigheid slaat soms om naar overlast, maar slechts een enkele buurtbewoner geeft aan meer nadelen dan voordelen te zien aan de aanwezigheid van studenten in hun woonomgeving: "een beetje reuring kan geen kwaad".

Resultaten en conclusies per thema

Sociale cohesie

Studenten hebben een beperkte binding met de buurt waarin ze wonen. Zowel studenten zelf als mede-buurtbewoners geven aan beperkt contact met elkaar te hebben. Studenten zijn maar beperkt op de hoogte van activiteiten in de buurt en de meeste studenten hebben nog nooit meegedaan aan activiteiten in hun woonomgeving. Opvallend genoeg lijken internationale studenten gemiddeld meer contact te hebben met mede-buurtbewoners (niet-studenten). Ook hebben zij een grotere behoefte om vaker deel te nemen aan activiteiten in de buurt. Studenten die in een pand wonen waarin zij geen voorzieningen delen met andere studenten, lijken het minst zichtbaar in de buurt. Er is geen behoefte aan dagelijkse interactie tussen studenten en mede-buurtbewoners, maar over het algemeen geeft men aan elkaar wel beter te willen leren kennen.

- Hoewel 67% van de studenten ervaart dat mensen prettig met elkaar omgaan in de wijk, geeft slechts 12% van de studenten aan vaak contact te hebben met mede-buurtbewoners die niet studeren. Van de internationale studenten geeft 20% aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. Bijna een derde van de studenten (32%) geeft aan dat ze zich verbonden voelen met hun woonomgeving.

- Vaker hebben studenten contact met andere studenten in de buurt van hun woning: 36% van de bevraagde studenten geeft aan vaak contact te hebben met andere studenten in hun woonomgeving.

- Studenten zijn er vaak niet van op de hoogte of er activiteiten in hun buurt worden georganiseerd. Van diegenen die aangeven dat er wel eens activiteiten zijn, geeft 41% aan hier wel eens aan te hebben deelgenomen, terwijl 29% aangeeft nog nooit te hebben deelgenomen, maar dit wel van plan is.

- Eén op de 13 studenten (8%) geeft aan dat ze zelf wel eens iets hebben georganiseerd in hun eigen buurt. Het merendeel deed dit op eigen initiatief, de rest deed dit in het kader van hun studie of als sociaal ondernemer.

- De mede-buurtbewoners van studenten en sleutelfiguren in 11 onderzochte buurten bevestigen het beeld dat studenten zelf schetsen. Ook zij geven over het algemeen aan weinig contact te hebben met studenten in hun buurt. Het merendeel (64%) van de buurtbewoners geeft aan dat ze (heel) soms contact hebben met studenten. 30% geeft aan dat ze nooit contact hebben met studenten in de buurt. Ook zij geven aan dat studenten meestal niet deelnemen aan activiteiten in de buurt. Studenten worden hier echter ook niet altijd voor uitgenodigd. Een op de vijf bewoners (20%) geeft aan dat ze voorbeelden kennen waarbij studenten iets organiseren voor de buurt.

- Uit de gesprekken met mede-buurtbewoners blijkt dat er vaak een behoefte ligt om het contact met studenten (iets) te versterken. Dat hoeft geen

dagelijks contact te zijn: over het algemeen wonen mensen prettig naast elkaar. Maar het is wel prettig om te weten wie er in je buurt woont.

- Sleutelfiguren in de onderzochte buurten geven aan dat studenten die wonen in een zelfvoorzienende studentenwoning (zonder gemeenschappelijke voorzieningen) over het algemeen minder overlast veroorzaken, maar ook minder contact hebben met mede-buurtbewoners. Welkome levendigheid en overlast lijken gelijk op te gaan in wijken waar veel studenten samen wonen.

Participatie

Studenten lopen voorop in de participatiesamenleving. De meerderheid van de studenten doet vrijwilligerswerk. Zij richten zich maar in beperkte mate op hun eigen woonomgeving, hoewel een aanzienlijk gedeelte van hen eigenlijk meer zou willen doen voor hun buurt. Vaak ontbreekt het hen aan tijd, maar een groot gedeelte weet simpelweg niet waar ze kunnen aangeven dat ze willen helpen of weten niet wat ze zouden kunnen bijdragen.

- Van de bevraagde studenten geeft 65% aan dat zij vrijwilligerswerk doen. De meeste van hen doen dit zowel voor een studie- of studentenvereniging als elders. Vergeleken met het landelijk gemiddelde van 47% kennen studenten een hoge mate van participatie in vrijwilligerswerk.

- Slechts 5% van de bevraagde studenten geeft aan dat zij vrijwilligerswerk doen in hun eigen woonomgeving. Eén op de vijf studenten (20%) heeft een uitgesproken behoefte om meer te betekenen voor mensen in hun woonomgeving dan zij nu doen. Bijna 40% is daar nog niet uit: zij weten niet of ze meer willen betekenen voor hun buurt. De behoefte om meer te doen voor de buurt ligt het hoogst bij internationale studenten: 37% van hen zou meer voor de buurt willen betekenen. Studenten zouden vooral meer willen betekenen voor kwetsbare buurtbewoners, voor duurzaamheid en groen in de buurt of voor meer ontmoeting in de buurt. De meest voorkomende redenen dat zij dit nog niet gedaan hebben zijn: tijdgebrek, niet weten waar je kunt aangeven dat je iets wil doen en niet weten of er wel behoefte is aan hun inzet.

- Uit een analyse van krantenartikelen tussen 2010-2020 blijkt dat er een grote diversiteit is in de maatschappelijke initiatieven die studenten nemen. De belangrijkste categorieën initiatieven zijn: vrijwillige inzet gericht op kwetsbare groepen, vrijwilligerswerk in de culturele sector, wederkerige inzet (bijvoorbeeld korting op huur, in ruil voor vrijwillige inzet), initiatieven gekoppeld aan de studie(achtergrond), organisaties gericht op maatschappelijke betrokkenheid van studenten, initiatieven vanuit het verenigingsleven, initiatieven gedurende de coronacrisis, sociaal ondernemerschap, bijdragen aan sociale cohesie in de woonomgeving en bijdragen aan leefbaarheid.

Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Studenten en hun mede-buurtbewoners geven geen eenduidig beeld over de mate waarin studenten bijdragen aan een leefbare woonomgeving. Studenten zijn veel positiever over de mate waarin ze bijdragen aan een schone, nette omgeving dan hun mede-buurtbewoners, die vooral ook negatieve kanten zien. Studenten voelen zich over het algemeen veilig in hun buurt, maar hebben hier volgens buurtbewoners een beperkte rol in.

- Van de deelnemende studenten geeft 79% aan dat zij bijdragen aan een schone, nette omgeving. Hun mede-buurtbewoners zien dit anders: van hen geeft slechts 1% aan dat studenten aan een schone nette omgeving bijdragen en 55% ervaart dat studenten er juist voor zorgen dat het minder schoon/netjes is in de buurt.

- Het valt op dat sleutelfiguren in de buurt vaak opmerken dat studenten inderdaad regelmatig voor overlast zorgen door afval rondom afvalcontainers, maar dat dit beeld niet altijd terecht is. Afvalcontainers bij studentencomplexen worden vaak (onterecht) gebruikt als inzamelplaats voor een bredere groep inwoners. Hier lijkt de theorie van het gebroken glas op te gaan: wanneer er één bankstel naast een container wordt geplaatst, wordt dit als uitnodiging gezien om hier meer grofvuil of afval achter te laten.

- Sleutelfiguren en enkele buurtbewoners geven aan dat studenten in complexen van woningcorporaties voor studentenhuisvesting voor minder overlast zorgen dan studenten in particuliere panden. Deze studentenhuisvesters houden volgens hen meer rekening met de buurt door goede afvalvoorzieningen te verzorgen, panden te isoleren en in de bouw rekening te houden met de ligging ten opzichte van woningen van mede-buurtbewoners.

- Studenten voelen zich over het algemeen veilig in hun woonomgeving, hoewel er grote verschillen zijn tussen de onderzochte steden. Het minst veilig voelen studenten zich in Den Haag, terwijl Maastricht, Enschede en Wageningen/Ede het veiligst worden ervaren. Het overgrote deel van de buurtbewoners geeft aan dat studenten geen verschil maken in de veiligheid in de buurt. 17% van de buurtbewoners geeft aan dat studenten bijdragen aan een veiligere woonomgeving. Deze bewoners geven aan dat studenten op andere tijden op straat zijn en daardoor voor meer sociale controle zorgen. 6% vindt juist dat studenten voor meer onveiligheid zorgen.

Invloed van de coronacrisis

De coronacrisis heeft een beperkte invloed op de maatschappelijke positie van studenten. De situatie rondom COVID-19 ontwikkelde zich gedurende de looptijd van het onderzoek (augustus 2020-januari 2021). Vooral gedurende de eerste golf ontstonden er initiatieven van studenten om kwetsbare mede-buurtbewoners te helpen. Maar studenten werden vaak ook minder zichtbaar in de buurt: zij bleven meer binnen of vertrokken uit hun studentenkamer naar familie.

Aanbevelingen aan de studentenhuisvesters

De opdrachtgevers van dit onderzoek zijn 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting en Kences, het kennisinstituut voor studentenhuisvesting. Studentenhuisvesters bevinden zich in een bijzondere positie, omdat zij in direct contact staan met de bewoners van hun panden, maar ook verbindingen hebben met de buurt en gemeente. Vanuit deze positie als sociale studentenhuisvester liggen er kansen om studenten en hun mede-buurtbewoners te ondersteunen bij het beter benutten van de bereidheid en maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt. Op basis van de conclusies doen de onderzoekers de volgende aanbevelingen aan studentenhuisvesters:

1. Stimuleer en faciliteer maatschappelijke betrokkenheid in de buurt

Uit het onderzoek blijkt dat studenten over het algemeen participerende burgers zijn, maar slechts in beperkte mate in de eigen woonomgeving. Een groot deel van hen zou eigenlijk meer in de buurt willen doen. Soms doen ze dat niet uit tijdgebrek, maar bereidwillige studenten weten ook vaak niet waar ze terechtkunnen met een hulpaanbod of twijfelen of er überhaupt iemand op hun inzet zit te wachten. Daarbij zijn internationale studenten een belangrijke aandachtsgroep, omdat onder die groep de bereidheid nog hoger is. De studentenhuisvesters kunnen een belangrijke rol spelen in het leggen van verbindingen tussen behoeften in de buurt en bereidheid in de complexen.

2. Stimuleer en faciliteer buurtontmoeting tussen student en mede-buurtbewoners

Er is geen behoefte aan dagelijkse interactie tussen studenten en mede-buurtbewoners, maar over het algemeen geeft men aan elkaar wel beter te willen

leren kennen. Bij bestaande buurtactiviteiten worden studenten niet altijd uitgenodigd, of de activiteiten zelf zijn niet uitnodigend voor studenten. Een jaarlijkse buurtactiviteit, waarin studenten zelf een actieve rol spelen, zou door de studentenhuisvester georganiseerd of ondersteund kunnen worden.

3. Weeg sociale cohesie mee bij ontwikkelen studentencomplex

Er is een trend van individualisering binnen studentencomplexen. Steeds vaker wonen studenten in zelfvoorzienende studio's. Bij deze panden lijkt er minder overlast in de buurt te bestaan, maar de levendigheid die studenten naar buurten brengen is daar ook minder. Verbindingen tussen studenten en hun mede-buurtbewoners zullen eerder tot stand komen in complexen waar studenten veel contact onderling hebben, doordat ze voorzieningen delen. De recente aandacht voor eenzaamheid onder studenten staat in directe relatie tot dit thema. Bij het ontwikkelen van nieuwe studentencomplexen zou sociale cohesie daarom als thema meegewogen moeten worden.

1 Inleiding

Het aantal studenten dat staat ingeschreven in het hoger onderwijs is de afgelopen decennia sterk gegroeid en ook de laatste jaren neemt het aantal studenten sterk toe, met name in het wetenschappelijk onderwijs (Onderwijs in Cijfers, 2020; DUO/VSNU, 2019). De toename van het aantal studenten vraagt om meer huisvesting voor deze groep. Studentenhuisvesters merken dat er onder buurtbewoners vaak een negatief beeld bestaat over studenten. Wanneer er nieuwe studentenhuisvesting wordt aangekondigd, zijn buurtbewoners vaak geen voorstander van de komst van meer studenten in de wijk. Ook in de gemeenteraad in studentensteden bestaat vaak het beeld dat studenten zorgen voor overlast.

In internationaal onderzoek worden studenten door de buurt omschreven als een groep wiens normen, waarden en levensstijl niet stroken met die van de meerderheid, in dit geval de bewoners van de buurt die géén student zijn (Hubbard, 2008). De levensstijl van studenten wordt hierbij geassocieerd met geluidsoverlast, openbaar dronkenschap en ander antisociaal gedrag (Sage, Smith & Hubbard, 2012). Ook worden er negatieve effecten voor de omgeving benoemd, zoals afval op straat en foutgeparkeerde fietsen (Munro & Livingston, 2012).

De positieve impact van studenten in de wijk wordt minder belicht dan de genoemde negatieve kanten. Wel hebben verschillende onderzoeken de economische meerwaarde van studenten in de stad aangetoond. De meest genoemde positieve impact van studenten is dat ze veelvuldig gebruik maken van lokale winkels, cafés, restaurants en andere openbare faciliteiten. Studenten brengen daarmee koopkracht naar de buurten waarin ze woonachtig zijn (Allinson, 2006). Studenten stimuleren daarnaast ook de lokale economie, doordat hun uitgaven rondom de onderwijsinstelling en de wijk waarin ze woonachtig zijn werkgelegenheid creëren in verschillende sectoren (Hubbard, 2008). Naast de uitgaven van studenten draagt de aanwezigheid van een hoger onderwijsinstelling in een stad bij aan de economie van de stad. Hoger onderwijsinstellingen zorgen voor werkgelegenheid en maken het voor andere bedrijven aantrekkelijk om zich in de betreffende stad te vestigen (Manshanden, 2009; Manshanden & Koops, 2021).

Naast economische meerwaarde kunnen studenten ook een maatschappelijke bijdrage leveren aan hun directe woonomgeving. Woningcorporaties voor studentenhuisvesting zien ook deze positieve kanten van de aanwezigheid van studenten in de buurt. Zo zouden zij vaak een waardevolle bijdrage leveren aan de lokale samenleving en het veiligheidsgevoel zou hoger zijn, doordat studenten ook 's avonds zichtbaar in de wijk aanwezig zijn. Onderzoek laat zien dat studenten voor meer diversiteit in de wijk zorgen (Universities UK, 2006) maar ook bijdragen aan het vormen van een levendige gemeenschap. Daarnaast wordt een toename van vrijwilligerswerk een enkele keer benoemd (Allinson, 2006). De maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt is echter een nog onderbelicht onderwerp; de focus ligt veelal op de negatieve impact van studenten in de wijk of op de economische meerwaarde van het hoger onderwijs.

In deze studie wordt inzicht geboden in de mate waarin studenten inderdaad een actieve rol spelen in hun woonomgeving. Wij richten ons daarbij op 'gevestigde studenten'; studenten die een wo, hbo of mbo-opleiding volgen en zelfstandig wonen in de stad. Hier komen studenten zelf aan het woord, alsmede hun mede-buurtbewoners en sleutelfiguren in de buurt. Ook is een analyse uitgevoerd naar maatschappelijke bijdragen van studenten in de media. De opdrachtgevers van dit onderzoek zijn 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting (vanaf hier: *studentenhuisvesters*) en Kences, het kennisinstituut voor studentenhuisvesting.

Onderzoeksmethode

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is inzicht creëren in de mate waarin en de manier waarop studenten bijdragen aan hun woonomgeving. Daarbij gaat het om bijdragen op het gebied van participatie, leefbaarheid en sociale cohesie.

Onderzoeksvragen

De centrale onderzoekvraag van dit onderzoek is: *Welke maatschappelijke meerwaarde hebben gevestigde studenten voor hun woonomgeving?*

Deze vraag is uitgewerkt in een aantal onderzoeksvragen:

- *Welke bijdrage leveren studenten aan **sociale cohesie** in hun woonomgeving?*
  Hierbij is gekeken naar of studenten zich onderdeel van de buurt voelen, wat ze bijdragen aan de levendigheid en of andere bewoners hen als mede-buurtbewoners zien. Ook is gekeken of studenten meedoen aan activiteiten of zelf activiteiten voor hun buurt organiseren.
- *Welke bijdrage leveren studenten op het gebied van **participatie** in hun woonomgeving?*
  Bij participatie is er gekeken of studenten zelf maatschappelijke initiatieven opzetten en of ze participeren in vrijwilligerswerk.
- *Welke bijdrage leveren studenten op het gebied van **leefbaarheid** in hun woonomgeving?*
  Onder leefbaarheid wordt verstaan welke bijdragen studenten leveren aan het veiligheidsgevoel van hun mede-buurtbewoners en welke bijdrage ze leveren aan de fysieke omgeving (schoon, heel en veilig).

Onderzoeksmethode

Maatschappelijke meerwaarde laat zich in beginsel moeilijk meten. Het is een lastig af te bakenen en subjectief geladen concept: de ene persoon zal de maatschappelijke meerwaarde van een groep anders ervaren dan de andere. Om toch grip te krijgen op de maatschappelijke meerwaarde van studenten is er een onderzoek uitgevoerd waarin cijfers en ervaringen worden gecombineerd: een *mixed-methods* aanpak waar kwalitatieve en kwantitatieve methoden elkaar versterken.

Media-analyse

In de eerste fase van het onderzoek is de breedte van type maatschappelijke initiatieven en bijdragen door studenten geïnventariseerd. Daarvoor is er een uitgebreide search in 95 kranten gedaan, aan de hand van relevante zoektermen. Hieruit is een categorisering voortgekomen van typen initiatieven die door studenten genomen worden op het gebied van cohesie, participatie en leefbaarheid.

Enquête onder bewoners studentenhuisvesters

Op landelijke schaal is er een enquête uitgezet onder een grote groep huurders van 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting (*vanaf nu: studentenhuisvesters*). In deze enquête is uitgevraagd welke bijdrage zij zelf denken te leveren op het gebied van sociale cohesie, participatie en leefbaarheid. De resultaten van deze enquête bieden een cijfermatige en beschrijvende weergave van hoe studenten zelf hun maatschappelijke meerwaarde zien.

Buurtonderzoek

Om grip te krijgen op hoe de aanwezigheid van studenten wordt ervaren door mede-buurtbewoners die géén student zijn, is er een buurtonderzoek in 11

buurten (in 10 verschillende steden)[1] uitgevoerd. Het beoogde plan was om naar de buurten toe te gaan en daar sleutelpersonen en buurtbewoners te spreken. Wegens de ontwikkelingen rondom de coronacrisis was dit niet mogelijk, er is toen gekozen om het wijkonderzoek op de volgende manier uit te voeren:

- Per buurt zijn er minimaal drie sleutelpersonen via online beeldbellen geïnterviewd.
- Buurtbewoners in de wijken hebben een korte online vragenlijst ontvangen, per wijk zijn er minimaal 5 vragenlijsten ingevuld.
- Aanvullend zijn er per buurt minimaal 3 buurtbewoners telefonisch bevraagd.

Voor een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksmethode zie bijlage 1.

1 Groningen, Amsterdam, Nijmegen, Rotterdam, Enschede, Utrecht, Wageningen, Eindhoven, Breda en Maastricht.

2 Beeld van de studenten zelf

In dit onderzoek wordt een beeld geschetst van de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de woonomgeving. In dit hoofdstuk zijn studenten zelf aan het woord. Huurders van 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting vulden een enquête in over hun woonomgeving en de bijdragen die zij daaraan (willen) leveren. Dit hoofdstuk start met een opzet van de enquête en de achtergrondkenmerken van de deelnemende studenten (2.1). Daarna worden de verschillende thema's besproken die in dit onderzoek centraal staan; sociale cohesie (2.2), participatie (2.3), de wensen van de studenten voor (meer) bijdragen aan de buurt (2.4) en tot slot leefbaarheid (2.5).

2.1. Opzet enquête en achtergrond van de respondenten

Om een representatieve weergave van de studentenpopulatie te geven is ervoor gekozen om de enquête landelijk uit te zetten. Dertien verschillende studentenhuisvesters hebben de digitale enquête verspreid onder bewoners van hun complexen.

De vragenlijst is digitaal afgenomen in de periode september-oktober 2020. Studenten waren gemiddeld ongeveer 10 minuten bezig met het beantwoorden van de vragen. Omdat sommige studentenhuisvesters ook panden hebben waar zowel studenten als niet-studenten wonen is er bij de start van de enquête aangegeven dat deze alleen bedoeld is voor studenten. Uiteindelijk hebben 8577 personen de enquête volledig ingevuld. 349 daarvan bleken geen student (meer) te zijn. Deze antwoorden zijn niet meegenomen in het onderzoek. De analyse van de data is uitgevoerd over de antwoorden van 8228 studenten.

2.1.1. Achtergrond van de respondenten

De gemiddelde leeftijd van de studenten die deelnamen is 22,6 jaar. Het overgrote deel van hen volgt een opleiding aan de universiteit (79%), gevolgd door een opleiding aan het hbo (18%). Een klein aandeel (2%) volgt een opleiding aan het mbo. In de analyse is aandacht voor verschillen tussen studenten van verschillende opleidingsniveaus. 1044 (13%) van de respondenten zijn internationale studenten, zij zijn naar Nederland gekomen om hier te studeren. Voor vragen waar dit relevant is wordt er in dit hoofdstuk gekeken of er significante verschillen zijn tussen de internationale studenten en reguliere studenten.

2.1.2. Woonplaats en woonomgeving

De studentenhuisvesters hebben de enquête verspreid onder studenten die woonachtig zijn in woningen die zij verhuren. Sommige studentenhuisvesters zijn actief in meerdere steden. Van de deelnemende studenten is te zien dat de meeste van hen woonachtig zijn in Delft (9,6%), Leiden (9,3%), Amsterdam (8,7%), Utrecht (8,1%), Nijmegen (7,7%) en Wageningen/Ede (7,7%); inderdaad steden waar veel studenten wonen. Van de deelnemers vulde 15% geen postcode in; van hen is de woonplaats niet bekend.

In tabel 2.1 zijn de 15 steden weergegeven waar de meeste deelnemende studenten woonachtig zijn en welke van de 13 betrokken studentenhuisvesters daar actief is. Bij een selectie relevante vragen die aan bod zijn gekomen in de enquête is bekeken of er significante verschillen zitten tussen deze 15 steden.

Tabel 2.1. Respons per stad en studentenhuisvester voor 15 steden. (n=8228)

Stad	Percentage	Studentenhuisvester
Delft	9,6%	DUWO
Leiden	9,3%	DUWO
Amsterdam	8,7%	De Key/DUWO
Utrecht	8,1%	SSH
Nijmegen	7,7%	SSH&
Wageningen/Ede	7,7%	Idealis
Enschede	6,0%	SJHT/De Veste
Rotterdam	5,4%	Woonstad Rotterdam
Eindhoven	4,9%	Vestide
Tilburg	2,8%	WonenBreburg
Den Haag	2,6%	DUWO
Amstelveen	2,4%	DUWO
Groningen	1,7%	Lefier
Breda	1,5%	Alwel
Maastricht	0,5%	Maasvallei

Aan de studenten is gevraagd hoe ze de omgeving van hun woning zouden omschrijven. Ze konden hier meerdere antwoorden op geven. In tabel 2.2 is te zien dat een groot deel aangeeft te wonen in een studentencomplex buiten de campus. Minder studenten wonen in de binnenstad of in het stadscentrum. Bij een selectie van vragen is gekeken naar significante verschillen tussen studenten die bijvoorbeeld op een campus wonen of studenten die in een wijk wonen.

Tabel 2.2. Hoe zou je de omgeving van jouw woning omschrijven? (n=8228)
meerdere antwoorden mogelijk

Een campus van de universiteit of hogeschool	1685
Een studentencomplex (buiten de campus)	4647
Een wijk of buurt (bijv. een woonwijk, stadswijk)	2006
Binnenstad / centrum	1150
Geen van bovenstaande	63
Aantal gegeven antwoorden	9551

Voor de verbondenheid met de buurt kan de tijd dat iemand daar woont een belangrijke factor zijn. Er is dan ook gekeken naar verschillen in antwoorden tussen studenten die heel kort of al wat langer op dezelfde plek wonen. Bijna een kwart van de studenten (23%) woont minder dan zes maanden op hun huidige woonplek (figuur 2.1).

Figuur 2.1. Hoelang woon je al in deze buurt/woonomgeving? (n=8228)

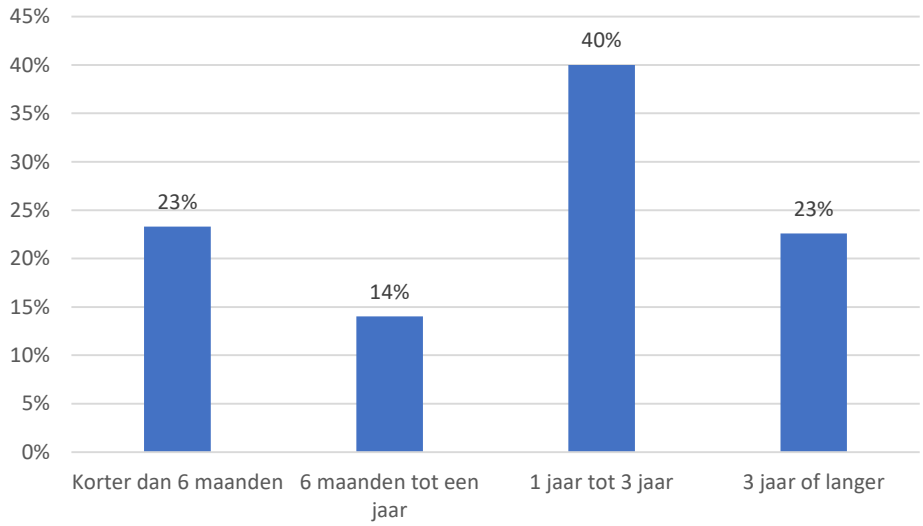

2.2. Bijdrage aan sociale cohesie in de buurt

In deze paragraaf wordt ingegaan op de vraag in hoeverre studenten bijdragen aan sociale verbindingen in de buurt. Voelen zij zich onderdeel van de wijk en doen ze mee met of organiseren ze activiteiten voor de buurt? Om een beeld te krijgen welke rol studenten spelen in het sociale leven in hun woonomgeving, zijn hen een aantal vragen voorgelegd. Op deze stellingen kon antwoord gegeven op een vijfpunstschaal variërend van helemaal mee oneens (1) tot helemaal mee eens (5).

2.2.1. Contact met anderen in de buurt/woonomgeving

Uit figuur 2.2 is af te lezen dat 36% van de studenten aangeeft veel contact te hebben met andere *studenten* uit de buurt, dit kunnen studenten uit hetzelfde studentencomplex zijn maar ook andere studenten die in de buurt wonen.

Studenten hebben veel minder contact met mede-buurtbewoners die *geen* student zijn (figuur 2.3). Van de bevraagde studenten geeft 12% aan veel contact te hebben met deze mede-buurtbewoners. Een groot deel (42%) is het zelfs helemaal oneens met de stelling, en heeft dus amper of geen contact met mede-buurtbewoners die geen student zijn.

Figuur 2.2. Ik heb veel contact met andere studenten in mijn buurt/ woonomgeving. (n=8228)

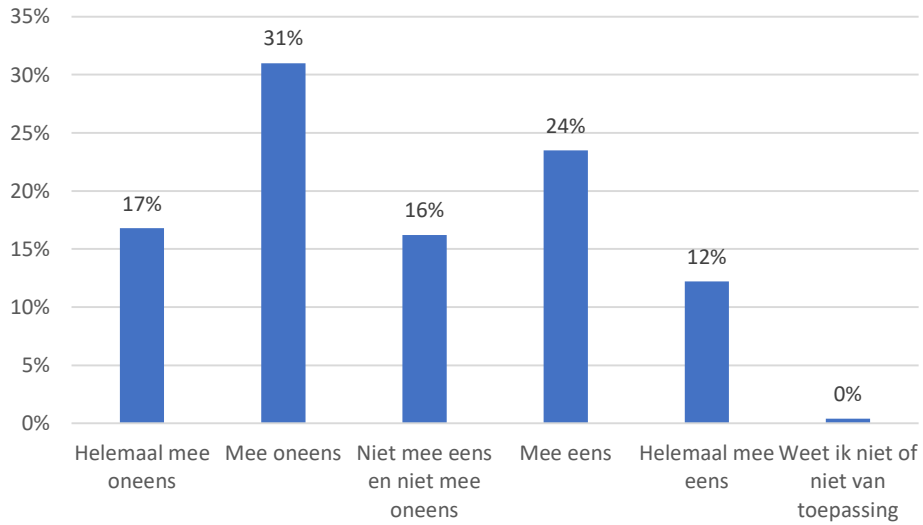

Figuur 2.3. Ik heb veel contact met mensen die *geen student* zijn in mijn buurt/ woonomgeving. (n=8228)

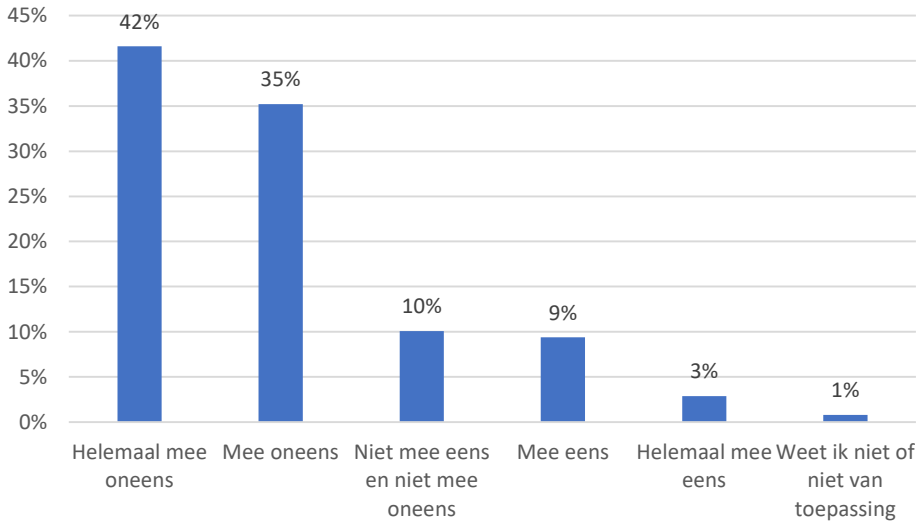

Ondanks dat er weinig contact blijkt te zijn tussen de mede-buurtbewoners en studenten, ervaren de meeste studenten (67%) dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan in de buurt. Maar een klein deel van de studenten (9%) ervaart dat mensen niet prettig met elkaar omgaan in hun buurt (figuur 2.4).

Bijna een derde van de studenten geeft aan zich verbonden te voelen met hun woonomgeving; 39% geeft aan dat ze zich niet verbonden voelen. En nog eens 29 procent staat hier neutraal tegenover (figuur 2.5).

Figuur 2.4. Mensen gaan op een prettige manier met elkaar om in mijn buurt/ woonomgeving. (n=8228)

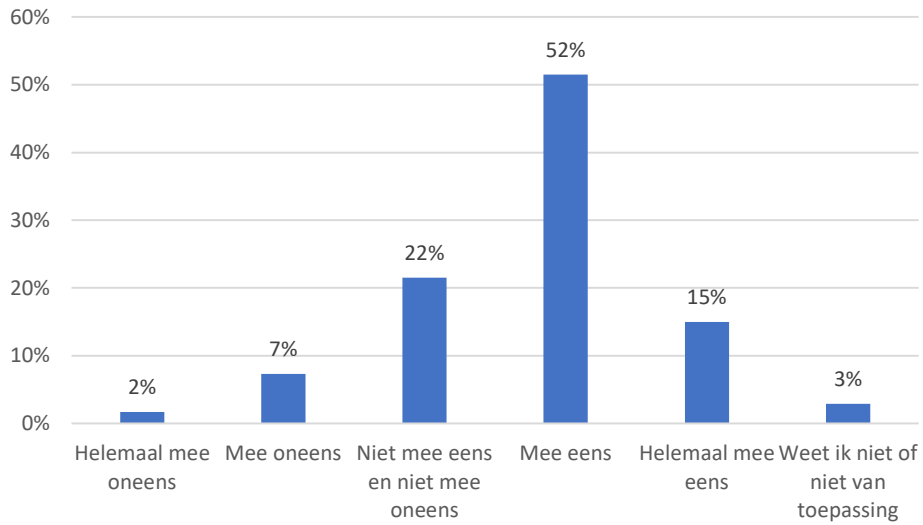

Figuur 2.5. Ik voel mij verbonden met mijn buurt/woonomgeving. (n=8228)

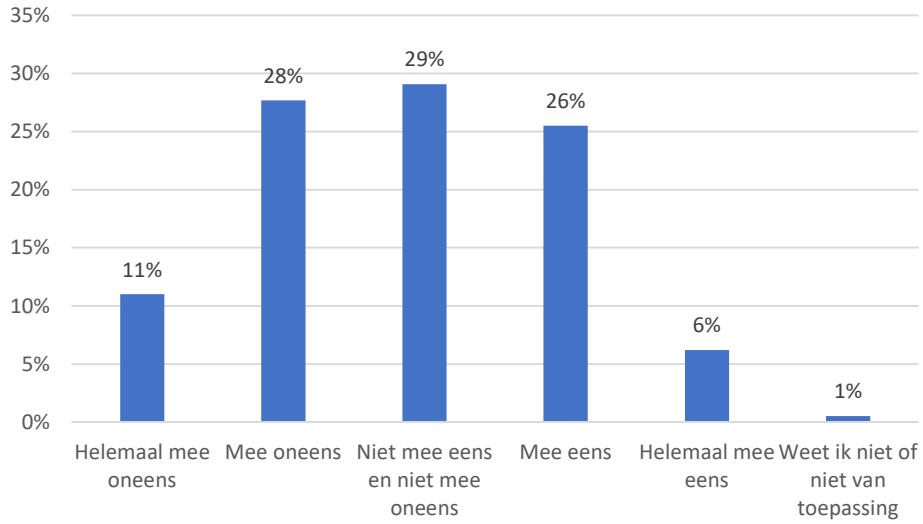

2.2.2. Activiteiten in de buurt

De studenten is gevraagd of er in hun wijk wel eens wat wordt georganiseerd en of ze dan zelf deel (willen) nemen aan deze activiteiten. Uiteraard is de lokale context van belang: in een deel van de wijken waar studenten wonen zullen er veel georganiseerde activiteiten plaatsvinden terwijl er in andere wijken weinig tot niets wordt georganiseerd. Van de studenten geeft 34% (2799 personen) aan dat er wel eens activiteiten worden georganiseerd in hun buurt. 31% geeft aan dat dit nooit gebeurt en 35% weet niet of er wel eens iets wordt georganiseerd in hun buurt.

Van de 2799 studenten die aangeven dat er wel eens wat georganiseerd wordt in hun buurt zegt 41% dat ze ook deelnemen aan deze activiteiten. Een deel van de studenten die niet hebben deelgenomen aan activiteiten in de buurt geeft aan dit in de toekomst wel te willen gaan doen (29%). De rest van deze studenten 856 (31%) geeft aan niet deel te nemen en dit in de toekomst ook niet te gaan doen.

Naast deelnemen aan georganiseerde activiteiten organiseren studenten soms ook zelf activiteiten in de buurt. Uit de media-analyse (zie hoofdstuk 4) blijkt dat studenten door het land heen een verscheidenheid aan initiatieven opzetten in de afgelopen jaren, vaak gericht op een specifieke doelgroep zoals ouderen, soms gericht op de buurt waar ze wonen. Eén op de 13 van de deelnemende studenten (8%) geeft aan dat ze zelf wel eens iets hebben georganiseerd in hun eigen buurt. Het merendeel (85%) deed dit op eigen initiatief, de rest deed dit in het kader van hun studie of als sociaal ondernemer (figuur 2.6).

Figuur 2.6. Heb je wel eens zelf iets georganiseerd/opgezet in jouw buurt/ woonomgeving? Antwoord 'ja' (n=631)

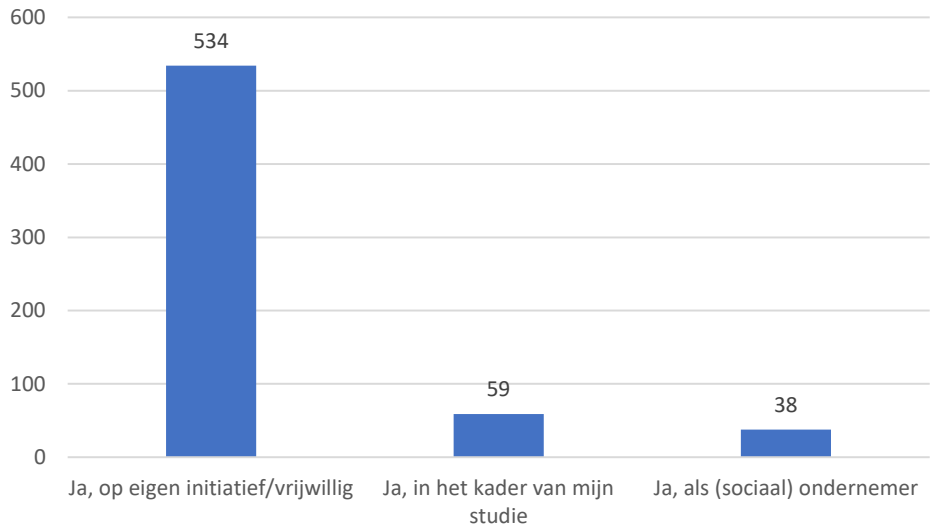

Het grootste deel van de activiteiten die studenten organiseren zijn feesten, borrels of barbecues. Sommige zijn voor de hele buurt, andere voor een verdieping van het studentencomplex om elkaar beter te leren kennen.

"Gang-borrel; om de andere studenten in hetzelfde complex beter te leren kennen (het zijn volledig zelfstandige woningen, dus verder is er weinig contact)."

"We hebben met het huis een barbecue georganiseerd voor de buren die dichtbij wonen."

Daarnaast zijn er enkele studenten die aangeven dat ze een initiatief hebben opgezet gerelateerd aan de coronacrisis (deze enquête is uitgezet in de maanden september/oktober 2020). Hierbij helpen studenten bewoners in de wijk met praktische zaken als boodschappen. In de media-analyse (hoofdstuk 4) komen ook meerdere initatieven naar voren die waren opgezet tijdens de coronacrisis.

"Vrijwilligersactie in het kader van COVID-19: een team van studenten opgezet in de wijk die boodschappen doen/medicijnen ophalen/hond uitlaten deed voor ouderen."

Ook worden er door studenten ook soms acties opgezet die bijdragen aan de fysieke omgeving.

"Gebouw doet mee met een gemeentelijke schoonmaakactie. We hebben voor netten gezorgd door de gemeente waardoor we afval kunnen vissen uit de gracht."

"Projecten om leefbaarheid te verbeteren: extra verlichting, schoonmaak van gemeenschappelijke ruimte."

Tabel 2.3. Wat organiseren studenten in de buurt? (n=631)
meerdere antwoorden mogelijk.

Organiseren van feest(en) voor de wijk/buurtborrel, BBQ etc.	512
Organiseren van sportactiviteit(en)	33
Bewonerscommissie	28
Commissie/studentenvereniging	28
Opzetten van initiatief	26
Onderwijs/baan gerelateerde activiteiten, lezingen, seminars	15
Vrijwilligerswerk - boodschappen brengen i.v.m. corona, taallessen geven	7
Overig	12

2.2.3. Verschillen tussen groepen studenten rondom sociale cohesie

Er zijn een aantal verschillen te benoemen tussen de antwoorden van groepen studenten, als het gaat om de bijdrage aan sociale cohesie.

Internationale en reguliere studenten
Opvallend is dat van de groep internationale studenten een op de vijf studenten (20%) aangeeft veel contact te hebben met mede-buurtbewoners, bij de andere studenten is dit ongeveer één op de tien (11%).

De groep internationale studenten geeft over het algemeen aan dat mensen prettig met elkaar omgaan in de buurt waarin ze wonen, ze ervaren dit gemiddeld iets negatiever dan de andere studenten. Toch lijkt er een grotere behoefte zijn onder internationale studenten om deel te nemen aan activiteiten. Van de groep internationale studenten heeft 45% wel eens deelgenomen aan activiteiten in de buurt, dit is 40% bij de reguliere studenten (dit geldt alleen voor studenten die aangeven dat er wel eens iets wordt georganiseerd in de buurt). Bovendien geeft maar 21% van de internationale studenten aan dat ze *niet* willen gaan deelnemen aan eventuele activiteiten in de buurt, bij de andere studenten ligt percentage een stuk hoger (32%). Ook dit geldt alleen voor studenten die aangeven nog nooit te hebben deelgenomen aan activiteiten.

Verschillen tussen type woningen
Het contact tussen studenten en buurtbewoners verschilt niet sterk als er wordt gekeken naar de woonomgeving van de studenten (campus, studentencomplex buiten de campus, in de wijk/buurt of in de binnenstad/het stadscentrum). Wel is er een verschil te zien in het contact met andere studenten. Slechts 27% van de groep studenten woonachtig in een wijk/buurt heeft veel contact met andere studenten. Voor studenten die wonen op een campus of in een binnenstad/centrum is dit 41%.

Studenten die op een campus wonen ervaren relatief vaak dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan in hun woonomgeving. Van de groep studenten die op een campus woont geeft 77% aan dat ze vinden dat mensen in de buurt prettig met elkaar omgaan. Dit zal waarschijnlijk gaan over de medestudenten die ook op de campus wonen. Van de groep studenten die in een studentencomplex buiten de campus woont geeft 63% aan dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan. Bij de studenten die in een wijk/buurt wonen is dit 64% en bij studenten in de binnenstad/het stadscentrum 67%.

Studenten die op een campus wonen voelen zich ook meer verbonden met hun woonomgeving. Van deze groep geeft 40% aan dat ze zich verbonden voelen met hun woonomgeving. Bij studenten die in een wijk/buurt wonen is dit maar 26%. Hierbij is het onduidelijk of de studenten die op de campus wonen de campus als de woonomgeving definiëren of dat ze breder kijken: iedereen zal zijn woonomgeving anders afbakenen.

Studenten die op een campus wonen nemen veel vaker deel aan activiteiten in de buurt dan studenten die in de binnenstad wonen of in een wijk of buurt. Van de studenten die op een campus wonen geeft 53% aan wel eens te hebben deelgenomen aan activiteiten (dit geldt alleen voor studenten die aangeven dat er wel eens iets wordt georganiseerd in de buurt). Bij studenten die in een stadscentrum wonen is dit 45%, terwijl bij studenten die in een wijk of buurt wonen dit maar 24% is.

Verschillen tussen steden
Er zijn grote verschillen tussen woonplaatsen, waar het gaat in contact tussen studenten en niet-studenten. In Amstelveen geeft een groot deel van de deelnemende studenten aan dat ze veel contact hebben met medestudenten in hun woonomgeving (63%), terwijl in Amsterdam maar een klein deel (23%) dit aangeeft. Het contact tussen studenten en hun mede-buurtbewoners is vooral laag in de steden Delft, Leiden en Groningen, hier geeft maar 9% van de studenten aan veel contact te hebben met buurtbewoners. In Rotterdam, Den Haag en Breda ligt het percentage het hoogst, 18% van de studenten die daar wonen geven aan veel contact te hebben met buurtbewoners.

Tussen de 15 steden valt voornamelijk op dat in Enschede, Wageningen/Ede en Amstelveen meer dan driekwart van de studenten aangeeft dat mensen op een prettige manier met elkaar omgaan in de buurt. In Den Haag ligt dit

percentage het laagst: 48% van de bevraagde studenten die daar wonen geeft aan dat bewoners prettig met elkaar omgaan in de buurt. Het percentage studenten dat zich verbonden voelt met de buurt ligt het hoogst in Amstelveen en Enschede. In Den Haag, Maastricht en Groningen is dit het laagst.

Verschillen tussen opleidingsniveaus

Kijkend naar het contact met andere studenten valt op dat van de groep studenten die een mbo-opleiding volgt (162 van de 8228 deelnemers) maar 25% aangeeft dat ze veel contact hebben met andere studenten in de buurt. Van de hbo-studenten is dit 31% en bij studenten die aan de universiteit studeren geeft 37% aan veel contact te hebben met andere studenten. Waar mbo-studenten minder contact hebben met medestudenten geeft 31% aan dat ze veel contact hebben met mede-buurtbewoners (niet-studenten). Bij de groep studenten aan de universiteit ligt dit aandeel juist weer een stuk lager: 11% van hen geeft aan dat ze veel contact hebben met buurtbewoners.

De groep hbo-studenten voelt zich het minst verbonden met de buurt. Onder deze groep voelt 28% zich verbonden met de buurt, dit is lager dan bij de groep studenten die aan de universiteit studeren (32%) en mbo-studenten (38%).

2.3. Participatie (vrijwilligerswerk en maatschappelijke initiatieven)

Naast activiteiten in de buurt is er aan de studenten gevraagd of ze in de periode dat ze student zijn vrijwilligerswerk gedaan hebben. Onder vrijwilligerswerk wordt verstaan: onbetaald werk of werk waar je alleen een vrijwilligers- of onkostenvergoeding voor krijgt. Bijvoorbeeld bij een sportvereniging, een zorginstelling, maatjesproject, religieuze instelling, welzijnsorganisatie, school, of een politieke partij, studentenvereniging, studievereniging of huurdersvereniging. Er is bij de vraag onderscheid gemaakt tussen vrijwilligerswerk in het algemeen en vrijwilligerswerk bij een studenten- of studievereniging.

Het grootste deel van de studenten geeft aan dat zij vrijwilligerswerk doen. We zien dat 65% van de studenten die de enquête hebben ingevuld zich vrijwillig inzetten, dit kan zowel regulier vrijwilligerswerk zijn als bij een vereniging of beide. Het aandeel vrijwilligers is hoog, aangezien in Nederland 46,7% van de bevolking van 15 jaar en ouder vrijwilligerswerk doet.[2] Opvallend is ook dat een vrij groot deel van de studenten (36%) vrijwilligerswerk doet bij zowel een studenten- of studievereniging als elders.

Figuur 2.7. Regulier vrijwilligerswerk en vrijwilligerswerk bij een studenten- of studievereniging. (n= 8228)

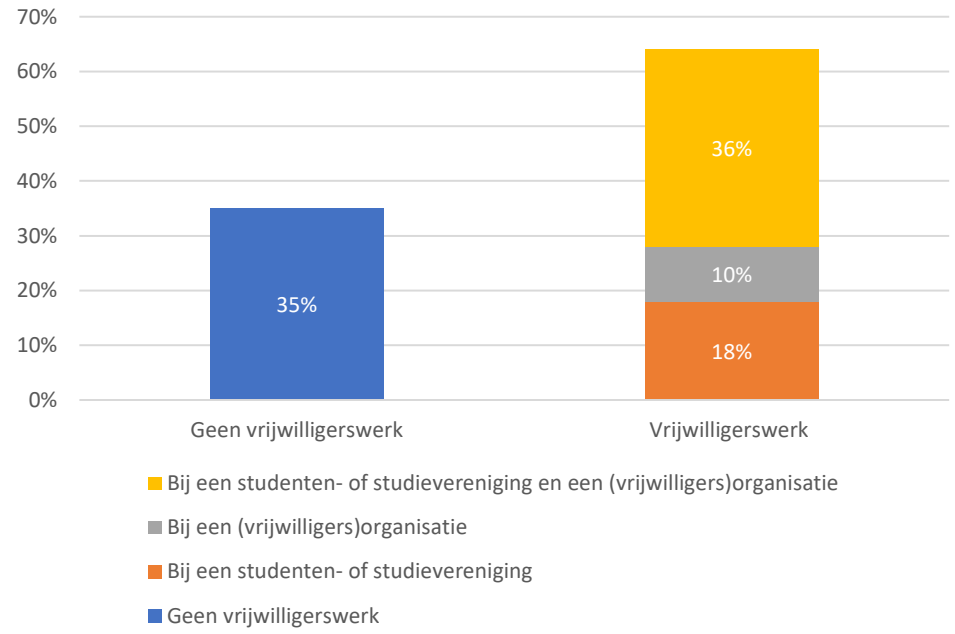

2 https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/participatie/cijfers-context/vrijwilligerswerk#node-vrijwilligerswerk-naar-leeftijd

Er is een grote verscheidenheid in waar studenten vrijwilligerswerk doen en wat voor activiteiten ze daar ondernemen. De studenten konden meerdere antwoorden geven op de vraag 'waar doe je vrijwilligerswerk'. De meest genoemde plekken zijn: bij een studenten – of studievereniging, op een onderwijsinstelling, bij een sportclub, bij een culturele instelling, in de buurt en bij een welzijnsorganisatie.

Bij vrijwilligerswerk bij een studenten – of studievereniging benoemen de studenten verschillende activiteiten zoals lid zijn van de activiteitencommissie, bardienst en bestuurs- en commissiewerk. Bij de onderwijsinstellingen helpen de studenten vooral bij open dagen, begeleiden ze andere studenten en organiseren ze lezingen. Bij de sportclub zijn het voornamelijk taken als trainer of bestuurslid.

Specifiek voor de buurt geven 451 studenten (5%) aan daar als vrijwilliger actief te zijn. Het type vrijwilligerswerk dat ze daar doen varieert van activiteiten die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid zoals afval opruimen, activiteiten in de natuur of activiteiten gerelateerd aan duurzaamheid. Maar ook doen ze vrijwilligerswerk dat zich richt op het welzijn van mensen, bijvorobeeld door coach of buddy te zijn of door activiteiten voor kinderen te organiseren.

2.3.1. Motivatie en wensen

Studenten die vrijwilligerswerk doen hebben daar uiteenlopende motivaties voor. De 5363 studenten die aangaven vrijwilligerswerk te doen, is gevraagd waarom zij vrijwilligerswerk doen (tabel 2.4). Een groot gedeelte geeft aan dat zij vrijwilligerswerk doen omdat ze er plezier aan beleven. De motivatie ligt verder in de persoonlijke ontwikkeling van de studenten: het opbouwen van meer sociale contacten, persoonlijke groei en nieuwe kennis en ervaringen opdoen. Ook geven ze vaak aan vrijwilligerswerk te doen omdat ze graag andere mensen helpen.

Het vrijwilligerswerk dat studenten doen lijkt daarmee niet zozeer voort te komen uit een plichtgevoel maar vooral uit behoefte aan persoonlijke ontwikkeling en het willen helpen van mensen.

Tabel 2.4. Waarom doe je vrijwilligerswerk? (n=5363).
Meerdere antwoorden mogelijk.

Ik beleef er plezier aan	4234
Voor de sociale contacten	3490
Ik wil nieuwe ervaringen en kennis opdoen	3482
Voor mijn persoonlijke groei	3267
Ik wil graag andere mensen helpen	3109
Om mijn carrièreperspectief te versterken/CV aan te vullen	2346
Ik krijg er energie van	2162
Ik wil iets (terug) doen voor de maatschappij	1439
Ik wil iets (terug) doen voor de buurt/woonomgeving	483
Anders, nl.	172

2.4. Wensen rondom bijdragen in de woonomgeving

Hoewel studenten over het algemeen veel participeren, doen zij dit maar in beperkte mate voor hun woonomgeving. Eén op de vijf studenten (20%) geeft aan dat ze graag meer willen doen voor hun buurt, 40% zegt niet te weten of ze dit wel willen. Van de 1635 studenten die meer willen doen voor de buurt is 62% al betrokken als vrijwilliger.

Figuur 2.8. Zou je graag meer willen doen voor jouw buurt/woonomgeving? (n=8228)

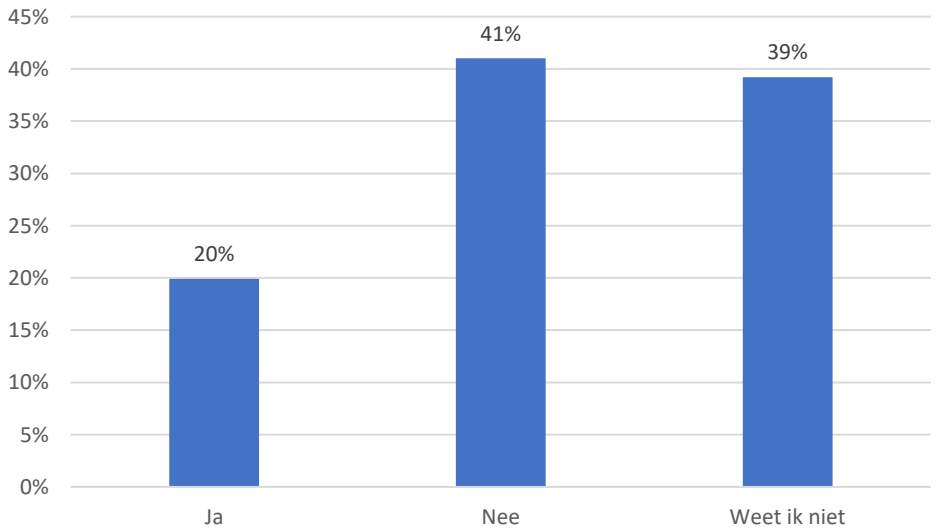

Aan de studenten die aangeven meer te willen doen voor hun buurt is er gevraagd wat dit zou zijn. De studenten hebben hier een grote verscheidenheid aan ideeën benoemd. De activiteiten die het meest naar voren komen zijn gericht op het helpen van specifieke groepen, zoals ouderen en kwetsbaren.

"Boodschappen doen voor ouderen, helpen in het buurthuis."

"Activiteiten met jongeren of ouderen doen, met vluchtelingen leuke dingen doen, dingen maken waar iedereen gebruik van kan maken."

Activiteiten gericht op contact met de buurt worden ook door veel studenten genoemd. Zij willen het contact verbeteren of activiteiten organiseren voor de gehele buurt.

"Activiteiten organiseren om elkaar te leren kennen en een sociaal netwerk binnen de woonomgeving opbouwen."

"Ik zou het liefst de connectie tussen de buurtbewoners en het studentencomplex willen vergroten."

Ook activiteiten met betrekking tot de leefbaarheid werden door studenten veel genoemd, zoals het onderhouden en schoonhouden van de buurt.

"Helpen de buurt schoon te houden of beter te onderhouden."

"Helpen met projecten die betrekking hebben op uitstraling omgeving of duurzaamheid."

Veel van de studenten weten nog niet zo goed wat ze zouden willen bijdragen, veelal benoemen ze dat ze in het algemeen iets willen organiseren of mensen willen helpen. Een groot deel van de activiteiten die worden genoemd zijn ten tijde van het onderzoek ook niet mogelijk door de maatregelen omtrent de coronacrisis. Enkele studenten hebben ook juist activiteiten benoemd die gericht zijn op het helpen van mensen tijdens de coronacrisis.

"Mensen in quarantaine helpen door middel van een belletje of het doen van boodschappen."

"Wij passen wel op de kinderen in de buurt en hebben tijdens corona aangeboden boodschappen te doen."

Tabel 2.5. Wat zou je willen doen voor jouw buurt/woonomgeving? (n=1635)

Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	310	19%
Onderhoud buitenruimte/buurttuin/activiteiten gericht op duurzaamheid(opruimen, groen, afval)	194	12%
Activiteiten gericht op sociale cohesie/ontmoeting	167	10%
Activiteiten organiseren (algemeen)	155	10%
Vrijwilligerswerk	151	9%
Helpen (algemeen)	139	9%
Activiteiten organiseren voor de buurt (buurtfeest/barbecue)	89	5%
Cultuur/sport activiteit	50	3%
Activiteiten gericht op jeugd/educatie	47	3%
Dierenverzorging	16	1%
Corona specifieke activiteiten	10	1%
Activiteiten gericht op veiligheid	9	1%
In de zorg (algemeen)	8	1%
Huurdersvereniging/woonbestuur	7	<1%
Nog geen idee/ heel algemeen (van alles wat)	256	16%
Overig	27	2%

De studenten die aangeven meer te willen doen voor hun buurt zijn hier om verschillende redenen nog niet aan toegekomen (tabel 2.6). Een van de meest genoemde redenen is dat studenten aangeven dat ze geen tijd hebben om naast hun studie en andere bezigheden nog meer bij te dragen. Studenten die iets willen bijdragen geven verder aan dat ze niet weten wat ze zouden kunnen bijdragen. Dat is ook terug te zien in dat veel studenten nog niet specifiek aangeven wat ze willen doen voor de buurt (tabel 2.5). Ook geven de studenten aan dat ze niet weten waar ze kunnen melden dat ze iets willen organiseren of bijdragen voor de buurt. Ze zijn niet genoeg op de hoogte van buurtverenigingen of organisaties waar ze zich bij kunnen aansluiten. Daarbij benoemen enkele studenten dat ze door de coronacrisis nog niet hebben kunnen bijdragen aan de buurt.

Tabel 2.6. Hoe komt het dat je nog niet bent toegekomen aan deze activiteiten? (n=1635) *Meerdere antwoorden mogelijk*

Tijdgebrek	883
Ik weet niet waar ik kan aangeven dat ik iets wil doen voor mijn buurt	814
Ik weet niet wat ik kan bijdragen in mijn buurt	807
Ik weet niet of mensen behoefte hebben aan mijn inzet	660
Ik woon pas net in mijn buurt	451
Corona	41
Moeite met initiatief nemen / nog niet in verdiept	14
Al aangemeld/ Doe al ander vrijwilligerswerk	13
Gezondheidsproblemen (mentaal, fysiek, weinig energie)	11
Sociale cohesie/contacten missen in de buurt	11
Financiële situatie	8
Taalbarrière	6
Onveilig gevoel	4
Overig	18

2.4.1. Verschillen in wensen tussen groepen studenten

Er zijn een aantal verschillen te benoemen tussen de antwoorden van groepen studenten, als het gaat om de wensen om iets bij te dragen aan de buurt.

Tijd dat studenten in de buurt wonen

Van de groep studenten die kort in de buurt woont geeft een groter deel aan dat ze graag meer voor de buurt zouden willen doen dan bij de groep die relatief langer in de buurt woont.

Internationale en reguliere studenten

Heel opvallend is dat 37% van de groep internationale studenten graag meer wil doen voor hun buurt dan zij nu doen. Bij de andere studenten ligt dit aandeel een stuk lager (17,5%).

Steden
Ingezoomd op de 15 steden uit tabel 2.1 is te zien dat in Wageningen/Ede, Den Haag, Amsterdam en Nijmegen ongeveer een kwart van de studenten graag meer wil doen voor de buurt. In Eindhoven is dit percentage het laagst van deze 15 steden: 12% van de studenten geeft hier aan meer te willen doen voor de buurt.

2.5. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

In het onderzoek is er gekeken wat studenten bijdragen aan de leefbaarheid in hun woonomgeving. Hieronder wordt verstaan wat ze bijdragen aan het veiligheidsgevoel en de bijdrage die ze leveren aan de fysieke omgeving (schoon, heel en veilig).

Aan de studenten zelf is gevraagd welke bijdrage ze leveren aan dat de buurt schoon/netjes is en hoe zij zelf de veiligheid in hun buurt ervaren.

2.5.1. Schoon/netjes en veiligheid

Over de bijdrage aan de fysieke omgeving van de buurt zijn de studenten zelf zeer positief. 4 op de 5 studenten (79%) geeft aan bij te dragen aan het schoon en netjes houden van de buurt. Slechts 5% van de studenten zegt geen positieve bijdrage te leveren aan dat de buurt schoon en netjes is (figuur 2.9).

Studenten voelen zich over het algemeen veilig in hun omgeving. Van de deelnemende studenten geeft 9% aan zich niet veilig te voelen in de buurt waar ze wonen (figuur 2.10).

2.5.2. Verschillen tussen groepen studenten

Er zijn een aantal verschillen te benoemen tussen de antwoorden van groepen studenten, als het gaat om de bijdrage aan de fysieke omgeving en veiligheid.

Internationale en reguliere studenten
Van de groep internationale studenten geeft 83% aan dat ze een bijdrage leveren aan dat hun woonomgeving schoon en netjes is, bij de andere studenten ligt dit aantal lager, namelijk 77%.

De internationale studenten voelen zich gemiddeld iets onveiliger dan de andere studenten, maar alsnog voelt het overgrote deel zich veilig in de woonomgeving.

Type complex/woonomgeving
Er zijn geen verschillen gevonden tussen studenten die op een campus, een studentencomplex buiten de campus, wijk/buurt of binnenstad/centrum wonen als het gaat om de bijdrage aan het schoon en netjes houden van de buurt.

Van de studenten die op een campus wonen voelt maar 4% zich onveilig, in een wijk of buurt is dit percentage veel hoger, namelijk 11%. Van de studenten die in de binnenstad of het stadscentrum wonen geeft 8% aan zich onveilig te voelen in de woonomgeving.

Steden
Tussen de 15 steden zijn er geen grote verschillen als het gaat om de bijdrage die studenten leveren aan het schoon en netjes houden van de buurt.

Er zijn wel verschillen in de ervaren veiligheid van studenten. In Den Haag (47%) en Tilburg (56%) ligt het aandeel studenten dat zich veilig voelt in de buurt het laagst. In Maastricht (90%), Wageningen/Ede (88%) en Enschede (87%) ligt dit aandeel het hoogst.

Opleidingsniveau

Er zijn geen verschillen gevonden tussen studenten van verschillende opleidingsniveaus als het gaat om de bijdrage aan het schoon en netjes houden van de buurt.

Als het gaat om veiligheid zijn er wel grote verschillen. Slechts 57% van de mbo-studenten voelt zich veilig in de buurt terwijl dit 68% van de hbo-studenten is en 79% van de wo-studenten.

Figuur 2.9. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=8228)

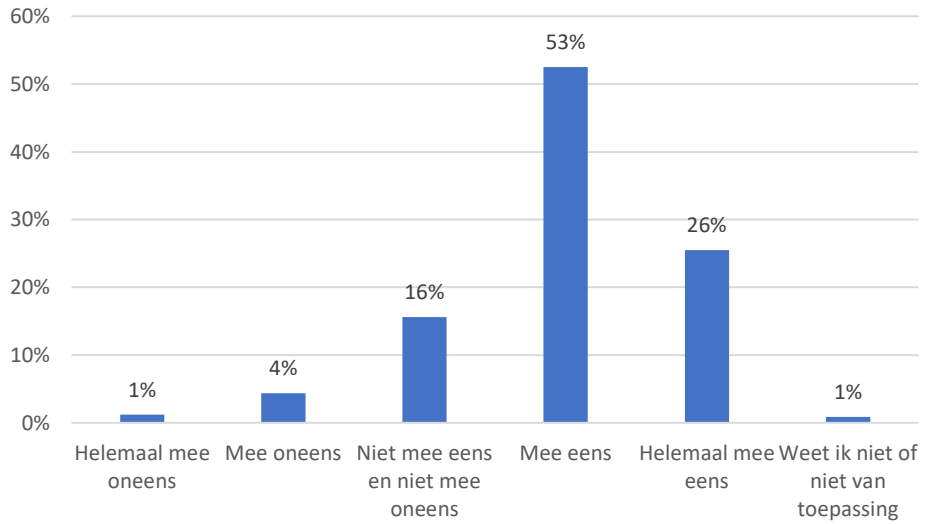

Figuur 2.10. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=8228)

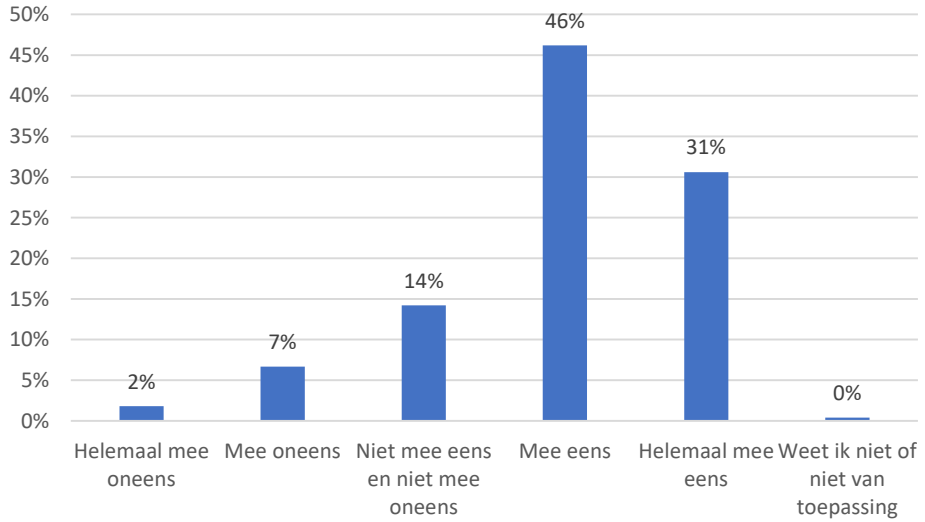

3 Beeld van de buurtbewoners

In dit hoofdstuk staat de ervaring van buurtbewoners (niet-studenten) centraal, die in de directe omgeving van een studentencomplex wonen. Deze mede-buurtbewoners hebben een korte vragenlijst beantwoord over de maatschappelijke positie van studenten in de buurt. Met 34 bewoners is een aanvullend gesprek gevoerd. Dit hoofdstuk start met een opzet van de vragenlijst en de achtergrond van de respondenten (3.1). Daarna wordt de rol die studenten spelen in de buurt besproken (3.2), gevolgd door sociale cohesie (3.3), participatie (3.4) en tot slot leefbaarheid (3.5).

3.1. Opzet van de vragenlijst en respons

In dit onderzoek is een verdieping uitgevoerd in 11 buurten waar een studentencomplex gevestigd is. Dit buurtonderzoek is te vinden in hoofdstuk 5. Als onderdeel van het buurtonderzoek zijn de buurtbewoners (niet-studenten) in de directe omgeving van het studentencomplex bevraagd. Met medewerkering van buurtverenigingen en sleutelpersonen is de vragenlijst in de buurten verspreid. In vier buurten waar de respons achterbleef zijn er per buurt 50 adressen in de straten rondom het studentencomplex aangeschreven middels een brief met het verzoek om de vragenlijst digitaal in te vullen.

De vragenlijst is digitaal afgenomen, het kostte respondenten gemiddeld ongeveer 5 minuten om deze in te vullen. Het doel was om te kijken welke bijdrage studenten leveren op het gebied van sociale cohesie, participatie en leefbaarheid, volgens de mede-buurtbewoners. Om zeker te zijn dat de deelnemers in de omgeving wonen waar het studentencomplex gevestigd is, startte de vragenlijst met een plattegrond van de buurt en een controlevraag of de respondent inderdaad in deze buurt woont.

De minimum respons per buurt is 5 en de maximale respons 39. In totaal zijn er 124 vragenlijsten in elf verschillende buurten ingevuld door buurtbewoners. Aanvullend zijn er in totaal 34 interviews met buurtbewoners afgenomen. Doordat de respons in de Zeeheldenbuurt (Groningen) een derde van de totale respons bedraagt, is het mogelijk dat die antwoorden de resultaten beïnvloeden. Per vraag is daarom afzonderlijk gekeken of de resultaten met en zonder de respons van de Zeeheldenbuurt sterk afwijken. Waar dit het geval is, is dit expliciet vermeld.

Tabel 3.1. Respons bewoners per buurt. (n=124)

Buurt	Stad	Aantal	Percentage
Coolhaven Eiland	Rotterdam	13	11%
Dapperbuurt	Amsterdam	5	4%
Gulden Winckel	Amsterdam	8	7%
Hees	Nijmegen	6	5%
Mouterij	Wageningen	7	6%
Pijlsweerd	Utrecht	9	7%
Rapenland	Eindhoven	6	5%
Roombeek	Enschede	8	7%
Scharn	Maastricht	8	7%
Zandberg	Breda	15	12%
Zeeheldenbuurt	Groningen	39	32%

3.2. Invloed studenten op de buurt

Aan de mede-buurtbewoners van de 11 buurten is gevraagd of ze ervaren dat er in de afgelopen jaren meer of minder studenten in de buurt zijn komen wonen. De helft van de bewoners geeft aan dat er meer studenten in de buurt zijn komen wonen. Een deel van de studentencomplexen die zijn geselecteerd voor het buurtonderzoek zijn pas enkele jaren geleden opgeleverd; in deze buurten zijn er volgens bewoners inderdaad de laatste jaren steeds meer studenten komen wonen. Ongeveer een kwart (23%) van de bewoners kan geen inschatting maken of er meer of minder studenten in de buurt zijn komen wonen.

Figuur 3.1. Zijn er de laatste jaren meer of minder studenten komen wonen in uw buurt/woonomgeving? (n=124)

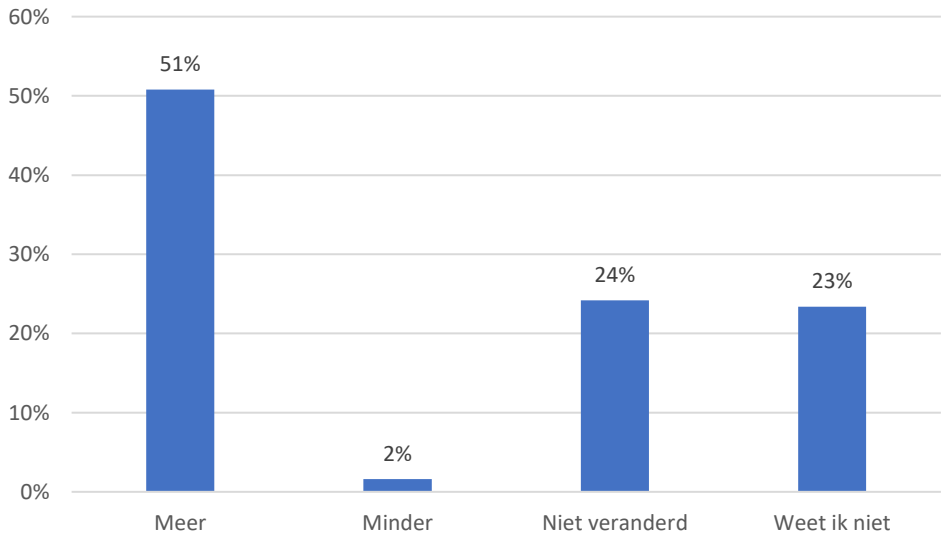

De buurtbewoners die hebben aangegeven dat er de laatste jaren *meer* studenten in de buurt zijn komen wonen is gevraagd wat er sindsdien is veranderd in de buurt. De antwoorden die buurtbewoners (n=64) geven zijn wisselend. Vaak geven buurtbewoners aan dat er weinig tot niets veranderd is in de buurt.

Ook wordt vaak benoemd dat door de komst van meer studenten in de buurt er meer diversiteit, levendigheid en 'reuring' in de buurt is.

"Het is wat levendiger. Ook is er een wijnbar en een tweetal kunstenaar-hubs bijgekomen. Ik vind dat plezierig."

"Het is ook wat drukker en je ziet meer mensen op straat, wat leuk is."

De benoemde levendigheid heeft twee kanten. Een groot deel van de bewoners geeft aan dat er ook meer overlast is, vooral doordat er meer afval op straat te zien is en meer fietsen op de stoep geparkeerd staan. Geluidsoverlast wordt ook vaak benoemd. Ook is er meer wisseling van bewoners omdat de studenten vaak verhuizen.

"Veel wisselende bewoners, geen betrokkenheid bij de buurt (op een hoge uitzondering na)."

"Er wordt wat vaker gekeet in de straat 's avonds laat. Nu tijdens de crisis is het wel rustig natuurlijk."

Er hebben maar twee buurtbewoners aangegeven dat er in hun buurt *minder* studenten zijn komen wonen. Op de vraag wat voor verandering dit teweeg heeft gebracht antwoordt een bewoner 'geen'. De tweede buurtbewoner geeft aan dat het heeft geleid tot gentrificatie van de buurt.

Aan de 60 bewoners die hebben aangegeven dat er *geen recente toename of afname* van het aantal studenten in de buurt is of dat ze het *niet weten* is de vraag gesteld wat er zou veranderen in de buurt als er geen studenten meer zouden wonen. Een deel van de groep kan hier geen inschatting van maken of geeft aan dat er niet veel zal veranderen. Deze buurtbewoners benoemen dat ze geen last hebben van de studenten. Sommige buurtbewoners geven aan dat er minder geluidsoverlast zou zijn maar ook minder dynamiek en levendigheid.

De meeste bewoners benadrukken dat zonder studenten er minder reuring, levendigheid en diversiteit in de buurt zal zijn. Opnieuw laat het zien dat de levendigheid en diversiteit die studenten brengen in de buurt vaak als positief wordt gezien, maar dat het soms omslaat in overlast.

"Ik woon recht tegenover het studentencomplex en ervaar amper overlast. Geen studenten in de buurt zou de vitaliteit doen afnemen."

"Minder horeca, minder jonge mensen in het straatbeeld, minder ontwikkeling in de stad."

"Misschien wat saaier. Ik hou ervan als de bevolking in de wijk van verschillende achtergronden en leeftijden is."

3.3. Bijdrage van studenten aan sociale cohesie

Aan de buurtbewoners is gevraagd of ze contact hebben met de studenten in hun buurt. Figuur 3.2 laat zien dat er vooral sporadisch contact is tussen buurtbewoners en studenten. Het merendeel (64%) van de bewoners geeft aan dat ze (heel) soms contact hebben met studenten. 30% geeft aan dat ze nooit contact hebben met studenten in de buurt. Optioneel konden buurtbewoners beschrijven hoe het contact dat ze met de studenten hebben eruit ziet. De buurtbewoners geven aan dat ze de studenten groeten op straat, bezorgde pakketjes uitwisselen of een gesprek met de studenten aangaan als er sprake is van overlast. Sommige bewoners zitten ook samen met studenten in een buurtapp.

"We groeten elkaar op straat, en als er een pakketje bezorgd is, geven we dat door."

"Maak wel eens een vriendelijk praatje met ze. Ook zijn ze behulpzaam in het openbaar vervoer (maken plaats voor ouderen of een andere helpende hand)."

"Ik heb alleen contact met mijn bovenburen (studenten) om hen te vertellen minder lawaai te maken."

Figuur 3.2. Heeft uw wel eens contact met studenten in uw buurt/ woonomgeving? (n=124)

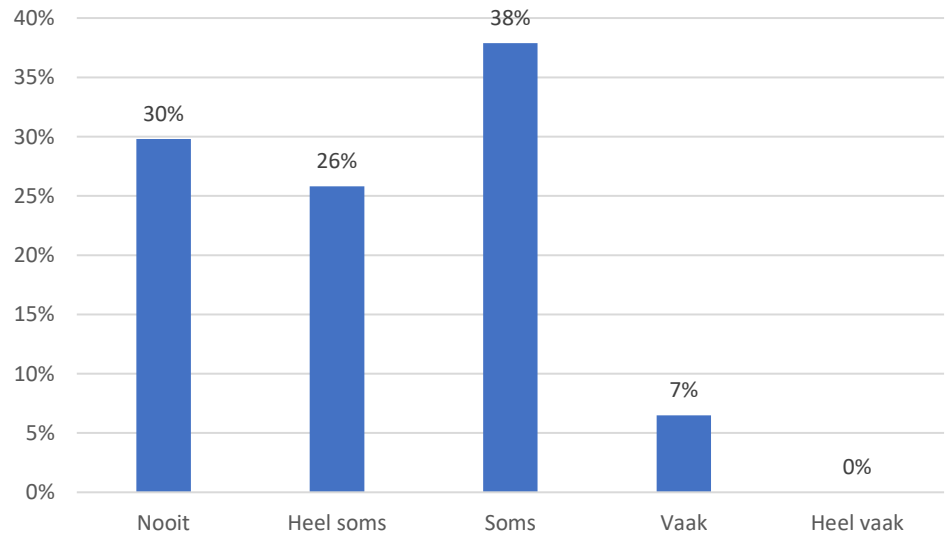

3.3.1. Activiteiten in de buurt

Aan de buurtbewoners is gevraagd of er in hun buurt wel eens activiteiten georganiseerd worden. Als er activiteiten plaatsvinden is er gevraagd of studenten wel eens deelnemen aan deze activiteiten. 72% van de bewoners geeft aan dat er in hun buurt activiteiten worden georganiseerd. Wordt de respons van buurtbewoners van de Zeeheldenbuurt in Groningen niet meegenomen, dan zegt nog 61% van de buurtbewoners dat er activiteiten in de buurt plaatsvinden.

Een kwart van de mede-buurtbewoners geeft aan dat studenten (heel) soms deelnemen aan activiteiten in de buurt. Nog eens een kwart kan hier geen inschatting van maken. Vijf buurtbewoners (4%) geven aan dat studenten vaak

deelnemen aan de actviteiten. Eén buurtbewoner geeft aan dat studenten vaak deelnemen aan de activteiten. Als de antwoorden van de Zeelheldenbuurt niet worden meegenomen dan geeft maar 17% aan dat de studenten (heel) soms deelnemen aan de activiteiten, een kwart geeft aan dat dit nooit voorkomt.

3.4. Participatie in de buurt

Een op de vijf buurtbewoners (20%) geeft aan dat ze voorbeelden kennen waarbij studenten iets voor de buurt doen. De voorbeelden die worden genoemd zijn boodschappen doen, het organiseren van een buurtactiviteit, helpen bij buurtfeesten en helpen bij het onderhoud van de openbare ruimte. Zonder de respons van de bewoners van de Zeeheldenbuurt in Groningen, geeft nog maar 14% van de bewoners aan dat ze voorbeelden kennen waarbij studenten iets doen voor de buurt.

3.4.1. De invloed van corona

De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Bijna een kwart (23%) van de bewoners geeft aan dat er wel iets is veranderd in de positie van studenten. Een deel van de buurtbewoners geeft aan dat er minder overlast is, terwijl anderen weer aangeven dat er juist meer feesten worden gehouden. Enkele buurtbewoners geven aan dat de studenten meer hulp aanbieden tijdens de coronacrisis.

Figuur 3.3. Is de rol van studenten in uw buurt/woonomgeving veranderd sinds de coronacrisis? Zo ja, kunt u daar een voorbeeld van geven? (n=124)

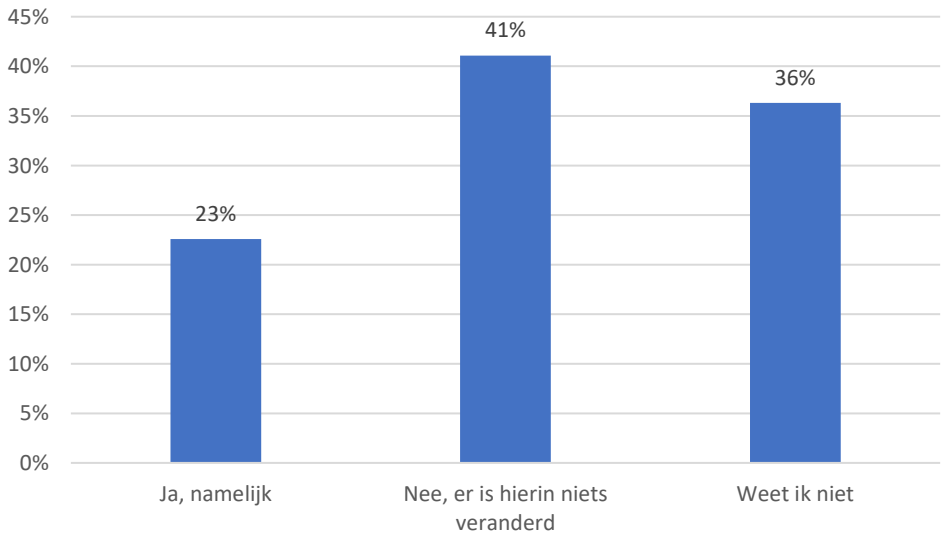

3.5. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Meer dan de helft van de bewoners (55%) geeft aan dat studenten eraan bijdragen dat het in de buurt (veel) minder schoon en netjes is. 40% stelt dat studenten geen invloed hebben op de fysieke omgeving in de buurt. De buurtbewoners hebben het vooral over meer fietsen op straat, afval dat naast de containers wordt geplaatst en dat er vaak grofvuil op de stoep staat bij verhuizingen. Ook hebben sommige buurtbewoners het gevoel dat de studenten geen verantwoordelijkheidsgevoel hebben als het gaat om de buurt, waar ze vaak maar kort verblijven.

"Desinteresse van studenten om bijdrage te leveren aan de leefomgeving. Oftewel: eigen rotzooi wordt makkelijk op straat gegooid, zwerfvuil van anderen ruimen ze niet op."

Figuur 3.4. Doordat er studenten in mijn buurt/woonomgeving wonen is het hier... (n=124)

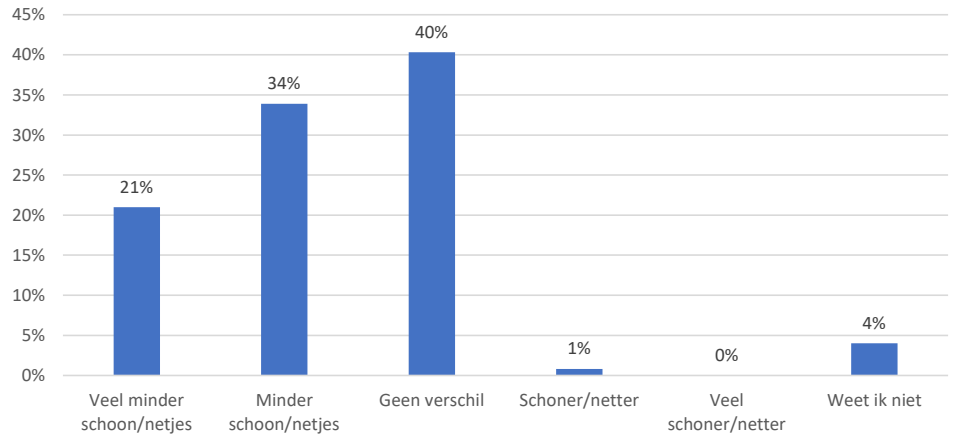

Figuur 3.5. Doordat er studenten in mijn buurt/woonomgeving wonen is het hier... (n=124)

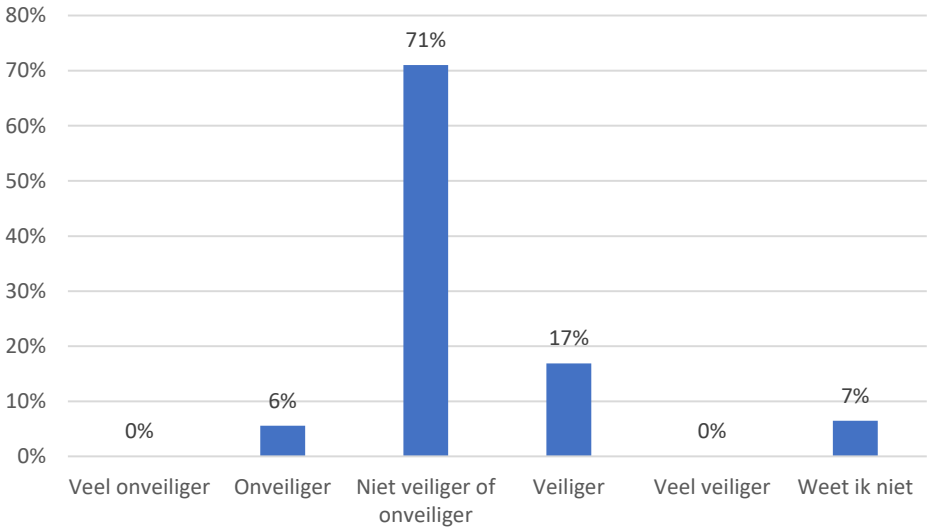

Het merendeel (71%) van de buurtbewoners geeft aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de buurt. 21 buurtbewoners (17%) geven aan dat ze door de komst van de studenten ervaren dat het veiliger is in de buurt.

"Er zijn altijd nog studenten wakker en dat geeft mij een veilig gevoel wanneer ik laat in het donker naar huis loop bijvoorbeeld."

Enkele bewoners (7) geven aan dat ze ervaren dat door de studenten de buurt juist onveiliger is geworden. *'Er is sprake van buitensporig drank en drugsgebruik'*, stelt een buurtbewoner.

4 Beeld in de media

De maatschappelijke betrokkenheid van studenten bereikt regelmatig de media. Om grip te krijgen op de diversiteit van maatschapelijke initiatieven en projecten waar studenten bij betrokken zijn, is een analyse van krantenartikelen uitgevoerd van de periode 1 januari 2010 tot 1 augustus 2020. Alle artikelen van 95 Nederlandse landelijke, regionale en lokale kranten zijn gescreend op artikelen waarin werd gerapporteerd over de rol van studenten op het gebied van sociale cohesie, participatie en/of leefbaarheid. De artikelen die voldeden aan combinaties van zoektermen zijn vervolgens gecodeerd en gesorteerd op locatie en thema.

Deze media-analyse biedt geen uitputtend overzicht van álle initiatieven: het zijn *gerapporteerde* voorbeelden van maatschappelijke betrokkenheid van studenten, die op basis van specifieke zoektermen zijn gevonden. Het biedt inzicht in de omvang en breedte van maatschappelijke initiatieven door studenten. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het aantal vermeldingen in de media (4.1) en de bevindingen per categorie (4.2).

4.1. Aantal vermeldingen in de media

In totaal zijn er in de periode 2010-2020 in 347 artikelen gevonden, waarin initiatieven en projecten genoemd worden die betrekking hebben op participatie in vrijwilligerswerk, sociale cohesie en/of leefbaarheid door studenten. Het ging in totaal om 147 unieke projecten/initiatieven.

Tabel 4.1. Maatschappelijke bijdragen van studenten in de media. (periode 2010-2020)

Peilddatum: 1 september 2020

Aantal artikelen waarin maatschappelijke bijdragen van studenten worden genoemd	Aantal unieke projecten/initiatieven waarin studenten een maatschappelijke bijdrage leveren
347	147

In figuur 4.1 is te zien hoeveel vermeldingen er zijn van maatschappelijke initiatieven in de media per locatie. Het valt op dat er ook veel initiatieven buiten de grote steden zijn: 83 van de 347 vermeldingen hebben betrekking op maatschappelijke betrokkenheid buiten deze 20 meest genoemde locaties, veelal in dorpen.

Figuur 4.1. Aantal vermeldingen in de media van maatschappelijke projecten/initiatieven door studenten. Per stad in periode 2010-2020. *(20 meest genoemde locaties)*

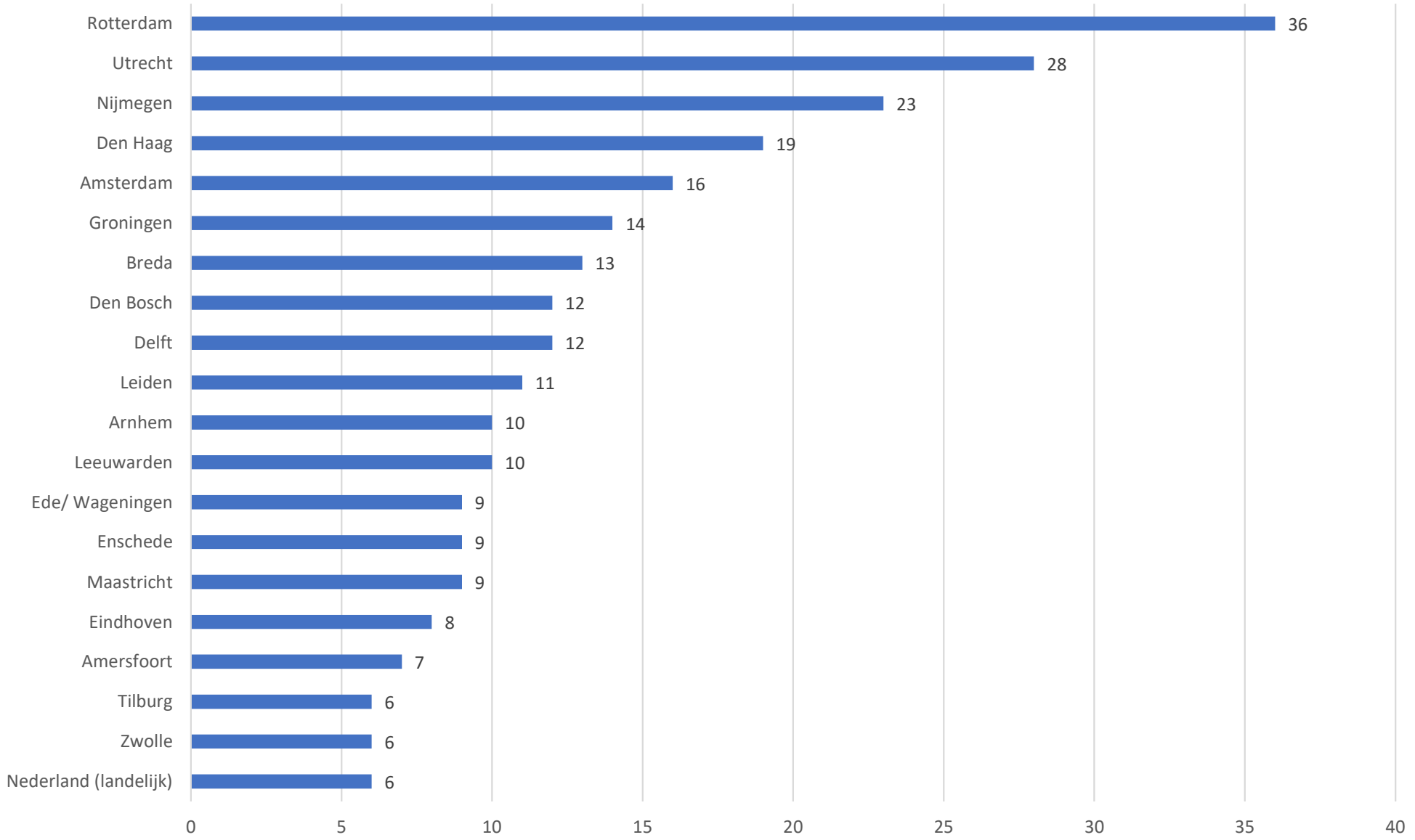

4.2. Categorieën initiatieven/bijdragen van studenten

De 147 (unieke) voorbeelden van maatschappelijke betrokkenheid, waar studenten betrokken bij waren, zijn onderverdeeld in 10 categorieën, waarbij sommige initiatieven in meerdere categorieën vallen. Deze categorieën worden hieronder beschreven en geïllustreerd met voorbeelden uit de media.

4.2.1. Vrijwillige inzet gericht op kwetsbare groepen

Het valt op dat initiatieven en vrijwilligerswerk door studenten vaak gericht zijn op specifieke, kwetsbare groepen. Er lijkt bereidheid te bestaan onder studenten om iets te betekenen voor mensen die zich in een moeilijke situatie bevinden.

Er zijn opvallend veel initiatieven in de media te zien waarin studenten hun digitale vaardigheden inzetten om ouderen te helpen met het gebruik van smartphones en tablets. In diverse steden worden dergelijke cursussen door studenten verzorgd. Hierdoor ontstaat er ook direct contact tussen verschillende generaties.

Voorbeeld: administratie bij minima in Utrecht

"Studenten maatschappelijk werk en recht van de Hogeschool Utrecht helpen in samenwerking met de gemeente minima. Ze ordenen de administratie van inwoners met een minimuminkomen, voor het project Utrechtse Opruimdagen."

Publicatie: Algemeen Dagblad – Utrecht, 17 november 2010

Voorbeeld: tablet-cursus voor ouderen in Maastricht

"Het eerste wat ik leerde was `hoe maak je met je iPad een selfie.' Ha, ha. Ja, dat is in de belevingswereld van jongeren heel belangrijk. Het was ook het mooie van die cursus. Twee werelden kwamen samen; jeugd en ouderen. De toewijding waarmee die jongeren ons leerden met de iPad om te gaan, heb ik als heel waardevol ervaren."

Publicatie: Dagblad de Limburger, 2 december 2014

Het valt op dat er veel activiteiten gericht zijn op de verbinding met andere leeftijdsgroepen. Vaak gaat het om eenzaamheidsbestrijding bij ouderen. Deze activiteiten lijken niet direct gericht te zijn op de woonomgeving van studenten.

Voorbeeld: koken tegen eenzaamheid in Amsterdam

"Een gesprek met een vriend liet Max Kranendijk inzien dat zijn oma best eenzaam is. Samen besloten ze Oma's Soep op te zetten, een bedrijf dat ouderen en studenten met elkaar laat koken in buurthuizen. [...] Ook zetten ze studentenbesturen op voor de aanwas van vrijwilligers. Dat was een goede zet. 'We waren niet langer gebonden aan de winkel en de studenten nemen ons veel werk uit handen.' [...] De ouderen en studenten hebben een klik met elkaar. 'Beiden nemen het leven niet te serieus en kunnen prima relativeren.' Sommige ouderen kunnen 'lekker klagen' en dat nemen de studenten 'met een korreltje zout'. Op hun beurt krijgen de jongeren advies. 'Laatst nog, toen een van de studenten liefdesverdriet had.' "

Publicatie: Het Financieele Dagblad, 21 maart 2020

Regelmatig is contact tussen studenten en andere leeftijdsgroepen een bijproduct van een andere ontwikkeling. Studenten zetten regelmatig kennis over digitale middelen in en komen zo in contact met ouderen. Bijvoorbeeld bij een cursus om met een tablet te leren omgaan. Hoewel de activiteiten specifiek gericht zijn op het digitaal vaardig maken van ouderen, worden de contacten die in dit kader plaatsvinden vaak als verbindend ervaren. Ook kwam een initiatief naar voren waar het contact tussen studenten en kinderen in 'sociale achterstandssituaties' werd bevorderd. Kinderen werden betrokken in een workshop ondernemerschap door studenten en kwamen zo in contact met elkaar.

4.2.2. Vrijwilligerswerk in culturele sector

Studenten lijken in de cultuursector een belangrijke rol te spelen. In verschillende artikelen komt naar voren dat festivals en culturele instellingen vaak afhankelijk zijn van de vrijwillige inzet van studenten. Ook is in meerdere artikelen te zien dat studenten van opleidingen in de culturele sector zich inzetten voor de maatschappij.

Voorbeeld: betrokkenheid studenten neemt toe onder studenten

"Zeker bij de jonge generatie is er echt sprake van een kentering", zegt Annemartine van Kesteren, die een van de hoofdtentoonstellingen maakte van de DDW, 'Beyond Generations' in het Van Abbemuseum. Het valt haar op dat een groeiend aantal studenten op de Design Academy maatschappelijke problemen wil aanpakken. Ze willen niet wéér een stoel maken, maar iets wezenlijks toevoegen aan de samenleving. "Ze willen eerder doelen bereiken dan dingen maken. Ze zijn super geëngageerd."

Publicatie: Trouw, 20 oktober 2020

4.2.3. Wederkerige inzet

Het valt op dat er de afgelopen jaren meerdere initiatieven zijn ontstaan waar studenten vrijwilligerswerk doen en in ruil daarvoor voordelig kunnen wonen. Daarbij gaat het om ondersteuning aan kwetsbare ouderen in het gebouw waar de studenten wonen, of voor inwoners van de buurt waar de studenten wonen. Het vrijwilligerswerk richt zich met name op sociaal contact tussen student en ouderen. Studenten krijgen hiervoor een gereduceerde huurprijs voor hun woning. Initiatieven gericht op contact met jongere leeftijdsgroepen komen minder voor. Wel is er een initiatief in Utrecht, waar studenten met statushouders samen in een gebouw wonen.

Voorbeeld: wonen in ruil voor vrijwilligerswerk in Amsterdam

"Bij project VoorUit in Amsterdam doen studenten vrijwilligerswerk in de buurt waar zij wonen. In ruil hiervoor krijgen hoeven zij niet te betalen voor hun woning. *"Een eigen kamer in Amsterdam is voor veel studenten onbetaalbaar. Het project VoorUit biedt ze gratis woonruimte in ruil voor vrijwilligerswerk in de buurt. Het vertrouwen in de wijk groeit zienderogen."*

Publicatie: De Volkskrant, 27 april 2017.

Voorbeeld: mooi wonen in ruil voor vrijwilligerswerk in Rotterdam

"Nooit had Grace durven dromen dat ze als eerstejaars student bedrijfskunde zo'n groot huis zou kunnen huren. Totdat de student op het bedrijf Livable stuitte. Dat bood goedkope huizen aan om leegstand tegen te gaan. In ruil daarvoor moet ze twee uur per week vrijwilligerswerk doen. Geen probleem, vindt Grace. „Ik wil zelfs wel vaker helpen."

Publicatie: Rotterdams Dagblad, 15 november 2011

4.2.4. Initiatieven gekoppeld aan studie(achtergrond)

Bij de gerapporteerde initiatieven valt op dat het relatief vaak gaat om het inzetten van specifieke kennis en expertise door studenten. Ze doen studie-relevant vrijwilligerswerk, maar niet altijd in het kader van studie-activiteiten. Voorbeelden zijn Rechtswinkels en Belastingwinkels, waar studenten mensen ondersteunen op het gebied van juridische en fiscale vragen. Hierbij richten zij zich met name op mensen die zich dergelijk advies zelf niet kunnen veroorloven door beperkte financiële middelen. Ook is er een initiatief waar studenten gratis gezondheidschecks doen voor bewoners in en rondom Utrecht. In het kader van studie-activiteiten worden door studenten verder projecten opgezet om kwetsbaren te ondersteunen. Zo ontwikkelden studenten van de TU Delft een 'heup-airbag' voor ouderen.

Voorbeeld: dansen met GGZ-cliënten door studenten

"Een groep studenten van de Hogeschool Rotterdam kwam in contact met mensen met psychiatrische problematiek vanuit een studieopdracht voor hun opleiding Sportmanagement en Marketing. Het initiatief Dansmeister is toen ontstaan, waarin studenten danslessen geven aan cliënten van een GGZ-organisatie. *"Het is geweldig. Je krijgt er zoveel voor terug. Iedereen is nu al heel blij als we komen. Je bouwt echt een band met de bewoners op. Het leuke is ook om de vooruitgang te zien, sommigen moesten even de kat uit de boom kijken, maar na vier keer doen ze volop mee." […]Voor onszelf is het ook heel leerzaam, als gezonde jonge studenten komen we in een wereld waar we geen weet van hadden"."*

Publicatie: Delftse Post, 17 apr 2018.

Studenten van de opleiding Social Work zijn in verschillende steden vaak betrokken bij wijkinitiatieven, in het kader van hun opleiding. Ook zijn er voorbeelden waar studenten een bijdrage leverden aan de mobiliteit van kwetsbare inwoners. Deze ontwikkelingen vonden plaats in het kader van studie--activiteiten. Zo droegen studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (tegenwoordig Social Work) in Utrecht bij aan de ontwikkeling van het "WIJ-car" initiatief. Ouderen worden met de WIJ-car, een golfkar, naar buurtactiviteiten gebracht. Andere studenten ontwikkelden een applicatie, gericht op het vergemakkelijken van OV-gebruik door ouderen. In Rotterdam

ontwikkelden studenten een app om autoverkeer structureel te verminderen, door een spaarsysteem op te zetten. Het doel was om verkeersproblemen te verlagen. Een ander voorbeeld is het opzetten van een wandelroutenetwerk door studenten van Van Hall Larenstein, om een natuurgebied te promoten.

4.2.5. Organisaties gericht op maatschappelijke betrokkenheid van studenten

In verschillende artikelen kwamen studenten organisaties naar voren die specifiek gericht zijn op de maatschappelijke betrokkenheid van studenten. Voorbeelden zijn Fiducia in Wageningen, Stichting BeSt (Betrokken Student) in Rotterdam en Match in Maastricht.

Voorbeeld: inspireren tot maatschappelijke betrokkenheid van studenten in Wageningen

"De stichting Fiducia in Wageningen erop gericht om studenten te inspireren om maatschappelijk betrokken te raken. Deze stichting is ook gedurende de coronacrisis actief: *"Toen de Wageningse voedselbank de studenten van Fiducia om hulp vroeg, konden ze niet weigeren. Dus moest er een actie verzonnen worden die 'coronaproof' is. Donaties vragen voor 24-uur vasten leek de stichting een goede manier om aandacht te vragen voor de voedselbank en tegelijkertijd geld op te halen."*

Publicatie: De Stad Wageningen, 3 juni 2020

4.2.6. Initiatieven vanuit verenigingsleven

In de media komen daarnaast vaak initiatieven naar voren waar studie- of studentenverenigingen geld inzamelen voor goede doelen, door het organiseren van wervingsacties. Studentenverenigingen draaien zelf op vrijwillige inzet, maar zetten zich dus ook regelmatig in om een maatschappelijke bijdrage te leveren. Ook gedurende de coronacrisis zetten verenigingen zich in, bijvoorbeeld voor het ondersteunen van ouderen. Ook zijn er initiatieven die volledig gericht zijn op fondsenwerving voor goede doelen, zoals de jaarlijkse Ragweek, waarin studenten in Maastricht, Nijmegen en Utrecht jaarlijks een week lang wijden aan het inzamelen van geld voor specifieke charitatieve doelen.

Voorbeeld: ouderenhulp door studentenvereniging in Nijmegen

De Nijmeegse studentenvereniging Ovum Novum startte in het begin van de coronacrisis een vrijwillig initiatief om ouderen te ondersteunen met dagelijkse zaken. *"Er zijn tientallen vrijwilligers aangesloten en dit aantal blijft groeien. Hiermee willen wij zoveel mogelijk ouderen in Nijmegen helpen met hun dagelijkse, tripjes naar de apotheek en andere noodzakelijke activiteiten"*

Publicatie: De Brug Nijmegen, 28 maart 2020

4.2.7. Initiatieven gedurende de coronacrisis

Er zijn opvallend veel artikelen in de media te vinden rondom de coronacrisis. Zo zijn er initiatieven ontstaan om boodschappen te doen en honden uit te laten voor mensen die binnen wilden of moesten blijven. Ook boden studenten in Nijmegen aan om op kinderen te passen van mensen met cruciale beroepen. In Den Haag ontstond een initiatief waar studenten digitale onderwijsbegeleiding aan kinderen bieden om leerachterstanden tegen te gaan. Daarnaast zijn er meerdere voorbeelden waarin studenten zich inzetten om eenzaamheid tegen te gaan en/of voor meer verbondenheid te zorgen. Een voorbeeld is een initiatief waar studenten Whatsapp-berichten uitprintten en verzonden naar ouderen. Zo konden zij in contact blijven met hun naasten.

Voorbeeld: studenten helpen ouderen in corona-tijd in Maastricht

"De Maastrichtse woningstichting belt sinds midden afgelopen week met 1500 tachtigplussers onder de huurders. Daarbij wordt de vraag gesteld of ze hulp nodig hebben. Mocht dat het geval zijn, dan neemt Woonpunt contact op met een groep van vijftig Maastrichtse studenten die zich heeft aangeboden om hulp te bieden."

Publicatie: Dagblad de Limburger, 21 maart 2020

Voorbeeld: appjes printen voor ouderen in Haarlem

"Ouderen kunnen wat meer uit hun isolement worden gehaald door slimme brievenbus 'Beppie' die appjes van hun (klein)kinderen op een kaart print. De ontvangers kunnen een antwoord schrijven op de kaart en die weer in de brievenbus doen waarna het proces omgekeerd plaatsvindt. […]De slimme uitvinding staat als proef in de hal van het verzorgingsthuis. „Ik hoorde al dat er een bewoonster dolgelukkig was met Beppie omdat ze nu wel in contact kan blijven met haar geëmigreerde dochter", zegt Nedap-woordvoerster Stephanie Aukes. „Zo mooi!""

Publicatie: Haarlems Dagblad, 15 mei 2020

Voorbeeld: studenten creëren online markt

"Lokale Markten, een onlineplatform dat in het begin van de coronacrisis werd opgezet door drie studenten voor ondernemers op de Haagse markt, breidt uit naar Rotterdam. [...] Ondernemers hebben op Lokale Markten hun eigen virtuele kraam. Zo kunnen ze toch een persoonlijk tintje geven aan de verkoop van hun waar. Een consument die van achter zijn laptop net bij zijn vaste kaasverkoper wat heeft besteld, kan direct door naar zijn notenverkoper en diens producten in de virtuele winkelmand gooien. De studenten brengen de totale bestelling vervolgens thuis."

Publicatie: Rotterdams Dagblad, 14 juli 2020

4.2.8. Sociaal ondernemerschap

Er zijn enkele voorbeelden gevonden van ondernemingen met een maatschappelijke doelstelling, die opgericht zijn door studenten. Zo is er tijdens de coronacrisis een website door studenten opgericht, waarop producten verkocht worden en een deel van de opbrengst voor het Rode Kruis is.

4.2.9. Bijdragen aan sociale cohesie in woonomgeving

Er wordt weinig gerapporteerd over initiatieven van studenten om verbinding met/in de buurt te versterken. Een uitzondering is een Delftse studentenvereniging die een barbecue organiseerde om bewoners en studenten dichterbij elkaar te brengen. Enerzijds zullen er wellicht niet veel van zulke initiatieven bestaan. Anderzijds is er mogelijk geen nieuwswaarde, waardoor er beperkt over gerapporteerd wordt in de media.

4.2.10. Bijdragen aan leefbaarheid

Er is een beperkt aantal initiatieven gevonden waar studenten bijdragen aan de veiligheid of de fysieke omgeving. Waar studenten wel betrokkenheid tonen op deze vlakken, gaat het meestal om activiteiten die gekoppeld zijn aan hun studie. Studenten zetten zo de kennis en capaciteiten in die zij vanuit hun opleiding ontwikkelen en vinden zo een manier om ervaringskennis op te doen, om tegelijkertijd bij te dragen aan de maatschappij.

Veiligheid

In de media zijn er weinig artikelen te vinden over de betrokkenheid van studenten op het gebied van veiligheid in de buurt. Wel zijn er diverse initiatieven waarbij jongeren bijdragen aan veiligheid op internet. In een wijk in Rotterdam ontwikkelden studenten een app om het veiligheidsgevoel en sociale cohesie te versterken. Ook zijn er studenten criminologie betrokken geweest bij een cold case team, in het kader van hun studie.

Fysieke omgeving

Op het gebied van de fysieke omgeving is er slechts een beperkt aantal initiatieven gemeld in de media. Een voorbeeld is de World Clean Up Day, waarin studenten een grote rol spelen in jaarlijkse acties om de buitenruimte vrij te maken van afval. Ook zijn er diverse projecten bekend waar studenten in het kader van hun studie bijdragen aan de kwaliteit van de fysieke omgeving. Zo zorgde een hoveniersopleiding voor de aanleg van een aantal tuinen in een buurt waar veel tuinen bestraat waren.

Tot slot zijn er enkele initiatieven te zien, waarin studenten zich richten op duurzaamheid en de circulaire economie.

Voorbeeld: Reparatiestichting

"Mensen gooien te snel iets weg en hebben te weinig contact met wijkbewoners, vinden de Delftse studenten Nyckle Sijtsma en Thijs Schippers. Ze bedachten de website repareer.com, waarop iedereen zijn spullen ter reparatie aan kan bieden. En dan maar wachten op die handige buurman."

Publicatie: Het Parool, 2 december 2016

5 Buurtonderzoek

Om inzicht te krijgen in de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt is een verdiepend onderzoek uitgevoerd in 11 buurten waar een woon-complex is gevestigd van een studentenhuisvester. Er zijn studentencomplexen geselecteerd die in een omgeving liggen waar ook andere woningen zijn.

Allereerst is steeds gesproken met sleutelfiguren in de geselecteerde buurten. In alle buurten heeft een interview plaatsgevonden met een contactpersoon van de studentenhuisvester, die in direct contact staat met studenten en verbonden is aan het complex; dit zijn vaak complexbeheerders of sociaal beheerders. Overige sleutelfiguren verschillen per wijk en variëren van wijkmanagers van de gemeente tot ondernemers en leden van bewonerscommissies. Vervolgens is in alle buurten een vragenlijst uitgezet onder mede-buurtbewoners (niet--studenten). In elke wijk zijn er vervolgens drie interviews afgenomen met mede-buurtbewoners. De resultaten van de enquête onder studenten zijn in dit onderzoek geraadpleegd, door de resultaten te filteren op postcode-4 niveau.

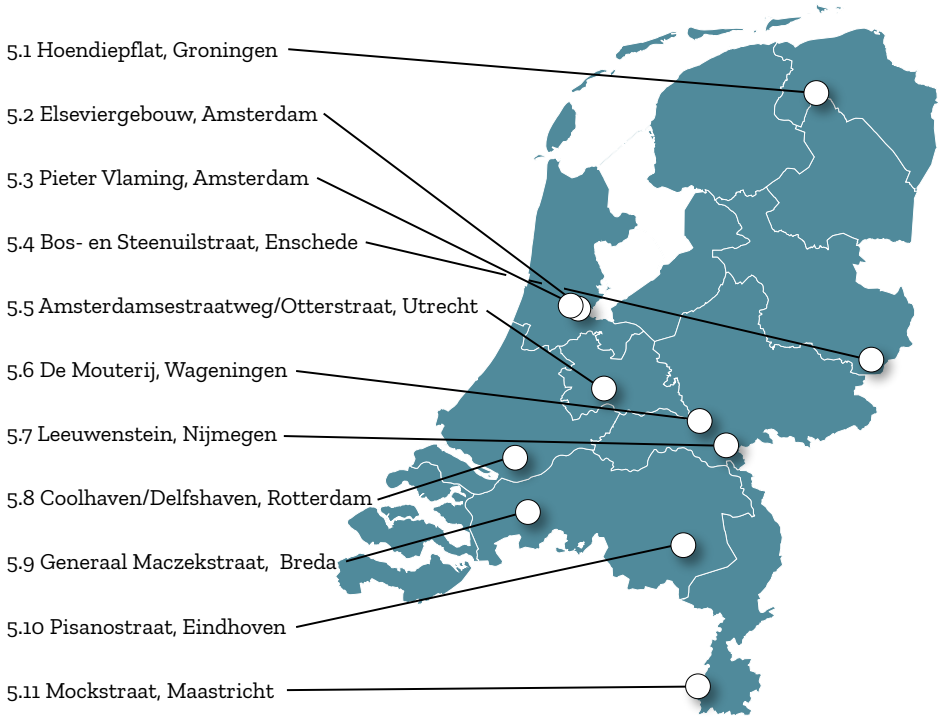

5.1. Hoendiepflat – Groningen

Profiel

Naam complex	Hoendiepflat
Buurt/stad	Zeeheldenbuurt, Groningen
Aantal eenheden (kamers)	400
Bewoond door studenten sinds	1960

5.1.1. Korte schets

Het studentencomplex Hoendiepflat aan de Van Heemskerckstraat in Groningen is een groot studentencomplex van studentenhuisvester Lefier. Het is in 1960 opgeleverd en ligt op de rand van de Zeeheldenbuurt, een vooroorlogse woonwijk nabij het centrum van Groningen. Het is een wijk met een vrij hoge sociaaleconomische status en ongeveer 80% van de huizen zijn koopwoningen. Er wonen weinig gezinnen in de buurt en de afgelopen jaren zijn er steeds meer studenten in de wijk komen wonen, ook in particuliere huizen die verkamerd worden voor verhuur aan studenten. Het karakter van de buurt verandert daarom steeds meer van een woonwijk naar een studentenbuurt. Er zijn geen voorzieningen in de buurt.

"De buurt is een prachtige locatie, omdat het dicht bij het centrum gelegen is, maar toch ook afgelegen is en rust biedt. Er is een prachtige vijver en de wijk ligt dicht bij een stadspark." – Gebiedsmanager en oud-inwoner

Het complex bestaat uit twee hoogbouwflats met in totaal 400 kamers. Er wonen met name eerste- en tweedejaarsstudenten, waarvan ongeveer een vijfde internationale student is. Het verloop is groot; studenten wonen er vaak maar 1 of 2 jaar. Bewoners delen voorzieningen met elkaar en er zijn gemeenschappelijke woonkamers, die met 26 personen gedeeld worden.

"Het zijn echte instapwoningen. [...] De meeste studenten verhuizen zo gauw ze een nieuwe woning hebben kunnen vinden." – Complexbeheerder

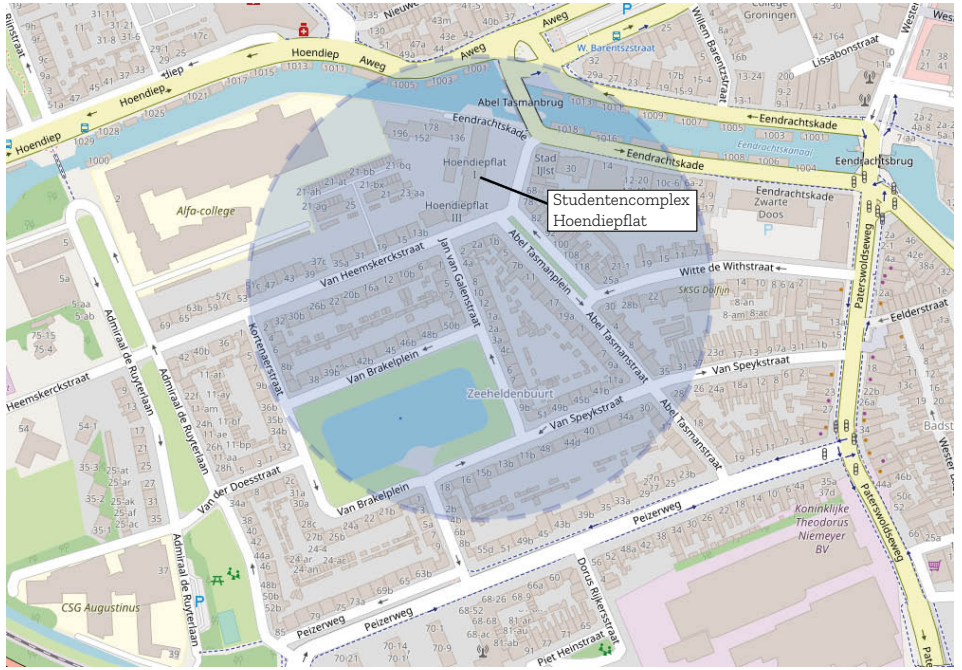

Locatie van studentencomplex Hoendiepflat. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 9726)	Mede-buurtbewoners (niet-studenten)
Complexbeheerder Gebiedsmanager Huurdersvertegenwoordiger Voorzitter buurtcommissie	33 respondenten	39 deelnemers

5.1.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?
De Zeeheldenbuurt is een buurt met vooral koopwoningen, waar mensen goed contact met elkaar hebben. Er zijn werkgroepen en appgroepen in de buurt voor bewoners, maar hier zijn studenten niet bij aangesloten. Er zijn wel eens buurtfeesten, waar wel studenten op afkomen. Studenten uit de Hoendiepflat komen hier echter niet op af; het gaat dan om studenten die in particuliere woningen in de buurt wonen. Een bewonersvertegenwoordiger geeft aan dat studenten vaak al een druk sociaal leven hebben en dat activiteiten die in de buurt georganiseerd worden zich vaak concentreren in het weekend:

"Activiteiten in de buurt zijn vaak georganiseerd in het weekend, en dan is een deel van de studenten ook niet in de flat. Ik heb niet het gevoel dat de studenten uit deze flat betrokken zijn in de buurt." – Bewonersvertegenwoordiger Hoendiepflat

Er zijn wel uitzonderingen, zoals toen de buurtcommissie een pubquiz organiseerde in de bar van de Hoendiepflat: hier kwamen zowel buurtbewoners als studenten op af.

De sleutelpersonen zien weinig betrokkenheid van studenten bij de omgeving van de Hoendiepflat. Er zijn ook geen voorzieningen in de buurt, waardoor men elkaar daar ook niet treft en studenten ook geen reden hebben om in de buurt te komen. De voorzitter van de buurtcommissie geeft aan dat er wel behoefte is aan een betere verbinding vanuit de mede-buurtbewoners.

"De buurt zou de studenten graag beter leren kennen. Het is fijner om bij een klacht zelf de studenten aan te spreken, maar eer dat je de studenten kent, zijn ze weer vertrokken." – Voorzitter buurtcommissie

Ook de complexbeheerder geeft aan dat studenten weinig betrokkenheid voelen bij hun omgeving. Aansluiting met de rest van de buurt is heel beperkt, alleen al omdat studenten niet door de buurt komen als zij richting universiteit, hogeschool of stadscentrum gaan. Bovendien wonen studenten vaak maar kort in dit complex; het is voor veel studenten een tijdelijke, eerste studentenwoning. Tekenend is dat de wijkkrant wel bezorgd wordt in de flat, maar dat deze niet gelezen wordt. In die wijkkrant is onder andere een activiteitenagenda te vinden.

"Er wordt wel eens een wijkkrant bezorgd bij het complex. Dan staat er een doos met ongeveer honderd wijkkrantjes bij de ingang van het complex. Na anderhalve maand zijn er zo'n twintig krantjes uit." – Complexbeheerder

De complexbeheerder geeft aan dat er binnen het complex wel grote verbondenheid is tussen studenten. Studenten delen voorzieningen en een woonkamer met andere studenten en er is een café in het complex gevestigd. Daardoor is er meer onderling contact dan bij complexen met zelfvoorzienende kamers.

"De cohesie is sowieso goed tussen studenten die samen op een verdieping wonen." – Bewonersvertegenwoordiger Hoendiepflat

Het complex lijkt in feite een studentenwijk op zichzelf met 400 inwoners, waar veel onderlinge verbinding is. Er zijn veel interne activiteiten, maar er is weinig contact met niet-studenten uit de omgeving.

"De flat heeft z'n eigen structuur en cultuur. Ik heb niet de indruk dat deze studenten geïntegreerd zijn in de buurt." – Gebiedsmanager

Ook de voorzitter van de buurtcommissie geeft aan dat het eigenlijk niet lukt om verbinding te maken met de studenten:

"De flat is net een doorloopstraat, het is lastig om te binden met de studenten, omdat de studenten na een korte periode er gewoond te hebben weer verhuizen." – Voorzitter buurtcommissie

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Eén van de 13 deelnemende studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners en slechts 3 van de deelnemers voelt zich verbonden met de buurt.

Figuur 5.1. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=33)

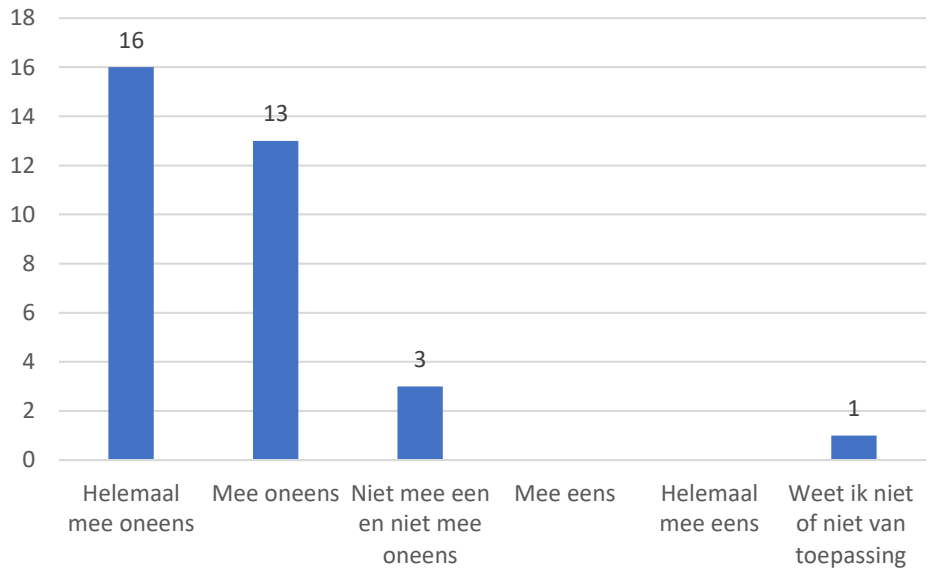

Figuur 5.2. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=33)

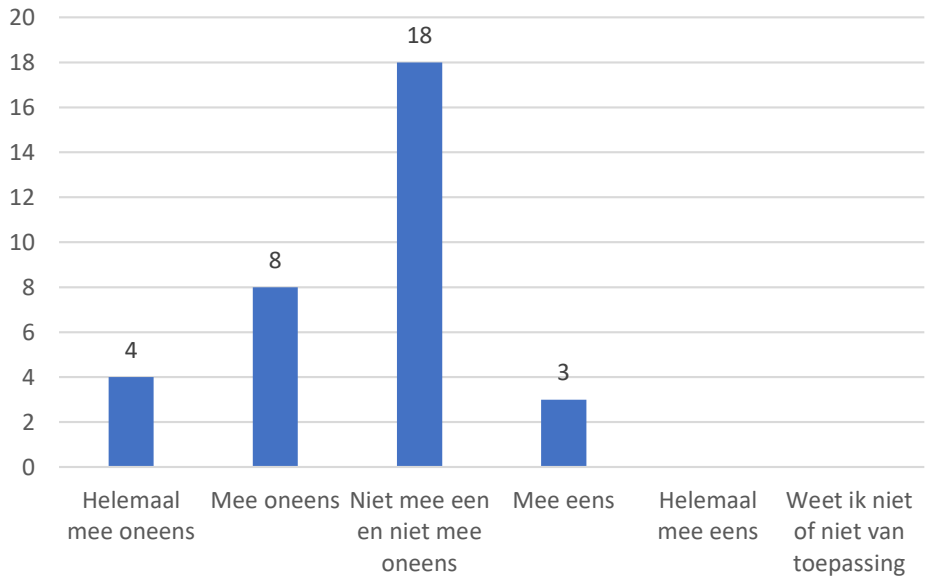

Wat zeggen bewoners?

De deelnemende mede-buurtbewoners (niet-studenten) laten een divers beeld zien over de sociale verbindingen in deze buurt. Waar sommigen ervaren dat er heel hechte verbindingen zijn en de wijk als gemoedelijk en vriendelijk typeren, omschrijven anderen de buurt als individualistisch en afstandelijk.

De meeste bewoners hebben regelmatig contact met studenten in de buurt. Zij noemen het vaakst dat zij studenten spreken rondom overlastmeldingen, maar men zegt elkaar ook gedag op straat en spreekt elkaar als er pakketten bij elkaar bezorgd zijn. Contact in de buurt met studenten lijkt vooral met directe buren te zijn, veel minder met studenten van de Hoendiepflat, ook waar het gaat om contact rondom overlast. 12 van de 39 bewoners geven aan dat zij nooit of bijna nooit contact hebben met studenten.

"Ik ben iemand die veel contact wil maken maar ik merk dat de studenten veel meer hun eigen gang gaan en minder behoefte hebben om contact met anderen te krijgen. Ik heb niet het idee dat ze echt wat doen in de buurt." – Mede-buurtbewoner

31 van de 39 bewoners geven aan dat er activiteiten in de buurt worden georganiseerd. Volgens de bewoners nemen studenten regelmatig deel aan buurtactiviteiten, maar het gaat om kleine groepjes en niet op alle momenten. Het komt niet vaak voor dat studenten uit de Hoendiepflat hieraan deelnemen.

"Bij buitenactiviteiten komen regelmatig studenten aanwaaien. Niet veel maar altijd wel wat." – Mede-buurtbewoner

Bewoners geven aan dat het lastig is om studenten te verbinden aan activiteiten. Een bewoner die aangeeft meer contact te willen met studenten, zegt dat het lastig is dat er geen gemeenschappelijke ruimte in de buurt is, waar men elkaar kan ontmoeten. Niet iedereen heeft behoefte aan meer verbinding. Studenten en mede-buurtbewoners hebben verschillende interesses en leefritmes, waardoor het voor mede-buurtbewoners soms ook de voorkeur heeft om niet meer samen te gaan ondernemen.

"Het is moeilijk om met studenten in contact te komen. We hebben ook geen gezamenlijke ruimte in de buurt waar we activiteiten kunnen organiseren. We hebben behoefte aan een mooie buurtruimte voor iedereen." – Mede-buurtbewoner

5.1.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven vanuit de studenten in deze buurt.

"Studenten organiseren nooit echt iets voor de buurt. Er is wel een keer per jaar een groot flatfeest waar de bewonerscommissie voor uit wordt genodigd. Soms komen er bewoners, soms niet." – Complexbeheerder Hoendiepflat

Ook de voorzitter van de buurtcommissie en een bewonersvertegenwoordiger van de Hoendiepflat geven aan dat er geen maatschappelijke initiatieven bekend zijn van studenten. Bij jaarlijkse opruimacties in de wijk sluiten soms wel enkele studenten aan, maar niet uit de Hoendiepflat. Het beeld is dat studenten ook geen behoefte hebben aan meer participatie:

"Als studenten vrijwilligerswerk willen doen, dan zijn er genoeg berichten op social media en de Glossy (het wijkblad) waar de studenten op kunnen reageren."- Voorzitter buurtcommissie

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten. Van de 33 deelnemende studenten geven er twee aan ooit iets georganiseerd te hebben voor de buurt, namelijk een feest en een koffiestandje in de buurt.

Van de 33 studenten geven er 8 aan dat ze graag meer voor de buurt zouden betekenen, terwijl 11 studenten niet weten of zij iets willen bijdragen. Daarbij gaat het om verschillende activiteiten, met name gericht op het helpen van anderen. De belangrijkste redenen waarom zij dit nog niet gedaan hebben, is dat zij niet weten wat en hoe ze zouden kunnen bijdragen.

Tabel 5.1. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=8)

Activiteiten organiseren (algemeen)	1
Activiteiten gericht op sociale cohesie/ontmoeting	3
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	2
Vrijwilligerswerk	1
In de zorg (algemeen)	1
Totaal	8

Wat zeggen bewoners?
Van de 39 bevraagde mede-buurtbewoners geven er 13 aan dat studenten zich wel eens inzetten voor de buurt. Het gaat om incidentele inzet, maar wel om diverse acties. Zo zette een student zich in als DJ op Koningsdag en nemen er wel eens studenten deel aan de jaarlijkse schoonmaakactie in de buurt. Ook collecteren studenten voor goede doelen in de buurt. Daarnaast wordt de organisatie Wijs genoemd, waar studenten van de hogeschool zich inzetten voor goede doelen.

Een bewoner geeft aan dat het prettig zou zijn als er meer contact was, zodat studenten ook een grotere rol kunnen spelen in de wijk, bijvoorbeeld door op te passen op kinderen:

"Voor mij zou het superhandig zijn als ze bijvoorbeeld zouden aanbieden om een keer op te passen op de kinderen tegen betaling. Maar ik kan ze niet vragen omdat ik ze niet ken, het is een gemiste kans voor beiden." – Mede-buurtbewoner

5.1.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
Studenten uit de Hoendiepflat lijken weinig invloed te hebben op leefbaarheid in de Zeeheldenbuurt. Zij zijn over het algemeen niet betrokken bij het sociale leven, maar zorgen ook niet voor overlast. Andere studenten (in particuliere woningen) zijn meer betrokken, maar zorgen ook voor meer overlast door lawaai 's nachts en rondslingerende fietsen.

Er zijn regelmatig meldingen over afval rondom het complex, met name over grofvuil rondom de afvalcontainers. De buurtcommissie meldt dit aan gemeente en heeft in het verleden ook geprobeerd om met beheerders van het gebouw in gesprek te gaan. Dit heeft volgens de voorzitter niet tot verbetering geleid. Er ligt nog een wens voor betere samenwerking op dit gebied, om de verhoudingen te verbeteren. De voorzitter nuanceert wel dat enkele studenten kunnen zorgen voor deze vervuiling, terwijl er honderden studenten wonen.

De gebiedsmanager merkt op dat er weinig overlastmeldingen zijn over dit complex. Het complex ligt weliswaar dichtbij andere bebouwing, maar aan de rand van de buurt, tegen het kanaal aan. Het staat verder los van de omgeving. De complexbeheerder geeft aan dat er soms overlastmeldingen zijn van studenten, met name over afval rondom de afvalcontainers. Hij benoemt dat dit niet altijd terecht is en dat er minder overlast is dan bij particuliere verhuurders.

"De corporatie zorgt voor voorzieningen zoals containers en een fietsrek. Corporaties hebben dat beter onder controle dan huisjesmelkers." – Complexbeheerder

Op de veiligheid hebben studenten uit deze flat weinig invloed, is het beeld. Studenten die in de aangrenzende woonomgeving wonen in particuliere woningen, hebben een positieve invloed, stelt de gebiedsmanager:

"De studenten in de panden ernaast zorgen voor een verhoogd veiligheidsgevoel, omdat de studenten een ander ritme hebben, waardoor het voor inbrekers een groter risico is om in deze wijk in te breken dan in een wijk waar geen studenten wonen en iedereen om 11 uur in bed ligt." – Gebiedsmanager

Wat zeggen studenten?

De meeste studenten geven aan dat ze zich veilig voelen in hun buurt. Studenten hebben zelf een vrij positief beeld van hoe zij bijdragen aan dat de buurt schoon/netjes is: geen van de 33 studenten is van mening dat ze een negatieve bijdrage leveren hieraan.

Figuur 5.3. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=33)

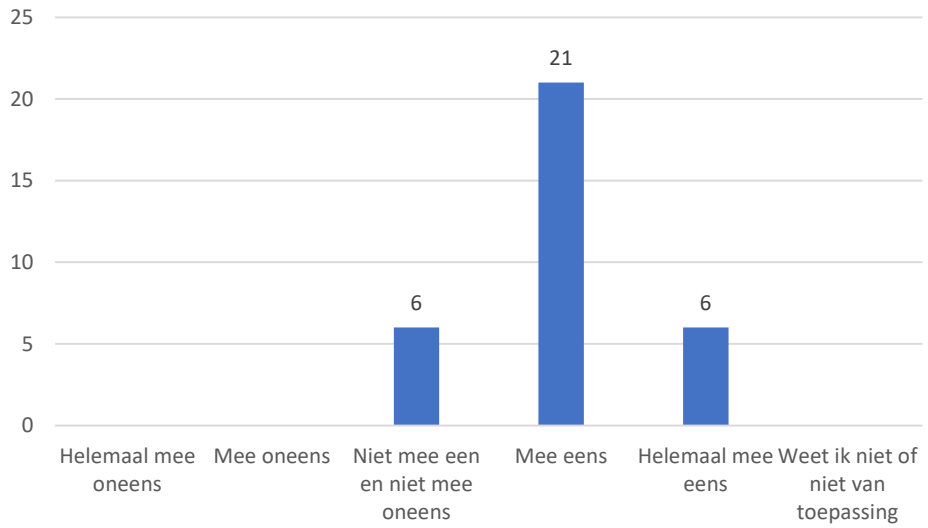

Figuur 5.4. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=33)

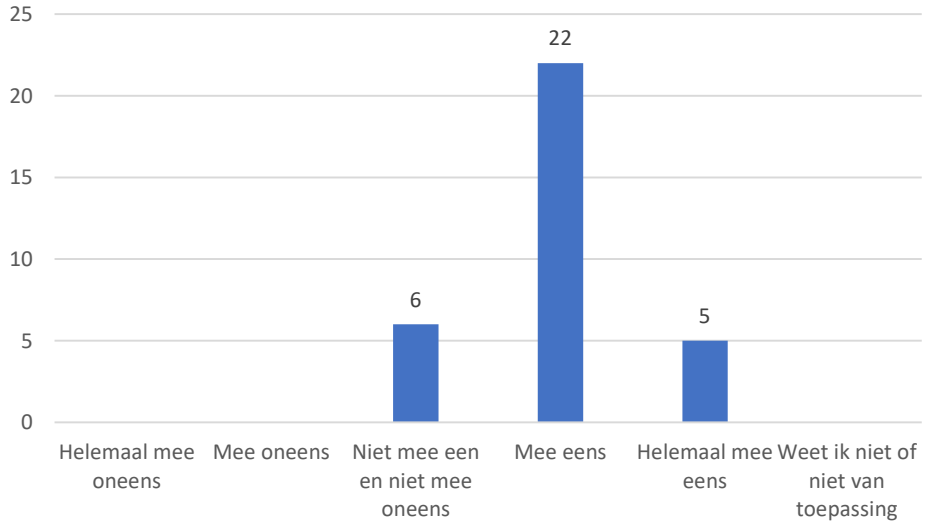

Wat zeggen bewoners?

Bewoners zijn veel minder positief over de mate waarin studenten bijdragen aan hoe schoon/netjes de omgeving is. Slechts één van de 39 deelnemende bewoners geeft aan dat studenten een positieve bijdrage hieraan leveren, terwijl 30 bewoners aangeven dat studenten niet bijdragen aan een schone/nette omgeving; een contrast met wat studenten zelf ervaren. Een deel van dit verschil is mogelijk te verklaren doordat er alleen studenten zijn bevraagd die huurder zijn bij Lefier en geen studenten die huren bij particulieren of andere organisaties.

Van de 39 deelnemende mede-buurtbewoners geven er 9 aan dat studenten een positieve bijdrage leveren aan veiligheid in de buurt, doordat er vaker mensen op straat zichtbaar zijn. 4 personen geven juist aan dat studenten een negatieve invloed hebben op de veiligheid. Het grootste deel van de bewoners geeft aan dat studenten hier geen invloed op hebben.

5.1.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
Sleutelpersonen kennen geen voorbeelden van initiatieven door studenten in deze buurt tijdens de coronacrisis. Activiteiten zijn stil komen te liggen, nu ontmoeting nauwelijks mogelijk is. De complexbeheerder ziet geen veranderingen in de maatschappelijke positie van de bewoners van dit complex tijdens de coronacrisis. Wel merkt deze beheerder op dat studenten in dit complex zich niet altijd aan maatregelen houden. Maar dat is ook begrijpelijk: ze delen voorzieningen met andere studenten, de gangen zijn krap en liften zijn klein in de Hoendiepflat.

Wat zeggen bewoners?
9 van de 39 bewoners zien een verandering van de positie van studenten in de buurt tijdens de coronacrisis. Drie van hen noemen dat studenten meer maatschappelijk betrokken zijn, doordat studenten hulp hebben aangeboden aan buurtgenoten. Het valt op dat sommige bewoners ervaren dat studenten minder aanwezig zijn, waardoor het rustiger is. Anderen ervaren juist meer overlast, doordat er meer feesten binnenshuis worden gehouden.

5.2. Elseviergebouw – Amsterdam

Profiel

Naam complex	Elseviergebouw
Buurt/stad	Gulden Winckel, Amsterdam
Aantal eenheden (kamers)	245
Bewoond door studenten sinds	2015

5.2.1. Korte schets

Het Elseviergebouw is een studentencomplex aan de Krelis Louwensstraat in de Amsterdamse buurt Gulden Winckel van studentenhuisvester DUWO. Het pand is een voormalig kantoor en sinds 2015 ingericht als studentencomplex. Het complex ligt ingesloten tussen de ring A10 en een buurt met veel bestaande bewoning, zowel huur- als koopwoningen. De buurt heeft een diverse bevolking, waaronder veel mensen met een migratieachtergrond. Op de onderste verdieping van het pand is een hostel gevestigd, waar vooral toeristen verblijven. Tegenover het complex ligt een moskee, waar op vrijdagen veel levendigheid is. Er zijn weinig voorzieningen in de buurt, behalve een supermarkt, scholen en de moskee. Er is een buurthuis, maar hier maakt een beperkte groep wijkbewoners gebruik van.

"Er zijn weinig plekken waar je kan ontmoeten, een woonbuurt. Je kan er makkelijk verdwijnen en anoniem zijn." – Gebiedsmakelaar

De afgelopen jaren is er veel veranderd in de buurt. Met name de komst van dure koopwoningen heeft veel veranderd in de structuur. In de sociale huurwoningen komt armoede en eenzaamheid voor.

In het complex aan de Krelis Louwensstraat wonen 245 studenten. Meer dan de helft zijn internationale studenten die een halfjaar tot een jaar in Amsterdam studeren. De andere studenten blijven vaak langer wonen in het complex. Alle studentenwoningen zijn zelfvoorzienend.

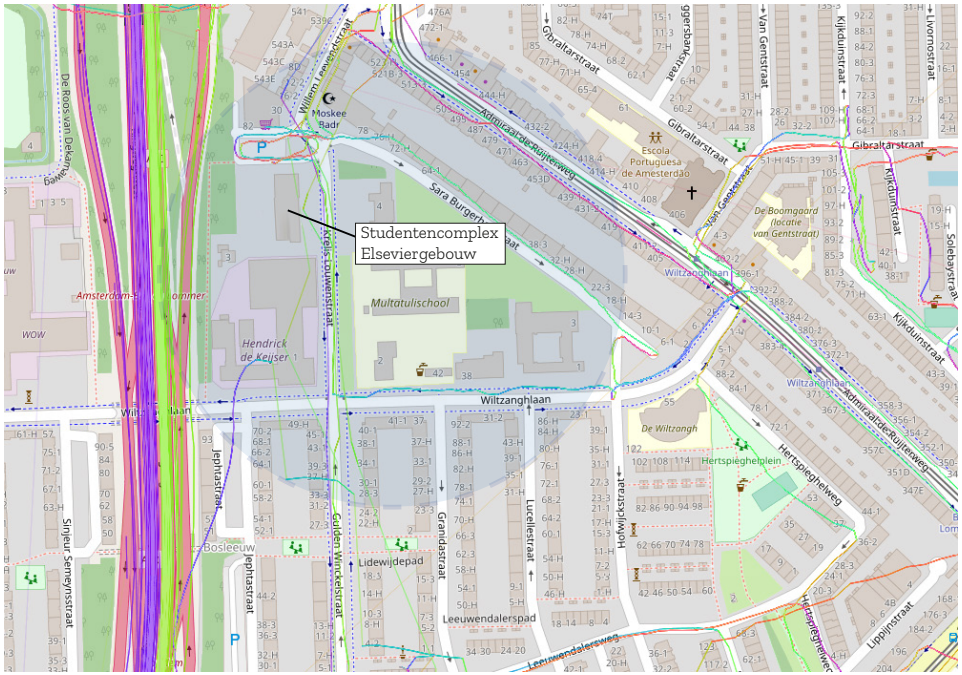

Locatie van de studentencomplex Elseviergebouw. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 1055)	Bewoners
Sociaal beheerder complex Gebiedsmakelaar Actieve bewoner	13 respondenten	8 deelnemers

5.2.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

De omgeving van het complex aan de Krelis Louwensstraat is de afgelopen tijd ingrijpend veranderd. Van oorsprong is het een wijk met veel sociale huurwoningen. De afgelopen jaren zijn er koopwoningen in een hoger segment gekomen en sinds 2015 dus ook honderden studenten. Een actieve buurtbewoner geeft aan dat al deze veranderingen de sociale cohesie in de buurt verslechterd hebben:

"De individualisering speelt niet alleen bij studenten een rol maar ook in de buurt. Mensen zijn steeds meer op zichzelf." – Actieve buurtbewoner

Studenten hebben weinig verbinding met de buurt, geeft de sociaal beheerder aan. Studenten zijn gericht op de universiteit en het centrum. Bovendien woont een groot deel van de studenten voor korte tijd in Amsterdam, waardoor er minder behoefte is om zich te verbinden aan de buurt of zelfs aan mede-studenten in de buurt. De sociaal beheerder van het complex geeft aan dat het moeilijk is om verbinding te maken tussen studenten en andere buurtbewoners:

"Mensen in de wijk zijn niet gewend om in de buurt van studenten te wonen. Die adaptie komt er ook niet één, twee, drie." – Sociaal beheerder

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Toch geeft meer dan een kwart van de studenten aan dat zij veel contact hebben met buurtgenoten die géén student zijn. Ongeveer de helft van de studenten geeft aan dat zij zich verbonden voelen met de buurt.

Figuur 5.5. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=13)

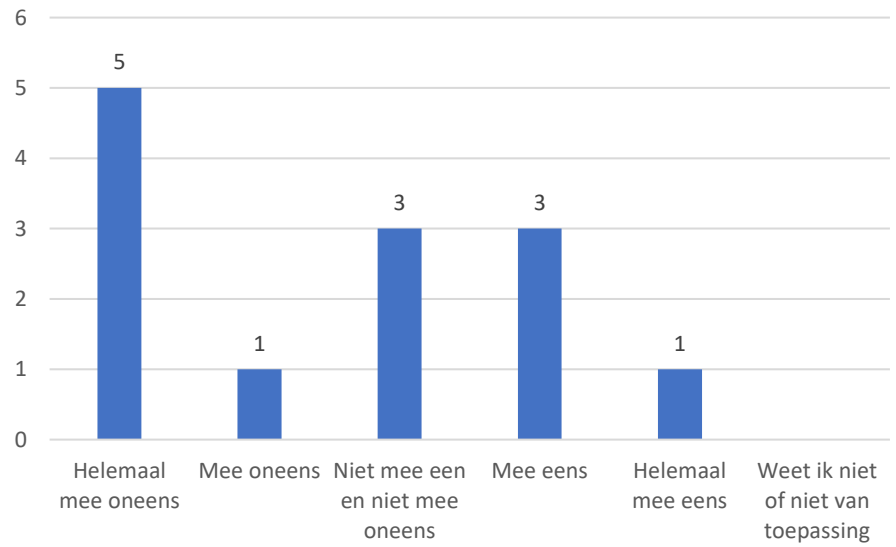

Figuur 5.6. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=13)

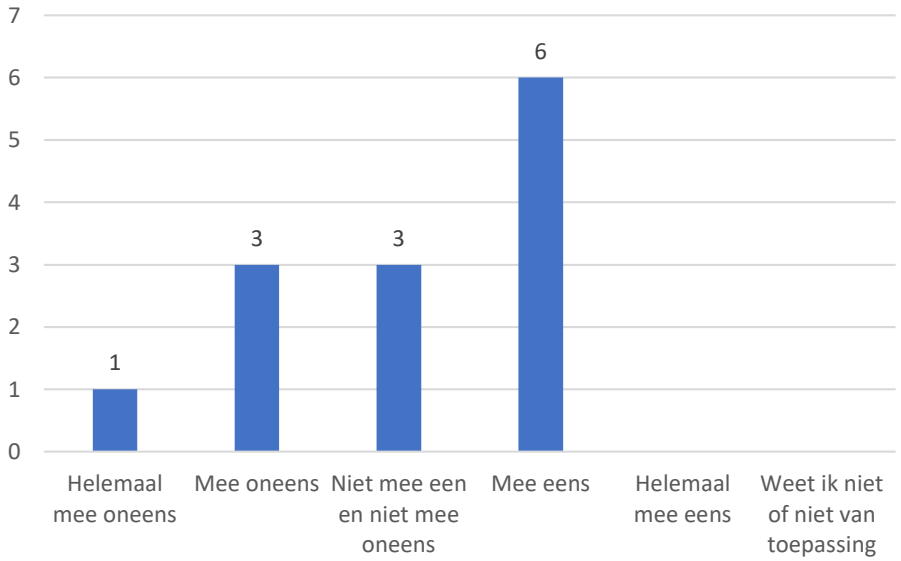

Wat zeggen bewoners?

Mede-buurtbewoners geven aan dat hun woonomgeving sociaal en betrokken is. Het gaat dan vooral om de sociale huurwoningen, die al langer in de buurt staan. Mensen groeten elkaar op straat en er zijn regelmatig activiteiten in de buurt. "*Het is bijna een dorps buurtje*", geeft een bewoner aan. Een ander geeft aan dat er vooral contact is met directe buren, maar dat 'nieuwe bewoners' (koopwoningen en studenten) en 'oude' bewoners (sociale huurwoningen) weinig contact met elkaar hebben. Onderling is er wel contact tussen bewoners van de koopwoningen en de sociale huurwoningen.

"Het mengt niet heel erg. Met een paar mensen uit ons blokje hebben we wel redelijk goed contact en we hebben goed contact met de moskee. Maar het is een leuk buurtje en leuke mensen bij elkaar. En we organiseren wel eens wat." – Mede-buurtbewoner

Van de 8 bewoners die deelnamen aan dit onderzoek, gaf de helft aan nooit contact te hebben met studenten in de buurt. De anderen hadden bijna nooit of soms contact en dan met name rondom overlastmeldingen. Eén van de deelnemende bewoners geeft aan wel eens een student zomaar op straat gesproken te hebben.

"Je merkt er weinig van, ook al is het een forse flat. Je hebt niet het gevoel dat je in een studentenwijk woont. Het enige is de enorme vuiloverlast van de studenten, omdat ze vaak verhuizen. […] We hebben eigenlijk geen contact met ze, ze staan los van de straat, het is een gesloten flat." – Mede-buurtbewoner

Bewoners geven aan dat veel studenten tijdelijk in de wijk wonen, en dat het daarom ook logisch is dat er weinig contact is.

"Ze zijn jong en weten dat hun bewoning slechts tijdelijk is en als je student bent, ben je met andere dingen bezig, gezien de levensfase." – Mede-buurtbewoner

De 8 deelnemende bewoners geven aan dat er activiteiten in de buurt georganiseerd worden, maar allen geven aan dat studenten hier nooit aan deelnemen. De vraag is echter of studenten zich uitgenodigd voelen, of überhaupt uitgenodigd worden.

"We hebben dat buurtfeest gehad en daar zijn ze ook niet geweest. Ik weet niet of we ze hadden uitgenodigd, maar het was voor iedereen toegankelijk." – Mede-buurtbewoner

5.2.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
Sleutelpersonen kennen geen voorbeelden van studenten die maatschappelijke initiatieven nemen of vrijwilligerswerk doen in de buurt. Zij vragen zich af of er wel bereidheid is onder studenten. De gebiedsmakelaar weet dat er wel studenten zijn 'met een sociaal hart' en in andere buurten in de stad komen er soms wel initiatieven op. Vaak zijn dat initiatieven waar er sprake is van wederkerigheid: studenten doen iets voor de buurt en krijgen hier iets voor terug, zoals korting op de huur van hun woning.

"Ik ken hier geen voorbeelden van. Maar omgekeerd wordt er bij ons ook nooit gevraagd of studenten vrijwilligerswerk zouden willen doen." – Sociaal beheerder

De sociaal beheerder geeft aan dat er een rol kan zijn voor de gemeente om internationale studenten en de buurt meer te verbinden, bijvoorbeeld met talencursussen.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten sinds de opening van het studentencomplex.

Drie van de 43 studenten geven aan dat ze wel een keer iets georganiseerd hebben. Dit waren activiteiten gericht op andere studenten in het complex.

Van de 13 studenten geven er 6 aan dat zij graag iets voor de buurt zouden betekenen, terwijl 3 studenten niet weten of zij iets willen bijdragen. Diegenen die aangeven graag iets te willen betekenen in de buurt, geven aan op diverse terreinen iets te willen doen. De redenen die studenten geven voor waarom zij deze activiteiten nog niet hebben ondernomen zijn divers.

Tabel 5.2. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=6)

Activiteiten gericht op sociale cohesie/ontmoeting	1
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	2
Corona specifieke activiteiten	1
Activiteiten gericht op veiligheid	1
Cultuur/sport activiteit	1
Totaal	6

Wat zeggen bewoners?
Van de 8 deelnemende mede-buurtbewoners geven er 7 aan dat zij niet bekend zijn met maatschappelijke initiatieven van studenten in de buurt. Eén persoon geeft aan dat studenten wel eens aanhaken bij maatschappelijke initiatieven vanuit hun opleiding.

Bewoners vragen zich af hoe studenten meer betrokken zouden kunnen worden bij de buurt. Eén van hen geeft aan dat er zeker behoefte is aan inzet van studenten. Deze buurtbewoner geeft aan dat er een rol weggelegd ligt voor een gebouwbeheerder, om te communiceren naar studenten dat ze een rol kunnen spelen.

"Dan kunnen we bijvoorbeeld tegen die persoon zeggen, we hebben zaterdag iets leuks op het plein, kom kijken. Maar ook om studenten te vragen of ze zelf

een actieve bijdrage willen leveren. We hebben ook best wat hulpbehoevende mensen in de wijk zoals jongeren en ouderen en misschien vinden studenten het ook leuk om daar iets mee te doen."– Mede-buurtbewoner

5.2.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?

De sleutelpersonen geven aan dat er vaak klachten zijn over afval rondom de containers van het complex. Studenten zouden niet altijd rekening houden met wanneer grofvuil wordt opgehaald, wanneer zij verhuizen; iets wat vaak gebeurt door de snelle doorloop. Betrokkenen geven aan dat vaak ook mede-buurtbewoners afval in en naast de container plaatsen, terwijl deze alleen bedoeld is voor de studenten.

De sociaal beheerder stelt dat studenten geen invloed hebben op het veiligheidsgevoel. Er komen vanuit studenten regelmatig meldingen van onveiligheid. Er worden geregeld fietsen gestolen en er zijn meldingen van insluiping geweest. Dit gaat om individuele klachten; er is geen bewonerscommissie in dit complex. Volgens een actieve mede-buurtwoner (niet-student) hebben studenten niets veranderd aan het veiligheidsgevoel:

"Sinds ze er zijn komen wonen is het veiligheidsgevoel niet veranderd. De studenten zijn eigenlijk onzichtbaar, er is ook geen overlast van feesten. Je merkt alleen dat ze er zijn door de afval en de troep." – Actieve buurtbewoner

Er zijn ook weinig overlastmeldingen binnen het complex. Wel zijn er soms klachten van studenten over het hostel dat gevestigd is in het gebouw.

"Studenten ervaren overlast vanuit het hostel. Er is 's avonds teveel lawaai. Studenten hebben wel eens dingen naar beneden gegooid naar de toeristen." – Sociaal beheerder

Wat zeggen studenten?

Een meerderheid (9 van de 13) van de studenten geeft aan dat zij zich veilig voelen in de buurt, terwijl één student aangeeft zich onveilig te voelen. Studenten bevestigen het beeld van de betrokken sleutelpersonen dat zij over het algemeen niet voor overlast door afval zorgen.

Figuur 5.7. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=13)

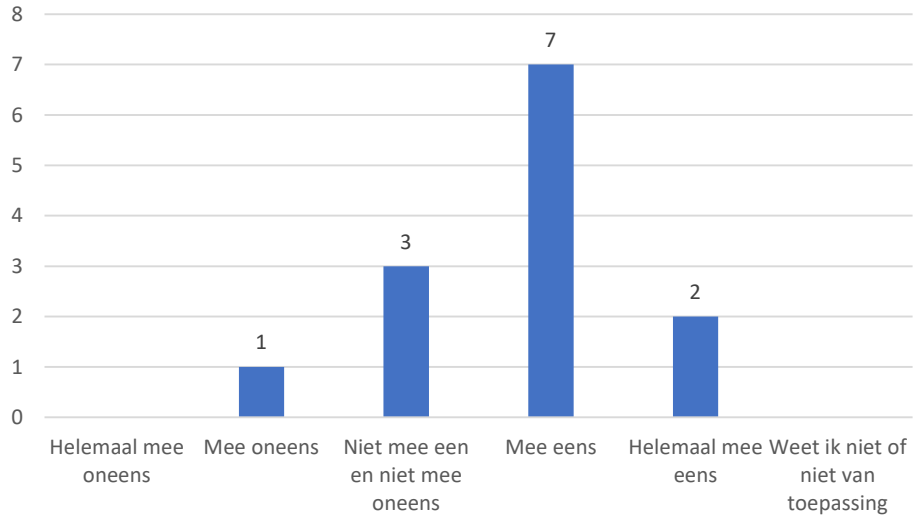

Figuur 5.8. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=13)

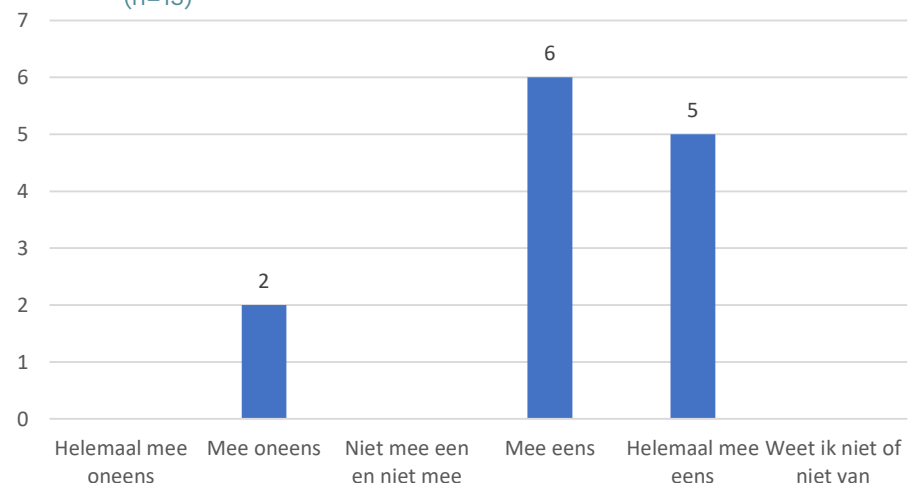

Wat zeggen bewoners?
Buurtbewoners geven aan dat er sinds de opening van het complex meer overlast is van afval en een grote hoeveelheid fietsen rondom het complex, ondanks dat er een fietsenkelder onder het complex is. Alle 8 deelnemende bewoners geven aan dat studenten *geen* positieve bijdrage leveren aan dat het schoon/netjes is in de buurt; een groot contrast met de ervaring van studenten zelf. Met name achtergelaten meubels na verhuizingen zorgen voor irritatie bij bewoners. Buurtbewoners geven verder aan dat studenten niet zorgen voor meer veiligheid of onveiligheid. Eén bewoner geeft aan dat het wel wat minder stil is, wat enigszins bijdraagt aan zijn/haar veiligheidsgevoel.

"Er worden structureel, bijna dagelijks grote hoeveelheden afval en grofvuil op straat geplaatst, en de fietsenstalling wordt niet gebruikt, overal staan fietsen." – Mede-buurtbewoner

5.2.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
Tijdens de coronacrisis lijkt er niet veel te zijn veranderd in de betrokkenheid van studenten in deze buurt. Studenten lijken zelfs nog minder zichtbaar, geeft de studentbeheerder aan.

"Door corona zitten studenten over het algemeen meer opgesloten op hun kamer. Maar deze studenten zonderden zich al af." – Studentbeheerder

Wat zeggen bewoners?
Ook mede-buurtbewoners zien geen veranderingen in de betrokkenheid van studenten in de buurt sinds de coronacrisis. Eén van de bewoners geeft aan dat er wel initiatieven opkwamen, maar dat het moeilijk is om studenten hierbij te betrekken.

"Tijdens corona zijn er wel creatieve dingen in de buurt georganiseerd zoals een concertje en daar hadden ze een bijdrage kunnen leveren. Maar wij weten ook niet hoe we ze kunnen bereiken." – Mede-buurtbewoner

5.3. Pieter Vlaming – Amsterdam

Profiel

Naam complex	Pieter Vlaming, Amsterdam
Buurt/stad	Dapperbuurt, Amsterdam
Aantal eenheden (kamers)	150
Bewoond door studenten sinds	2017

5.3.1. Korte schets

Het studentencomplex Pieter Vlaming ligt op de hoek van de Von Zesenstraat, Pontanusstraat en de Pieter Vlamingstraat. Het is een gebouw van De Key, een studentenhuisvester in Amsterdam. Het complex ligt in de levendige Dapperbuurt. Het is een buurt met een diverse bevolking, veel winkels en horecagelegenheden en zowel huur- als koopwoningen.

"Het is een hele gemengde buurt met veel culturen. Ik woon er graag. Nadeel van leven in de stad is overlast van hangjongeren." – Mede-buurtbewoner

Dit driehoekige gebouw is in 2017 opgeleverd. Het complex huisvest zo'n 150 studenten, en bestaat volledig uit zelfvoorzienende kamers. Er is een gezamenlijke binnentuin en fietsenkelder. Door de hogere huurprijs van de kamers wonen er voornamelijk laatstejaars studenten en Phd-studenten in het complex, dit is een bewuste keuze van studentenhuisvester De Key. Naast het studentencomplex is een coffeeshop gevestigd, waar veel overlast van is.

"De bewoners zijn redelijk anoniem omdat iedereen een eigen studio heeft, dat maakt het soms lastiger om mensen aan te spreken. De laatste tijd zijn er ook veel wisselingen van huurders geweest, de vorige beheerder zei dat er eerst een hechtere community was." – Studentenbeheerder

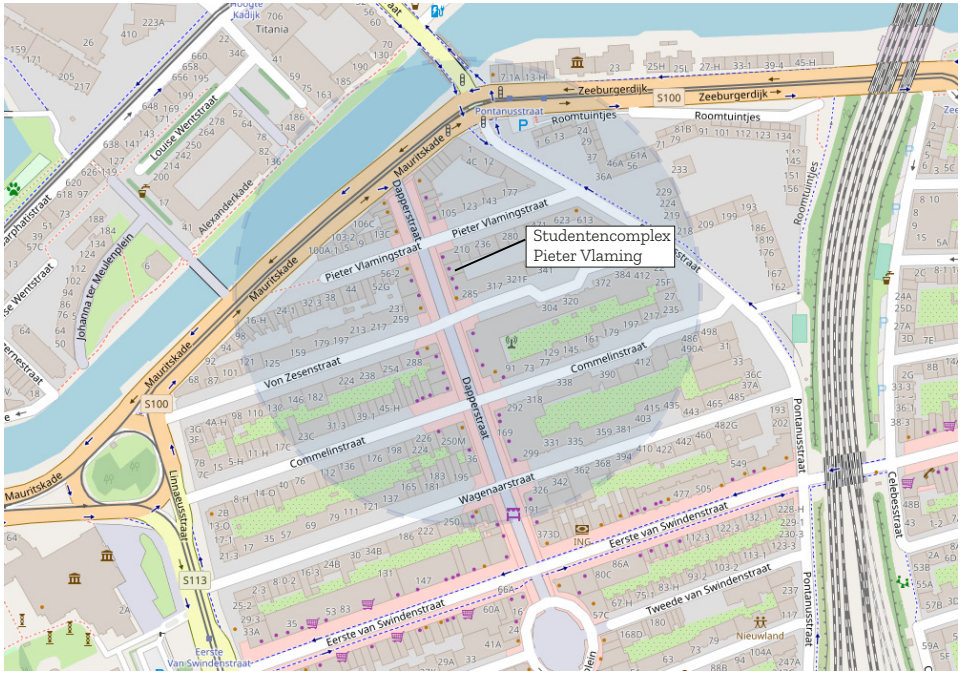

Locatie van het studentencomplex aan de Von Zesenstraat, Amsterdam. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 1093)	Bewoners
Studentenbeheerder Projectontwikkelaar De Key Gebiedsmakerlaar	24 respondenten	5 deelnemers

5.3.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

Betrokken sleutelpersonen geven aan dat er weinig contact is tussen studenten en mede-buurtbewoners uit de directe omgeving. Bij de bouw van het complex is er veel weerstand geweest vanuit de bewoners, buurtbewoners waren bang voor hun positie in de buurt. Na meerdere gesprekken met De Key is er duidelijk gemaakt dat naast de nieuwbouwprojecten in de buurt de huidige huurders ook een plek zouden blijven houden in de buurt. De eerste weerstand heeft er toe geleid dat een opleveringsfeest van het complex voor studenten en de buurt niet is doorgegaan. De mede-buurtbewoners waren hier op tegen, hoewel het feest was bedoeld als kennismakingsmoment tussen buurtbewoners en de studenten. De mede-buurtbewoners en de studenten leven nu gemoedelijk naast elkaar, maar wel als gescheiden groepen.

"Ze zien ons wel echt als het studentencomplex en niet als buurtbewoners. Ze hebben het idee dat we een aparte groep zijn die een eigen leven heeft. We zijn ook met heel veel dus ik snap ook wel dat ze ons niet zomaar uitnodigen, dat zou best overheersen." – Studentenbeheerder

De studenten zijn ook erg op zichzelf, geven de betrokken sleutelpersonen aan. Ze zoeken geen connectie met de buurt maar ze verenigen zich ook niet als studenten onder elkaar. Doordat het zelfstandige studentenwoningen zijn en er geen gedeelde voorzieningen zijn ontmoeten de studenten elkaar niet veel. In de zomer is er wel contact in de gezamenlijke tuin of op de galerij, maar dit is niet substantieel.

"Ik kan me voorstellen waarom studenten geen binding met de buurt hebben. Ze hebben weinig inkomen, moeten én studeren én werken om rond te komen. Ze hebben geen tijd om zich te committeren aan de buurt. Het kost al veel tijd om te binden met de andere studenten in de flat." – Gebiedsmakelaar

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door de studenten. Een kwart van de studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. De studenten voelen zich wel verbonden met de buurt zelf; meer dan de helft is het eens met deze stelling. De studentenbeheerder van het complex bevestigt dit eveneens.

"Ik denk wel dat iedereen zich hier thuis voelt, we wonen hier heel prettig." – Studentenbeheerder

Figuur 5.9. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=24)

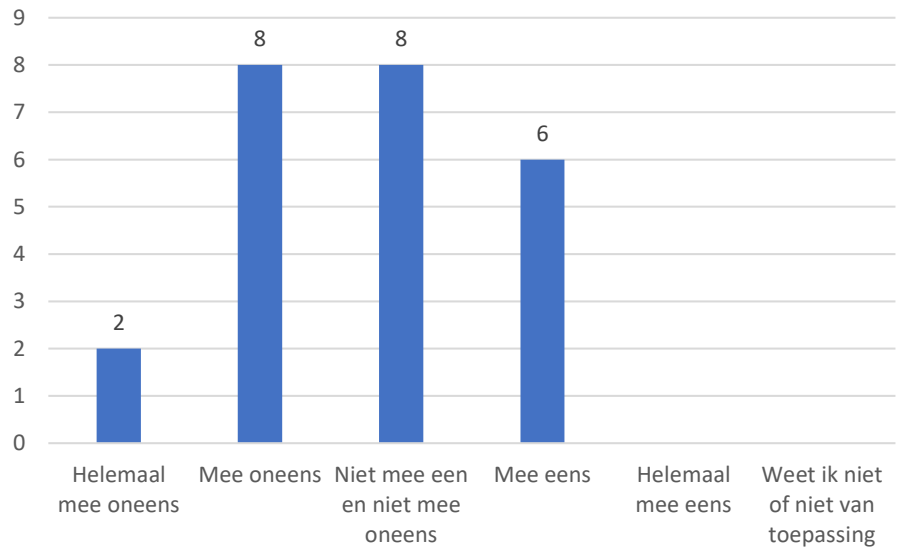

Figuur 5.10. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=24)

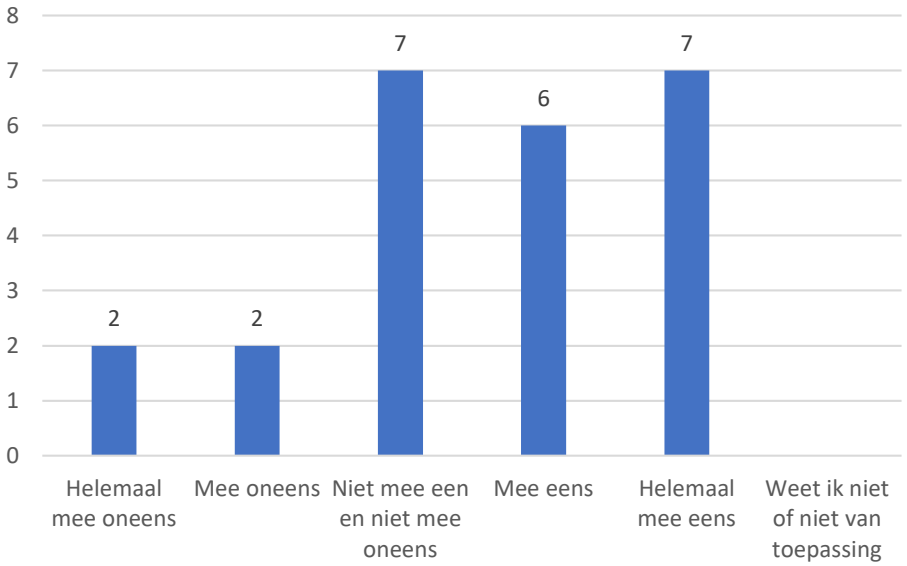

Wat zeggen bewoners?

Mede-buurtbewoners geven aan dat het een fijne buurt is om te wonen, de buurt kent een diverse bevolking. Mensen gaan vriendelijk met elkaar om, maar het contact met de buurt is wisselend. Sommige bewoners geven aan dat er een grote afstand tot elkaar is, terwijl anderen wel veel positieve contacten hebben met mede-buurtbewoners. Het wordt gezien als een drukke buurt en om in contact te komen met andere bewoners is er veel eigen initiatief nodig. In de buurt zijn door de aanwezigheid van coffeeshops vrij veel hangjongeren op straat. Door de komst van de studenten merken buurtbewoners dat de buurt opknapt.

De komst van meer studenten in de buurt heeft geleid tot meer levendigheid, *"Studenten zorgen voor verjonging van de buurt, er komen bijvoorbeeld ook wat hippere horeca gelegenheden"*, aldus een bewoner. De bewoners ervaren geen overlast van de studenten. De studenten zijn vrij onzichtbaar, maar hun komst wordt wel gezien als een meerwaarde voor de buurt.

"Wat verder positief is, is dat studenten de buurt levendig houden. De buurt wordt ook gemengder; studenten zijn afkomstig uit allerlei streken." – Mede-buurtbewoner

Hoewel bewoners aangeven dat zij weinig contact hebben met studenten, zijn de verhoudingen goed. Rondom het bezorgen van pakketjes is er af en toe contact. Bij activiteiten in de buurt worden studenten meestal niet uitgenodigd. Veel bewoners waren tegen de komst van het studentencomplex, mede omdat ze bang waren voor overlast. Nu het complex er staat ervaren de bewoners geen overlast, en verschillen de studenten weinig van andere buren. Het contact zou nog positiever zijn als de studenten zichtbaarder zouden zijn in de buurt en zich zouden openstellen, geven bewoners aan.

"Het kan positief zijn, als ze zichtbaar zijn in de wijk en openstaan voor samenwerking met de bewoners. Ze kunnen ons inzichten geven en bijvoorbeeld helpen met digitale ontwikkelingen." – Mede-buurtbewoner

Een buurtbewoner geeft aan dat door de komst van de studenten de buurt nog diverser is geworden en dat de studenten zeker zouden kunnen bijdragen aan de buurt. Zo ziet een één van hen een rol voor studenten bij de aanpak van hangjongeren in de buurt.

"Er zijn veel gezinnen in de buurt waar problematiek is en de jongeren veel op straat hangen. Je zou wellicht studenten in kunnen zetten om iets te doen met de generatie hangjongeren." – Mede-buurtbewoner

5.3.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?

De betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door bewoners van het studentencomplex worden ondernomen. Binnen het complex zelf worden er wel eens borrels en feesten georganiseerd, maar dit is alleen voor de studenten zelf. Wel wordt benoemd dat er door de bewoners van een studentencomplex een paar straten verderop een initiatief is opgezet om de buurt te vergroenen. Een sleutelpersoon geeft aan dat het lastig is dat studenten na hun studie moeten verhuizen uit het complex. Hierdoor hebben ze niet het vooruitzicht om lang in de buurt te wonen. Daardoor zijn er misschien minder studenten die gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor de buurt.

"Je ziet aan de ene kant dat studenten wel mee willen denken en doen, maar aan de andere kant zie je dat studenten maar maximaal 5 jaar in de buurt wonen en zich niet willen wortelen."- Gebiedsmakelaar

De inschatting van de gebiedsmakelaar van de Dapperbuurt is dat de studenten meer zouden moeten worden gestimuleerd of uitgedaagd om zich in te zetten voor de buurt. Als voorbeeld worden de projecten van de Academie van de Stad genoemd, waarbij studenten zich inzetten voor de leefbaarheid van de buurt en als tegenprestatie huurkorting krijgen.

"Studenten waren intrinsiek gemotiveerd en voor het vrijwilligerswerk wat ze deden kregen ze iets terug. Het is belangrijk dat wanneer studenten iets doen voor de buurt, het ook lonend is." – Gebiedsmakelaar

Wat zeggen studenten?

Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten. Eén van de 24 respondenten geeft aan wel eens wat georganiseerd te hebben. Dit was een initiatief gericht op de andere studenten. Er is wel bereidheid om meer te doen. 7 van de 24 studenten (29%) geven aan dat zij graag meer willen doen voor hun omgeving, terwijl 10 (42%) van hen aangeven (nog) niet te weten of ze meer voor hun buurt willen doen. De studenten die graag iets voor hun buurt zouden doen, willen zich vooral richten op het helpen van mensen. Ook worden er verschillende initatieven genoemd om de verbondenheid in de buurt tussen mede-buurtbewoners en studenten te verbeteren, zoals het opzetten van een buurthuis.

Tabel 5.3. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=7)

Activiteiten gericht op sociale cohesie/ontmoeting	2
Helpen (algemeen)	1
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	1
Nog geen idee/ heel algemeen	2
Cultuur/sport activiteit	1
Totaal aantal	7

Er worden verschillende redenen genoemd waarom studenten nog niet zijn toegekomen aan het opzetten van een initiatief in de buurt. De meest genoemde reden (door 5 van de 7 studenten genoemd) is dat ze nog vrij kort in de buurt wonen. Daarbij valt op dat studenten ook aangeven niet te weten wat ze kunnen bijdragen aan de buurt, of er überhaupt behoefte is aan hun inzet en dat ze niet weten waar ze kunnen aangeven dat ze iets willen doen voor de buurt.

Wat zeggen bewoners?
Bij de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren enkele initiatieven bekend van studenten die zich inzetten, maar niet binnen deze buurt.

5.3.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De Dapperbuurt wordt omschreven als een drukke buurt die niet altijd even veilig is. De komst van studenten lijkt niet voor meer of minder veiligheid gezorgd te hebben volgens de betrokken sleutelpersonen. De ingang van het studentencomplex zit niet aan de kant van de coffeeshop, waar het onveiligheidsgevoel het hoogst is. Doordat de studenten in dit complex veel op zichzelf zijn, is het effect op veiligheid beperkt.

"Ik snap wel dat studenten aan het veiligheidsgevoel kunnen bijdragen. Maar ik vind wel dat het bij dit complex niet zo is omdat iedereen zo op zichzelf is en je de studenten weinig ziet. Ze staan niet in groepjes buiten."
– Studentenbeheerder

De gebiedsmakelaar geeft aan dat er in de buurt veel klachten zijn over afval. Er wordt veel grofvuil buiten gezet, wat van zowel studenten als mede-buurtbewoners afkomstig is. Doordat studenten meer verhuizen zetten ze ook vaker grofvuil op straat, maar voor de komst van de studenten was dit eveneens een probleem in de buurt. Doordat het complex twee fietsenstallingen heeft staan er amper fietsen voor het complex.

Wat betreft geluidsoverlast geven sleutelpersonen aan dat er een minimaal aantal overlastmeldingen is geweest. Het studentencomplex wordt beschreven als erg rustig in vergelijking met andere complexen in de stad.

"Ik denk dat er twee soorten complexen zijn. Ik heb hiervoor in een complex gewoond waar meer mensen heen gaan die net gaan studeren, daar woon je met 10 op een gang en heb je een gezamenlijke keuken en woonkamer. Dan is er ook meer lawaai en zijn er meer feesten. Dit complex is wel uniek omdat het aparte studio's zijn en we naast studenten ook Phd-ers hebben. De mensen die hier wonen zijn al wat ouder en rustiger." – Studentenbeheerder

Wat zeggen studenten?
Een groot deel van de studenten ervaren dat zij in een veilige buurt wonen. Het overgrote deel van de studenten in deze buurt geven aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.11. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=24)

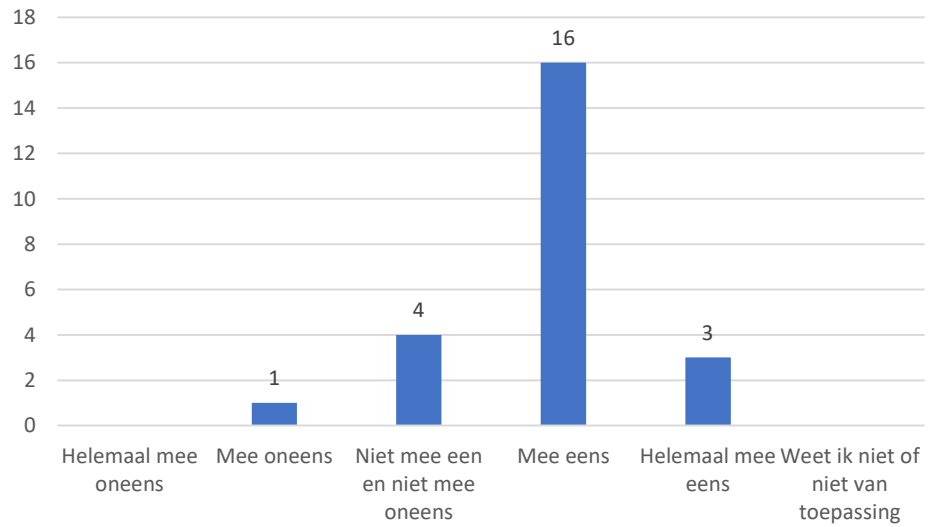

Figuur 5.12. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=24)

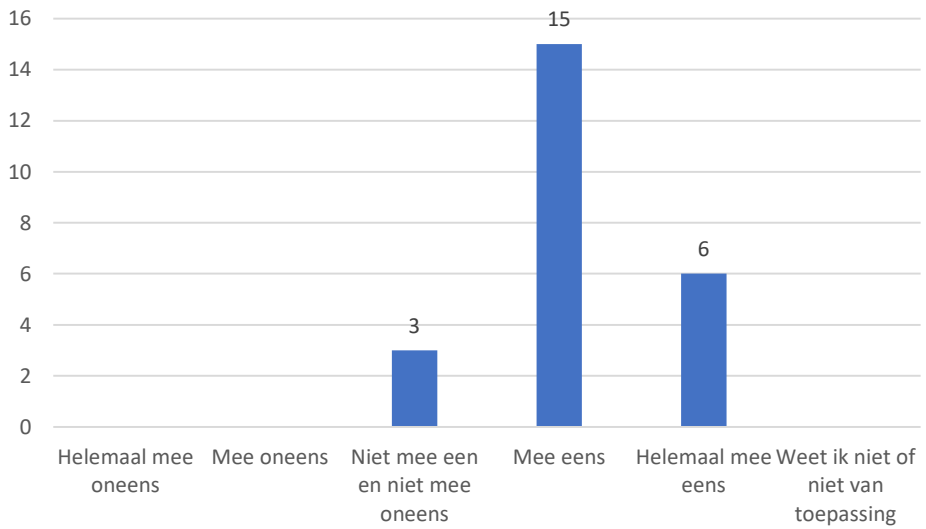

Wat zeggen bewoners?
Waar studenten aangeven dat zij vooral bijdragen aan een schone en nette omgeving, zijn buurtbewoners iets minder positief over dit punt. Alle bevraagde bewoners geven aan de komst van meer studenten geen verschil heeft gemaakt in hoe schoon/net de omgeving is. De studenten zorgen niet voor meer vervuiling maar dragen ook niet per se bij aan een schonere/nettere omgeving.

"De meeste troep zoals vuilnis en zwerfvuil komt door kinderen, jongeren en andere bewoners." – Mede-buurtbewoner

Van de 5 bewoners geeft er één aan dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen. De andere 4 geven aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen.

"Ik heb me nooit onveilig gevoeld hier en nu nog steeds niet." – Mede-buurtbewoner

De bewoners geven aan dat er geen (geluids)overlast is van de studenten in hun buurt. De bewoners hebben of geen ervaringen met de studenten, positief noch negatief. Een van de buurtbewoners geeft aan: *"Zonder de studenten zou er minder horeca, minder jonge mensen in het straatbeeld en minder ontwikkeling in de stad zijn".*

5.3.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen geven aan dat er niet veel is veranderd in de positie van studenten tijdens de coronacrisis. De studenten zijn nog steeds veel op zichzelf en niet erg zichtbaar in de buurt. De gebiedsmakelaar geeft aan dat er nog steeds feesten binnen het complex worden georganiseerd, ook in tijden van corona.

Bij de sleutelpersonen die deelnamen aan dit onderzoek zijn geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt ten tijde van corona.

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. 4 van de 5 bewoners weten niet of er iets veranderd is en één bewoner geeft aan dat er geen verandering is. Door de coronacrisis wordt de anonimiteit in de buurt wel vergoot; de studenten die al minder zichtbaar waren worden nog onzichtbaarder.

5.4. Bosuilstraat & Steenuilstraat – Enschede

Profiel	
Naam complex	Bosuilstraat en Steenuilstraat
Buurt/stad	Roombeek, Enschede
Aantal eenheden (kamers)	22
Bewoond door studenten sinds	2004 (uitgebreid in 2017)

5.4.1. Korte schets

Het studentencomplex aan de Bosuilstraat en Steenuilstraat ligt in de Enschedese buurt Roombeek en is een gebouw van studentenhuisvester SJHT. Het is een modern pand, gelegen in Roombeek, een buurt die opnieuw opgebouwd werd na de vuurwerkramp die er plaatsvond in het jaar 2000. Er zijn toen veel jonge gezinnen komen wonen. In de buurt staan dan ook vooral ruime gezinswoningen, waarvan het merendeel koopwoningen. Een gedeelte van het gebouw is sinds 2004 bewoond door studenten, twee andere gedeelten sinds 2017. In een gedeelte van het complex wonen ook niet-studenten. Aan één kant grenst het complex aan het schoolplein van een basisschool en een wijkcentrum; verder ligt het omsloten door woningen. In de directe omgeving zijn weinig voorzieningen, maar het complex ligt dichtbij het stadscentrum.

Het complex heeft de uitstraling van een modern appartementencomplex met drie verdiepingen. Het telt 22 zelfvoorzienende studio's met één of twee kamers. Er zijn geen gemeenschappelijke ruimtes, behalve een galerij en een binnenpleintje. Er wonen weinig internationale studenten en geen *short stay* studenten. De meeste bewoners zitten in een latere fase van hun studie.

"Er hadden net zo goed niet studenten kunnen wonen. Er zijn geen gemeenschappelijke ruimtes. Je ervaart niet dat het een studentengemeenschap is." - Wijkregisseur

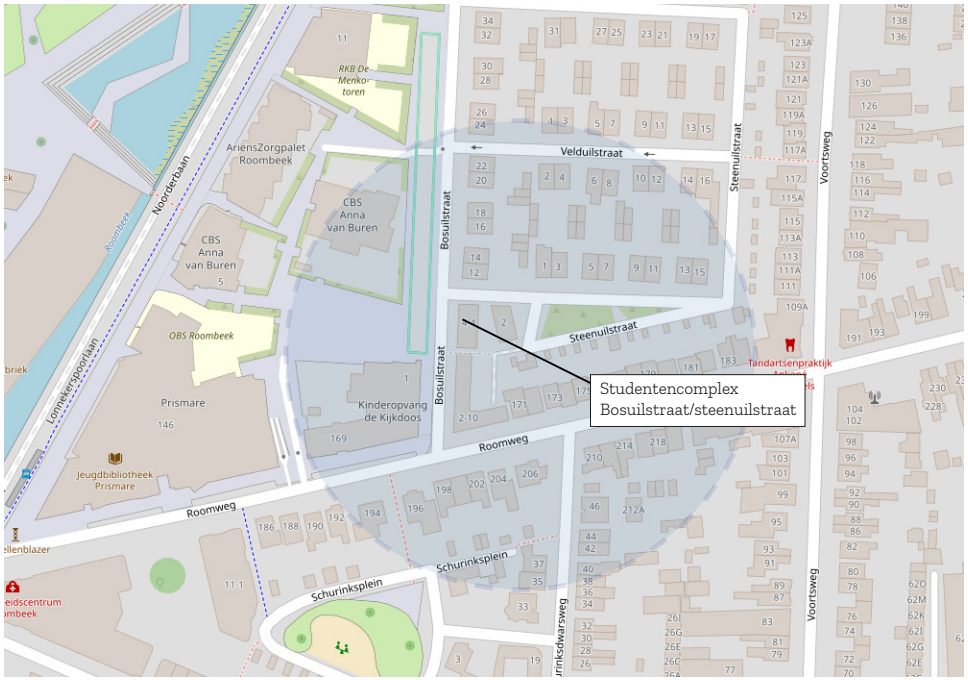

Locatie van de studentencomplex Bos- en Steenuilstraat © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 7523)	Bewoners
Complexbeheerder Wijkregisseur Wijkagent	13 respondenten	8 deelnemers

5.4.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

In de omgeving van het complex wonen met name gezinnen, die goed contact met elkaar hebben. Er is een actieve buurtapp en een wijkcentrum.

"Het is een nette, redelijk hoogopgeleide buurt. Veel koopwoningen. De mensen zijn zelfredzaam en hebben contact met elkaar. Het studentencomplex staat in het hart van de wijk." - Wijkregisseur

Studenten lijken geen onderdeel uit te maken van het sociale leven in de buurt. Er is sporadisch contact bij bijvoorbeeld het afhalen van bezorgde pakketten, maar studenten nemen geen deel aan activiteiten in de buurt. De complexbeheerder geeft aan dat studenten in dit complex vooral druk bezig zijn met hun studie en het verenigingsleven.

"Ik denk dat de studenten uit dit complex zich niet bewust zijn van welke buren er naast hen wonen. De studenten zijn bezig met hun studie en studiegenoten. Ze willen op tijd hun studie halen." – Complexbeheerder

De wijkagent benadrukt dat de binding van studenten en hun buurt vaak laag is, omdat ze nooit langdurig in de buurt kunnen blijven wonen. Volgens de wijkregisseur is er wel eens toenadering gezocht vanuit de buurt, maar komt contact eigenlijk niet van de grond.

"Wat ik ook begreep van wat bewoners is dat de studenten in het verleden ook wel uitgenodigd zijn voor een buurtfeest, maar dat geen student op kwam dagen en ze zich ook niet hadden afgemeld." – Wijkregisseur

De complexbeheerder geeft aan dat er in de zomer wat meer contact is tussen studenten. Er zijn geen individuele balkons, maar studenten hebben wel bankjes in de gemeenschappelijke galerij gezet. De complexbeheerder ziet dat er door de jaren heen steeds minder contact is tussen studenten in het complex. Waar in de eerste jaren er veel onderling contact was en er in de zomer gebarbecued werd, komt dit de afgelopen jaren niet meer voor. De wijkregisseur heeft ook niet het idee dat er veel onderling contact is tussen studenten.

In studentencomplexen met zelfstandige woningen leven studenten meer op zichzelf, is het beeld van de wijkregisseur:

"Dit soort complexen (zelfstandige woningen, geen gemeenschappelijke ruimtes) trekt ook een bepaald soort studenten die daar [onderling contact tussen studenten] geen behoefte aan heeft. Ik denk dat het studenten trekt die wat individualistischer zijn, wat meer op zichzelf." – Wijkregisseur

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Eén van de 13 deelnemende studenten geeft aan veel contact te hebben met medebuurtbewoners. Toch voelt meer dan de helft van de studenten zich verbonden met de woonomgeving.

Figuur 5.13. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=13)

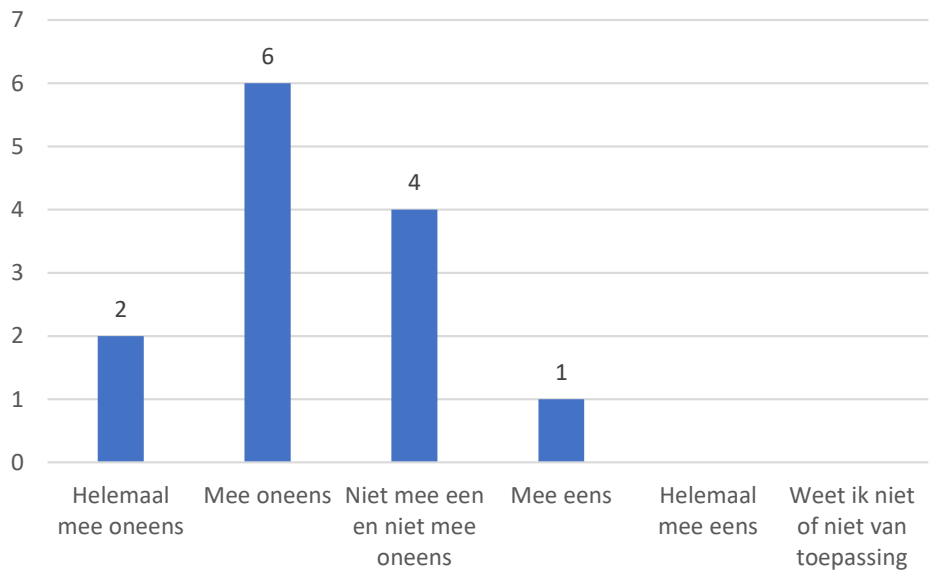

Figuur 5.14. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=13)

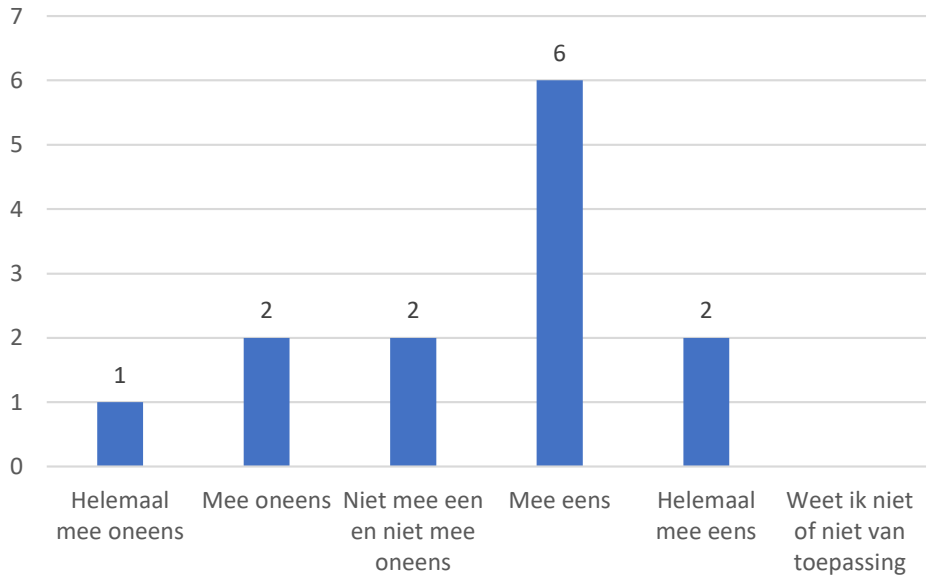

Wat zeggen bewoners?
De mede-buurtbewoners geven aan dat er prettig contact is met elkaar, maar dat er ook geen sterke sociale verbindingen zijn. Men houdt rekening met elkaar en kinderen in de buurt spelen met elkaar.

"Mensen gaan vriendelijk met elkaar om en eventuele contacten zijn goed, zonder elkaar te 'overlopen'." – Mede-buurtbewoner

De 8 bewoners die deelnamen aan dit onderzoek, geven allen aan nooit of bijna nooit contact te hebben met studenten in de buurt. Alleen rondom het afhalen van bij elkaar bezorgde pakketten en bij collectes is er contact, maar daar blijft het bij. Studenten en mede-buurtbewoners wonen tevreden naast elkaar, maar niet met elkaar. Buurtbewoners geven aan dat er van beide kanten (studenten en mede-buurtbewoners) geen behoefte bestaat om meer contact te hebben. Bewoners geven aan dat deze studenten in zelfstandige studio's wonen en zich daarom ook weinig met elkaar en met de buurt bezighouden.

"Ze spelen geen rol in de wijk, niet in positieve of negatieve zin. Voor mij zijn ze onzichtbaar. [...] Ik denk, vooral leven en laten leven." – Mede-buurtbewoner

Eén bevraagde inwoner geeft aan dat het wel prettig zou zijn als er meer contact zou zijn:

"Ze zijn er, maar we merken er weinig van. We ervaren geen overlast, dat is misschien positief. Ze zijn op zichzelf. Maar ergens ook jammer; ik zou willen dat we meer integraal waren. Er is wel eens een pakketje van mij bij hen bezorgd. En dan zijn ze heel aardig allemaal als je daar aanbelt." – Mede-buurtbewoner

De buurt is gebouwd na de vuurwerkramp in het jaar 2000, waardoor veel jonge gezinnen tegelijkertijd nieuw in de buurt kwamen wonen. Vooral in de eerste jaren waren er veel activiteiten, nu is dat veel minder. Van de acht bevraagde bewoners geven er twee aan dat er wel eens activiteiten in de buurt georganiseerd worden. Hier nemen echter geen studenten aan deel, geven zij aan.

"Mensen zijn vrij op zichzelf, tenminste ik ervaar dat zo en vind dat ook prettig. Maar iedereen is beleefd en je kan spullen van elkaar lenen. In het begin werden er veel activiteiten georganiseerd, nu niet." – Mede-buurtbewoner

5.4.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
De complexbeheerder is niet bekend met maatschappelijke initiatieven van studenten in de buurt. Wel is er een initiatief geweest van de studenten om Gft-containers aan te schaffen voor het studentencomplex.

"Ze vonden het zonde dat het groenafval bij restafval kwam. Ze zijn zich dus wel bewust van duurzaamheid en afval scheiden." – Complexbeheerder

De wijkregisseur geeft aan dat het niet vaak lukt om studenten te betrekken bij maatschappelijke initiatieven in Enschede.

"Ik zou het mooi vinden als studenten maatschappelijk meer toe kunnen voegen. Maar ik merk dat de doelgroep best wel lastig is aan te spreken." – Wijkregisseur

De wijkagent ziet dat er onder de studenten in het complex wel verantwoordelijkheid voor de buurt wordt ervaren. Studenten hebben de wijkagent al meerdere keren benaderd over afval dat achtergelaten wordt bij de afvalcontainer. Ook melden studenten overlast door jongeren op het plein naast het complex.

"Dit geeft wel aan dat studenten wel in de wijk bezig zijn en zich verantwoordelijk voelen." – Wijkagent

De wijkagent schat in dat studenten ook wel bereid zijn meer te doen voor de buurt, maar kent ook geen voorbeelden van maatschappelijke initiatieven.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten. Geen van de 13 deelnemende studenten geeft aan ooit iets georganiseerd of opgezet te hebben voor de buurt.

Van de 13 studenten geven er 4 aan dat zij graag wel iets voor de buurt zouden betekenen, terwijl 5 studenten niet weten of zij iets willen bijdragen. Diegenen die graag iets willen betekenen in de buurt, hebben nog weinig concrete ideeën: *"I'm not sure what i could possibly do"*, geeft een student aan.

Tabel 5.4. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=4)

Helpen (algemeen)	1
Nog geen idee/ heel algemeen (van alles wat)	2
Activiteiten gericht op jeugd/educatie	1
Totaal	4

De studenten die graag meer zouden willen doen voor de buurt, geven verschillende redenen dat ze hier nog niet aan toegekomen zijn: tijdgebrek, niet weten wat ze kunnen bijdragen, niet weten waar ze kunnen aangeven dat ze iets willen doen en niet weten of mensen behoefte hebben aan hun inzet.

Wat zeggen bewoners?
Van de 8 bevraagde mede-buurtbewoners is niemand bekend met maatschappelijke initiatieven in de buurt door studenten. Zij ervaren de studenten als 'gewoon buren'. Een mede-buurtbewoner geeft aan dat de aanwezigheid van studenten in de buurt nauwelijks merkbaar is, maar dat het wel een positieve invloed heeft op de stad als geheel:

"Aan de stad voegt het wel een bepaalde levendigheid toe. Er komen ook evenementen in de stad omdat er studenten zijn en dat voegt zeker wat toe. Toen ik hier ben gaan wonen heb ik bewust voor een studentenstad gekozen omdat er een bepaalde levendigheid is. Dankzij de studenten zijn er theaters en cafés en dat brengt iets met zich mee." – Mede-buurtbewoner

5.4.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
Sleutelpersonen geven aan dat studenten in deze buurt niet zorgen voor overlast. Zij geven aan dat er overlast is in de buurt door jongeren die rondhangen op een plein tegenover het studentencomplex. Dit zijn geen bewoners van het complex.

"Je hebt geen last van de studenten, maar ik zie ook geen meerwaarde. De studenten zitten bijvoorbeeld ook niet in de buurtapp. […]. Ik denk niet dat ze contact hebben met buurtbewoners." - Wijkregisseur

Waar in andere complexen vaak geluidsoverlast is en klachten over grofvuil en fietsen, heeft het complex aan de Bos- en Steenuilstraat een ander karakter, geeft de complexbeheerder aan:

"Het zijn studio's. Studenten doen hun eigen ding. De studenten gedragen zich net zoals andere buren. Ze dragen niets negatiefs bij; ik krijg geen overlastklachten. Maar ik zie ook geen meerwaarde." – Complexbeheerder

De wijkagent geeft aan dat er nooit klachten zijn over studenten van dit complex. Wel komen er regelmatig overlastmeldingen binnen van studenten zelf. Bovendien zorgen studenten voor 'ogen en oren' in de wijk:

"Studenten hebben een ander leefritme en zijn een aanvulling op de andere buurtbewoners. Zij hebben ook later op de avond zicht op wat er gebeurt in de wijk, omdat zij vaak later naar bed gaan." – Wijkagent

Wat zeggen studenten?
Alle 13 deelnemende studenten voelen zich veilig in de buurt. Studenten bevestigen het beeld van de betrokken sleutelpersonen dat zij over het algemeen geen negatieve invloed hebben op hoe schoon/netjes de omgeving van het complex is.

Figuur 5.15. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=13)

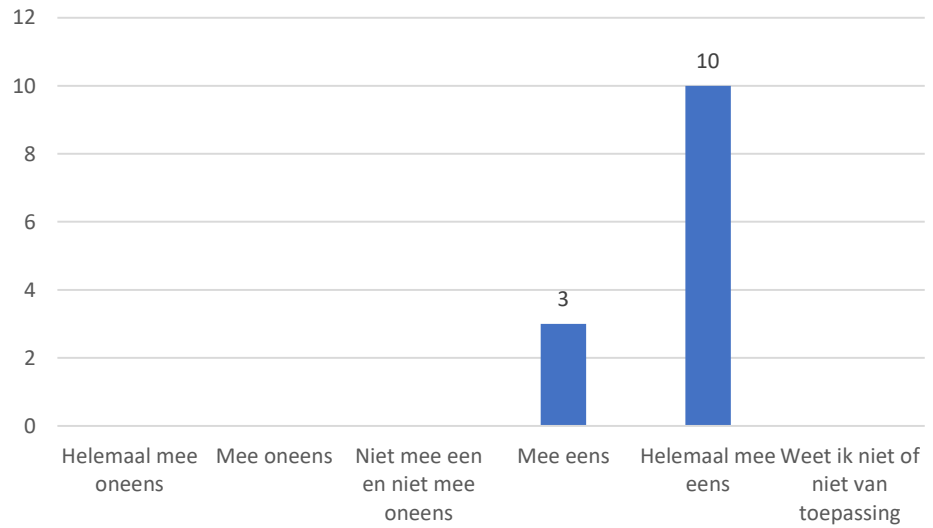

Figuur 5.16. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=13)

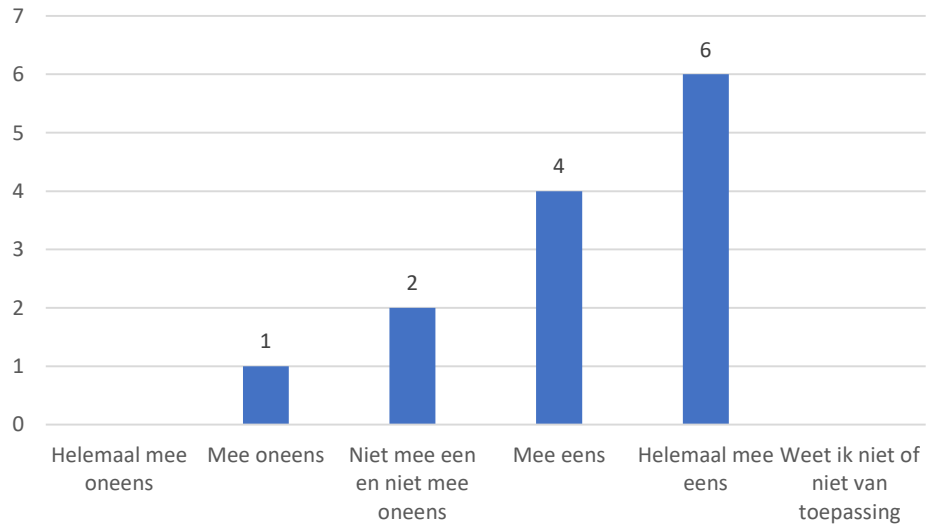

Wat zeggen bewoners?
Van de 8 deelnemende bewoners geven er 4 aan dat de studenten geen invloed hebben of de buurt schoon/netjes is. De overige 4 bewoners geven aan dat er vaak grofvuil en afval rondom de afvalcontainers van het studentencomplex staat. Het is hen echter niet duidelijk of dit door studenten gedaan wordt, of dat anderen hiervoor zorgen.

Buurtbewoners geven aan dat studenten geen positieve of negatieve invloed hebben op veiligheid in de buurt; zij zien überhaupt weinig invloed van de studenten in de buurt. Bewoners noemen dat het zelfstandige studio's zijn en studenten gedragen zich als bewoners van 'gewone' appartementen.

"Het positieve is dat je geen last van elkaar hebt. Toen ik zelf student was, hadden mensen meer last van mij dan dat wij nu van die studenten hebben." – Mede-buurtbewoner

5.4.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen kennen geen voorbeelden van initiatieven van studenten in deze buurt tijdens de coronacrisis. Maar mogelijk zijn er ook weinig hulp-behoeften in de buurt:

"Ik heb ook niets gehoord dat studenten bijvoorbeeld boodschappen doen voor buurtbewoners. Dit komt ook wel doordat in deze wijk vooral jonge mensen wonen. De hulpvraag is hier minder dan in een wijk waar oudere mensen wonen." – Wijkagent

Wat zeggen bewoners?
Ook bewoners zien geen veranderingen in de betrokkenheid van studenten in de buurt tijdens de coronacrisis.

5.5. Amsterdamsestraatweg/Otterstraat – Utrecht

Profiel

Naam complex	Amsterdamsestraatweg/Otterstraat
Buurt/stad	Pijlsweerd, Utrecht
Aantal eenheden (kamers)	90
Bewoond door studenten sinds	ca. 2010

5.5.1. Korte schets

Midden in een winkelstraat, op de hoek van de Amsterdamsestraatweg en de Otterstraat, is dit studentencomplex van SSH gevestigd, een studenten-huisvester in (onder andere) Utrecht. Het complex ligt midden in een drukke wijk. De ene kant van het complex wordt omschreven als volksbuurt en aan de andere kant staan herenhuizen. Er zijn veel voorzieningen zoals sportscholen, winkels en supermarkten bij het complex. Het is een diverse buurt, met zowel sociale huur als wat duurdere koopwoningen. De buurt kenmerkt zich door de grote studentenbevolking in verschillende complexen.

"Het is een gemengde buurt met sociale huur, koop en studenten. Een van de weinige buurten dicht bij het centrum die zo gemixt is. De laatste jaren is het wel aardig veryupt en verhipt, de huizenprijzen stijgen enorm." – Mede-buurtbewoner

In het complex wonen 90 studenten, waarvan een deel in het grotere pand aan de Amsterdamsestraatweg en een ander deel in het aangrenzende pand aan de Otterstraat. Het complex bestaat uit verschillende verdiepingen met op elke verdieping 17 kamers met gedeelde voorzieningen. Er wonen weinig internationale studenten.

"Het is een gezellig complex. Er worden feestjes gehouden in de gezamenlijke keuken. Het is een levendig gebeuren." – Complexbeheerder

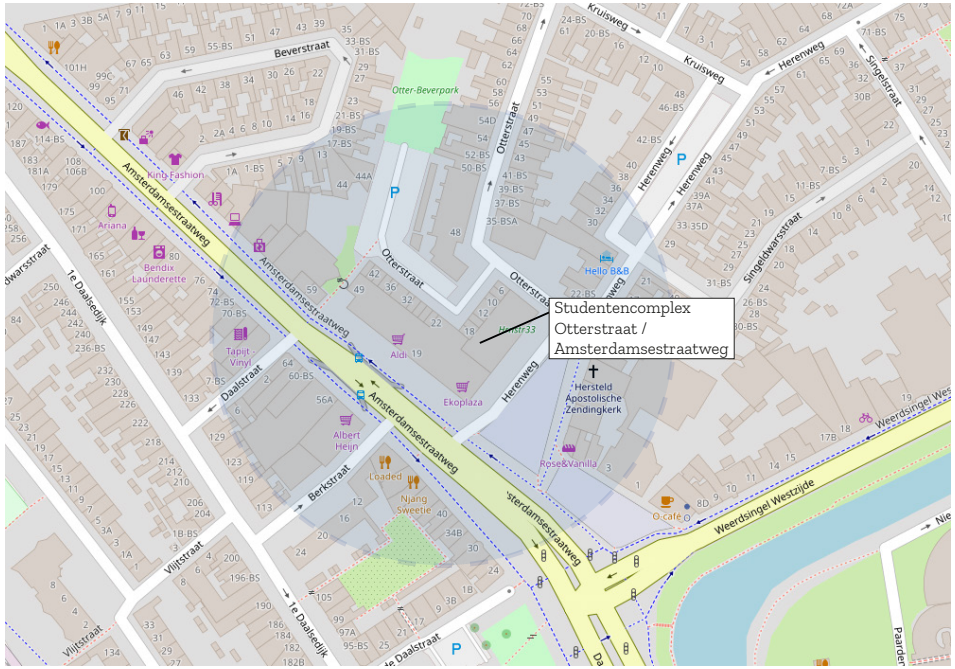

Locatie van het studentencomplex Amsterdamsestraatweg/Otterstraat, Utrecht. © OpenStreetMap-auteurs

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 3513)	Bewoners
Complexbeheerder Studentbewoner Wijkagent	6 respondenten	9 deelnemers

5.5.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

Betrokken sleutelpersonen geven aan dat er weinig contact is tussen studenten en mede-buurtbewoners in de directe omgeving. De sleutelpersonen geven aan dat de studenten een eigen leven leiden en niet betrokken zijn bij de buurt. De wijkagent geeft aan dat door de vele studenten in de buurt de sociale cohesie nog minder is geworden.

"Wat ik merk is dat door de komst van studenten de sociale cohesie van de wijk drastisch achteruit holt. Studenten zijn niet betrokken bij hun directe woonomgeving. Ik snap het ook wel, studenten wonen hier maar tijdelijk en zitten in een hele andere levensfase dan de andere buurtbewoners en missen daarmee ook aansluiting." – Wijkagent

Er zijn wel activiteiten voor de hele buurt, maar volgens de sleutelpersonen komen de studenten daar niet op af. Zo zijn er veel gezamenlijke binnentuinen waar buurtbewoners actief zijn en er activiteiten georganiseerd worden. De sleutelpersonen weten niet of de studenten daar voor uitgenodigd worden. Ook is er elk kwartaal een buurtoverleg waar iedereen via de buurtkrant voor wordt uitgenodigd, hier komen de studenten niet op af. *'Bij het buurtoverleg zie je ook altijd dezelfde groep mensen; hoogopgeleid van boven de 30.'*

Er is niet veel contact tussen de studenten en de buurt maar enkele studenten zitten wel in de buurtapp, hierin kan er makkelijk geschakeld worden tussen de mede-buurtbewoners en de studenten. De studenten en de bewoners leven vooral gescheiden van elkaar.

"Ik denk wel dat bewoners studenten als medebewoners zien. Er wonen ook al lang studenten. De buurtbewoners zijn eraan gewend. Iedereen weet dat daar studenten in het complex zitten, die doen hun eigen ding." – Complexbeheerder

In het complex is er wel veel contact tussen studenten zelf, vooral binnen de verschillende verdiepingen in het complex. Doordat elke verdieping gedeelde voorzieningen heeft, leven de studenten echt samen en is er veel contact.

"Ik kom er nooit eigenlijk. Maar het lijkt me er hartstikke gezellig. Er zijn ook wat gemeenschappelijke ruimtes waar je elkaar makkelijk tegen komt."
– Wijkagent

Wat zeggen studenten?
In deze buurt hebben 6 studenten de enquête ingevuld, deze studenten bevestigen wel het beeld dat de sleutelpersonen schetsen. Alle 6 de studenten geven aan weinig contact te hebben met buurtbewoners die zelf geen student zijn. Ook voelen ze zich niet sterk verbonden met de buurt, slechts één van de 6 studenten voelt zich verbonden met de buurt.

Figuur 5.17. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=6)

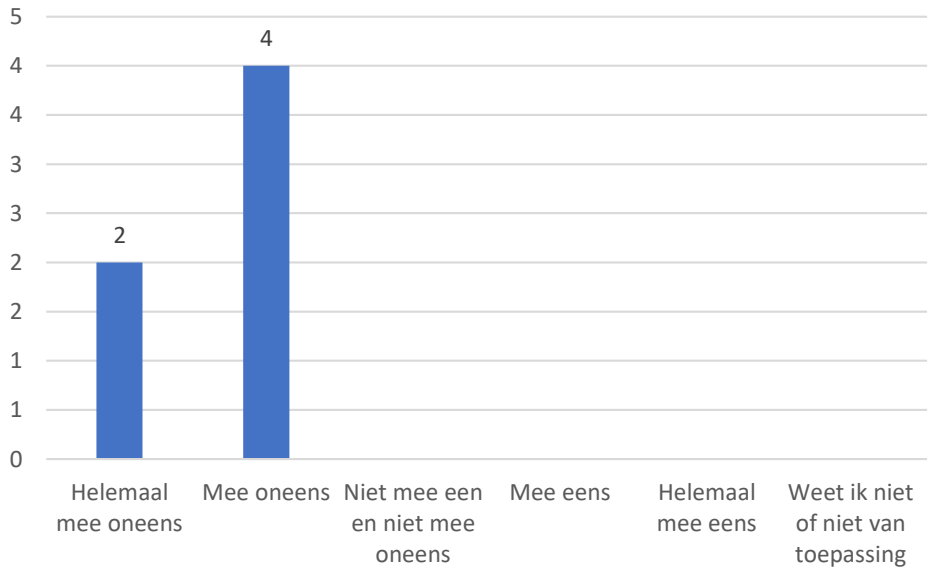

Figuur 5.18. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=6)

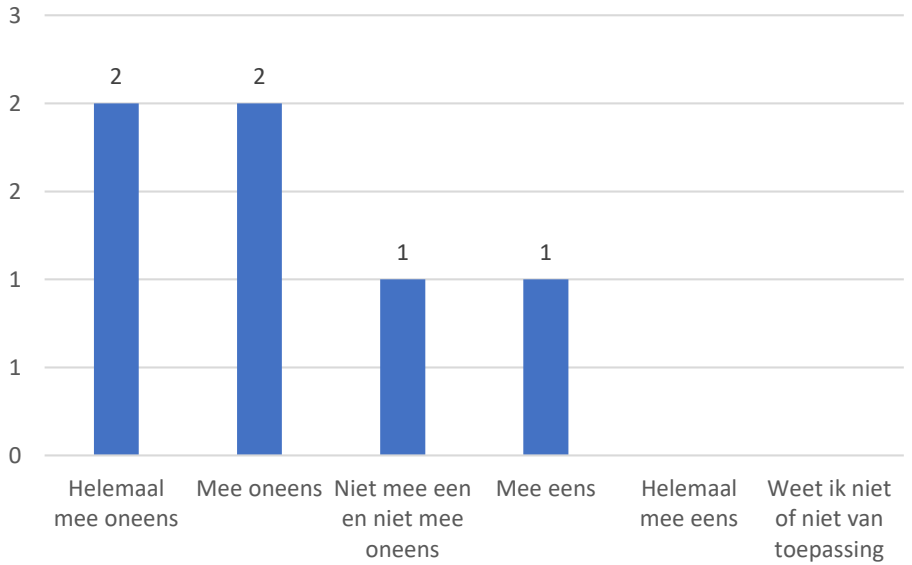

Wat zeggen bewoners?
Bewoners geven aan dat het een buurt is waar mensen vriendelijk tegen elkaar zijn, maar contact blijft vrij beperkt. De buurt is de laatste jaren aan het veranderen. Er woonden eerder meer mensen met een migratieachtergrond en er waren meer sociale huurwoningen. De laatste jaren is er een proces van gentrificatie gaande en inmiddels zijn er steeds meer gezinnen in koopwoningen komen wonen.

Buurtbewoners geven aan dat ze de studenten veel op straat zien en dat het een bepaalde levendigheid met zich meebrengt. *"In de zomer zijn ze voor het complex wel eens aan het avondeten. Het is dan niet samen met buurtbewoners maar gewoon hun eigen clubje"*. Hoewel bewoners aangeven dat zij weinig contact hebben met studenten, zijn de verhoudingen goed. In de buurtapp is er af en toe contact als er geluidoverlast is of als er dingen aan elkaar uitgeleend worden.

"Het wordt levendig en zorgt voor sfeer. Het doet jezelf ook soms denken aan je eigen studententijd. Ik spreek ze zelf amper, maar het geeft toch een bepaalde sfeer." – Mede-buurtbewoner

Buurtbewoners zouden wel wat meer contact willen met de studenten om bijvoorbeeld afspraken te maken over de feesten die ze hebben. Hoewel er geen dagelijks contact hoeft te zijn, lijkt het buurtbewoners toch prettig om meer contact te hebben met de studenten in hun buurt.

"Door meer sociale activiteiten in de buurt te organiseren, zoals een barbecue in de zomer of een straat- of buurtfeest. Het zou ook goed zijn om meer met elkaar in gesprek te gaan als er een conflict plaatsgevonden heeft." – Mede-buurtbewoner

5.5.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
De betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door bewoners van het studentencomplex aan de Amsterdamsestraatweg/ Otterstraat worden georganiseerd. Wel is er door de studenten een buurtapp opgezet omdat de wijk veel overlast ervaarde van het studentencomplex. De studenten hebben toen buurtbewoners uitgenodigd voor de appgroep en per verdieping in het complex zitten er studenten in de app. Hierin kunnen buurtbewoners een bericht plaatsen als er overlast is. Ook worden hier spullen in aangeboden.

"In de buurtapp kunnen buurtbewoners het melden als er geluidsoverlast is. Verder wordt de app ook gebruikt wanneer buurtbewoners iets van elkaar nodig hebben, zoals gereedschap, of als er meubilair gratis op te halen is." – Studentbewoner

De complexbeheerder geeft aan niet bekend te zijn met initiatieven opgezet door studenten maar dat er ook geen hulpvraag vanuit de buurt is binnengekomen. Als er een hulpvraag komt dan denkt de complexbeheerder dat studenten zeker open zouden staan om te helpen.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er geen initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten. Geen van de 6 deelnemende studenten geeft aan dat ze een keer iets opgezet hebben. Eén van de studenten geeft aan graag iets meer te willen doen voor de omgeving, een ander geeft aan (nog) niet te weten of die meer voor de buurt wil doen. De student die graag iets voor de buurt zou willen doen wil dan 'mensen helpen'.

Waarom deze student hier nog niet aan toegekomen is, is dat deze niet weet of mensen behoefte hebben aan deze inzet en het gebrek aan tijd.

Wat zeggen bewoners?
Bij de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt.

5.5.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De buurt Pijlsweerd wordt omschreven als druk en levendig. De meningen van de betrokken sleutelpersonen zijn verdeeld over of studenten voor meer of minder veiligheid zorgen. Twee sleutelpersonen geven aan dat als jonge mensen op een later tijdstip op straat zijn het veiligheidsgevoel vergroot wordt. De wijkagent geeft aan dat ze helemaal niet bijdragen aan dit gevoel omdat het complex en de studenten te anoniem zijn. Als er contact zou zijn met de buurtbewoners dat zouden studenten zeker een bijdrage aan het veiligheidsgevoel kunnen leveren.

"Een belangrijke factor die bijdraagt aan veiligheidsgevoel zijn directe contacten, zodat je als buurtbewoners weet dat je terecht kan bij die medebewoner." – Wijkagent

De sleutelpersonen geven aan dat er weinig overlast is van afval rondom het complex. Er staan soms wel veel fietsen voor de deur maar dat wordt niet echt als overlast gezien. In vergelijking met andere studentencomplexen is dit een vrij opgeruimd complex, aldus de complexbeheerder.

Wat betreft geluidsoverlast geven sleutelpersonen aan dat er hier wel regelmatig meldingen van zijn. De meldingen komen binnen bij de wijkagent of worden direct aan de studenten gemeld via de buurtapp. De meeste klachten komen in de zomer als er veel feesten zijn, maar de meldingen komen niet heel vaak voor.

"Afgelopen zomer zijn er regelmatig klachten van geluidsoverlast geweest. Bij mooi weer worden de ramen opengezet en gaat de radio aan en dat gebeurt dan op elke verdieping. Maar we krijgen niet elke week een klacht; het is geen hoofdpijndossier." – Complexbeheerder

Wat zeggen studenten?

Van de 6 studenten die de enquête hebben ingevuld, ervaart het merendeel de buurt als veilig. Drie van de studenten in deze buurt geven aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.19. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=6)

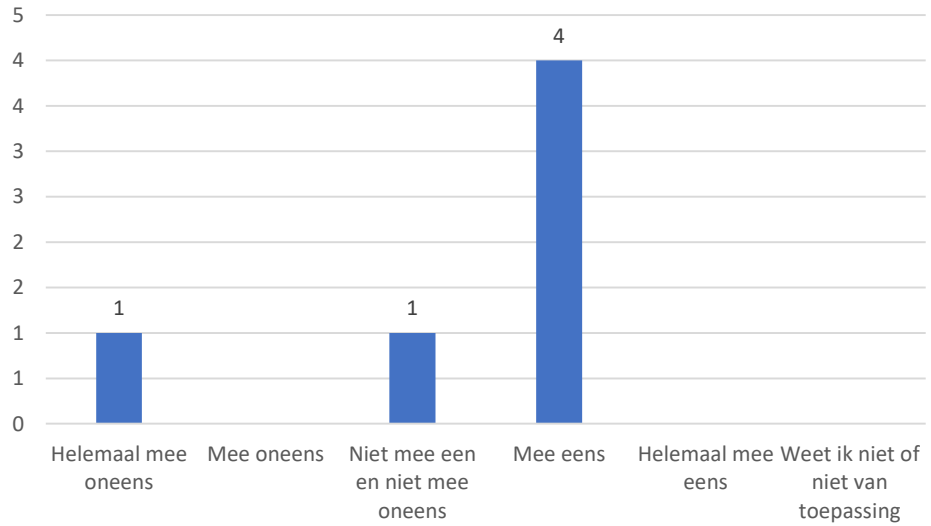

Figuur 5.20. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=6)

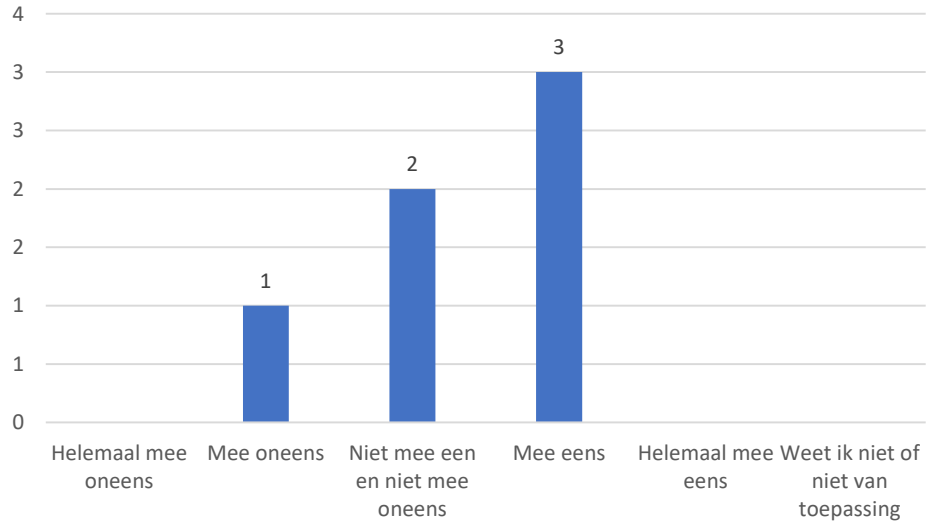

Wat zeggen bewoners?
Het beeld dat de studenten geven over hun bijdrage aan een schone en nette omgeving, komt redelijk overeen met hoe buurtbewoners dit zien. Vier van de 9 bevraagde inwoners geven aan dat studenten niet bijdragen aan een schone/nette omgeving (de overige bewoners gaven aan neutraal te zijn hierover).

"Afval blijft soms liggen, vooral grofvuil wordt geplaatst zonder afspraak."
– Mede-buurtbewoner

Van de 9 bewoners geven er 6 aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen. Drie bewoners stellen dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen.

"Er zijn altijd nog studenten wakker en dat geeft mij een veilig gevoel wanneer ik laat in het donker naar huis loop bijvoorbeeld." – Mede-buurtbewoner

De bewoners geven tot slot aan dat er wel veel (geluids)overlast is van de studenten in hun buurt. Doordat het een groot complex is met verschillende verdiepingen zijn er op verschillende dagen feesten. Maar de bewoners geven ook aan dat wat meer geluidsoverlast hoort bij een stad en het studentenleven. Door de buurtapp met studenten kunnen ze direct aangeven aan de studenten als ze er last van hebben.

"Misschien een beetje gek om te zeggen maar het zorgt voor verbondenheid in de straat als je last heb van de studenten en het daar samen over hebt."
– Mede-buurtbewoner.

5.5.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De betrokkenheid van de studenten lijkt door de coronacrisis niet veranderd volgens de sleutelpersonen. De complexbeheerder geeft aan dat de studenten zich ook aan de maatregelen moeten houden en niet veel kunnen organiseren.

De wijkagent benoemt dat buurtbewoners meer last hebben van overlast van het complex. Nu de gehele buurt thuis moet zitten hebben mensen meer last van elkaar. Studenten kunnen nu niet naar de binnenstad of naar cafés en zitten daarom met z'n allen thuis, was voor meer overlast zorgt.

Bij de sleutelpersonen die deelnamen aan dit onderzoek zijn geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt ten tijde van de coronacrisis.

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens mede-buurtbewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Wel geven 4 van de 9 bewoners aan dat er meer overlast is doordat de studenten veel thuis zijn.

5.6. De Mouterij – Wageningen

Profiel

Naam complex	De Mouterij
Buurt/stad	Mouterij, Wageningen
Aantal eenheden (kamers)	176
Bewoond door studenten sinds	2018

5.6.1. Korte schets

De Mouterij is een studentencomplex van Idealis, een studentenhuisvester in Wageningen. Het complex ligt in de relatief rustige buurt Mouterijnoort. Er is veel nieuwbouw en zowel koop- als huurwoningen.

"Elk complex brengt z'n eigen sfeer. In de Mouterij gebeurt er niets vervelends. Het is netjes, er is weinig overlast, alleen soms wat feestjes. De sfeer is gemoedelijk, prettig." – Complexbeheerder de Mouterij

Dit moderne gebouw is in 2018 opgeleverd en ligt op de locatie van een voormalige school. Er zijn sindsdien 176 studenten komen wonen in het complex. Het complex kent zowel zelfvoorzienende kamers als kamers met gedeelde voorzieningen. Het complex biedt onder andere ruimte aan internationale studenten.

"Iedereen trekt zijn eigen plan maar gaat met respect met elkaar om."
– Buurtbewoner

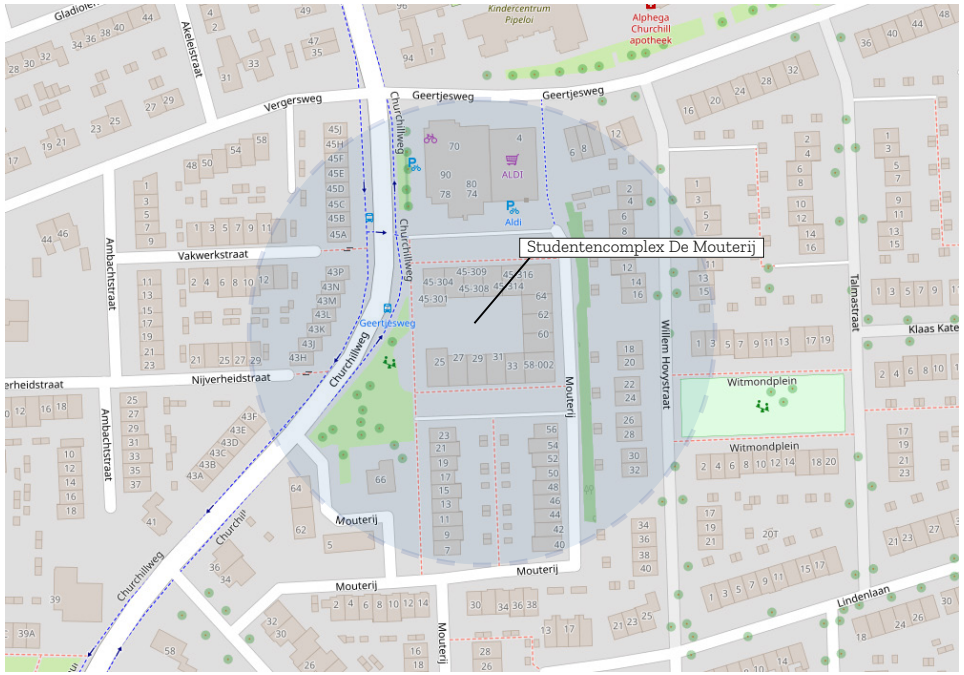

Locatie van het studentencomplex Mouterij, Wageningen. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 6706)	Bewoners
Complexbeheerder Studentvertegenwoordiger Wijkcoördinator welzijnswerk	75 respondenten	7 deelnemers

5.6.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?
Betrokken sleutelpersonen geven aan dat er weinig contact is tussen studenten en mede-buurtbewoners uit de directe omgeving. Het complex is gebouwd op een locatie waar voorheen een school stond, in een buurt met veel jonge

gezinnen. Bij de opening van het complex is een openingsfeest georganiseerd door de studentenhuisvester, waarbij ook bewoners uitgenodigd waren. Hoewel er toen wel gesprekken plaatsvonden tussen studenten en mede-buurtbewoners, heeft dit niet geleid tot duurzame contacten.

"Studenten zijn blij dat ze uit huis kunnen, en dan komen ze in een wijk te wonen met allemaal jonge gezinnen met kinderen. Daar zitten ze niet op te wachten." – Complexbeheerder

Er zijn plannen om na de coronacrisis een activiteit te organiseren voor studenten en mede-buurtbewoners. Vooral om op een meer positieve manier met elkaar om te gaan en niet alleen rondom overlast. *"Als je contact hebt met elkaar, is er meer begrip voor elkaar".*

"De studenten en medewijkbewoners leven redelijk gescheiden van elkaar. Er wonen veel gezinnen. De leefwerelden van studenten en de medebewoners liggen erg uit elkaar. Je komt niet zo snel in contact met de medebewoners." – Bewonersvertegenwoordiger studentencomplex

In het complex de Mouterij is er wel veel contact tussen studenten zelf, vooral binnen de 'huizen' in het complex: delen van het gebouw van 10 tot 12 kamers met gedeelde voorzieningen. Bewoners van de zelfstandige studentenwoningen hebben minder contact met elkaar.

Wat zeggen studenten?
Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Slechts 4 van de 75 studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. Een kwart van de studenten geeft aan dat zij zich verbonden voelen met de buurt.

Figuur 5.21. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=75)

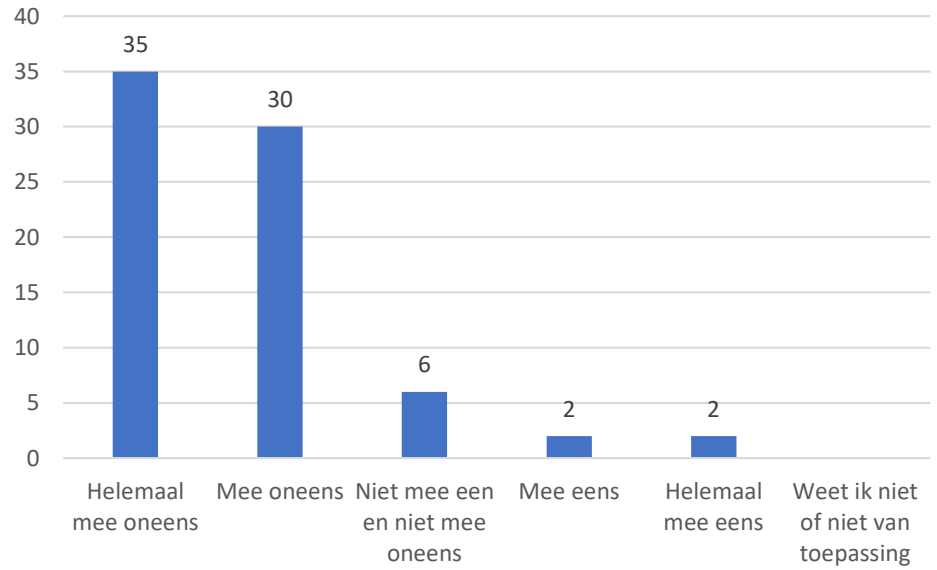

Figuur 5.22. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=75)

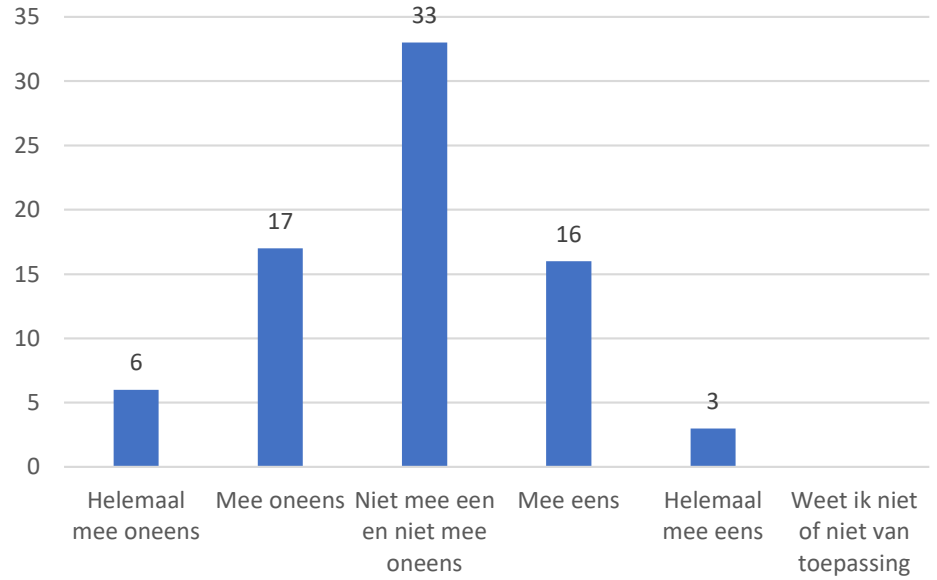

Wat zeggen bewoners?
Bewoners geven aan dat het een buurt is waar mensen vriendelijk tegen elkaar zijn, maar contact blijft vrij beperkt. Omdat de nieuwbouw in de buurt gelijktijdig werd opgeleverd, kennen mensen elkaar vaak wel: ze waren gezamenlijk nieuwkomer in de buurt. Het is een buurt waarin veel werknemers van de universiteit wonen en de buurt kent daardoor een diverse bevolking. Sinds 2018 zijn dus ook studenten in de buurt komen wonen.

De komst van meer studenten in de buurt heeft geleid tot meer levendigheid. Op sommige avonden is er wat lawaai, maar bewoners zien de aanwezigheid van studenten ook als voordeel: *"Ik vind het wel prettig, de levendigheid van de studenten"*, aldus een bewoner. Hoewel bewoners aangeven dat zij weinig contact hebben met studenten, zijn de verhoudingen goed. Rondom het bezorgen van pakketjes is er af en toe contact. Bij activiteiten in de buurt worden studenten meestal niet uitgenodigd.

"In de zomer zie je wel eens een opblaas-zwembad buiten staan, daar zie je het aan. Het is al een diverse wijk, maar door de studenten is er nog meer diversiteit. Heel positief, die invloed van studenten. " – Mede-buurtbewoner

"We groeten elkaar op straat, en als er een pakketje bezorgd is, geven we dat door." – Mede-buurtbewoner

Eén van de bewoners geeft aan dat hij via dit onderzoek in contact kwam met een studente. Het plan ontstond toen om kennis te maken met een aantal studenten en mede-buurtbewoners met een koffie- of borrelmoment, wanneer de omstandigheden rondom corona dit weer toelaten. Hoewel er geen dagelijks contact hoeft te zijn, lijkt het buurtbewoners toch prettig om meer contact te hebben met de studenten in hun buurt.

"In principe kan het alleen maar leuk zijn. Als je het wat dynamischer kan maken, een buurtborrel en dan niet zo gescheiden tussen normale bewoners en studenten. Dat je elkaar kent, kan nooit kwaad. " – Mede-buurtbewoner

5.6.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
Betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door bewoners van de Mouterij worden genomen. Wel wordt benoemd dat studentenverenigingen zich regelmatig inzetten voor de maatschappij, met inzamelacties, koken voor vrijwilligers van de voedselbank en het organiseren van een benefietdiner. In Wageningen zijn er twee vrijwilligersorganisaties die zich richten op jonge vrijwilligers. Ook studenten participeren hierin, bijvoorbeeld om te helpen bij verhuizingen van oudere mensen of incidentele klussen bij kwetsbare wijkbewoners thuis. Ook bewoners van de Mouterij zijn hier bij betrokken.

"Het feit dat er twee vrijwilligersorganisaties in deze buurt zijn die vooral gericht zijn op jonge vrijwilligers, zegt wel iets over de bereidwilligheid van studenten om vrijwilligerswerk te doen." – Wijkcoördinator welzijnsstichting

Het complex is gelegen in een buurt met veel jonge gezinnen. Die zijn over het algemeen weinig hulpbehoevend, of spreken een hulpbehoefte in ieder geval minder snel uit. De inschatting van de bewonersvertegenwoordiger van de Mouterij is dat er meer vrijwilligerswerk gedaan zou worden als er bijvoorbeeld meer ouderen in de buurt zouden wonen.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten sinds de opening. Drie van de 75 respondenten geven aan dat ze wel een keer iets georganiseerd hebben. Dit waren initiatieven gericht op andere studenten. Wel is er bereidheid om meer te doen

onder een aanzienlijke groep bewoners. Bijna een kwart van de respondenten (17 van de 75) geeft aan dat zij graag meer willen doen voor hun omgeving, terwijl bijna de helft aangeeft niet te weten of ze meer voor hun buurt willen doen. De studenten die graag iets voor hun buurt zouden doen, geven heel verschillende ideeën, zoals contact tussen gezinnen en studenten verbeteren, honden uitlaten voor mede-buurtbewoners en afval opruimen in de buurt.

"Het is niet in elke buurt mogelijk. Daarvoor is bereidheid vanuit de buurt nodig om studenten te betrekken en het is aan de studenten om daarin mee te gaan." – Bewonersvertegenwoordiger De Mouterij

Tabel 5.5. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=17)

Activiteiten organiseren (algemeen)	1
Activiteiten gericht op sociale cohesie/ontmoeting	2
Helpen (algemeen)	2
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	1
Onderhoud buitenruimte/buurttuin/activiteiten gericht op duurzaamheid(opruimen, groen, afval)	2
Vrijwilligerswerk	3
Dierenverzorging	1
In de zorg (algemeen)	1
Nog geen idee/ heel algemeen	3
Overig	1
Totaal aantal	17

Wat zeggen bewoners?
Bij de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt.

5.6.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De buurt Mouterijnoort wordt omschreven als vredig en veilig. De komst van studenten lijkt niet voor meer of minder veiligheid gezorgd te hebben volgens betrokken sleutelpersonen.

De complexbeheerder geeft aan dat er soms overlast is van afval rondom het complex. Zowel studenten als mede-buurtbewoners klagen hierover. Het beeld van de complexbeheerder is dat niet studenten, maar andere wijkbewoners afval in en rondom de containers dumpen, waardoor de containers overvol zijn en er (grof)vuil rondom de containers ophoopt.

"De studenten zijn wel schoon en netjes, maar andere wijkbewoners dumpen hun afval in deze containers. Studenten klagen regelmatig hierover. Het is moeilijk om dit probleem tegen te gaan." – Complexbeheerder de Mouterij

Wat betreft geluidsoverlast geven sleutelpersonen aan dat er in de eerste periode na oplevering van het complex meldingen zijn geweest. Toen het complex opgeleverd werd, waren er in de verschillende 'huizen' binnen het studentencomplex feesten. Toen zijn er veel meldingen gedaan bij de complexbeheerder van de Mouterij. Studenten deden op hun beurt regelmatig overlastmeldingen van spelende kinderen in de buurt. Er zijn gesprekken tussen studentenhuisvester, gemeente, politie en buurt geweest en inmiddels is het aantal overlastmeldingen minimaal.

Wat zeggen studenten?
Studenten ervaren vinden dat zij in een veilige buurt wonen. Het overgrote deel van de studenten in deze buurt geeft aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.23. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=75)

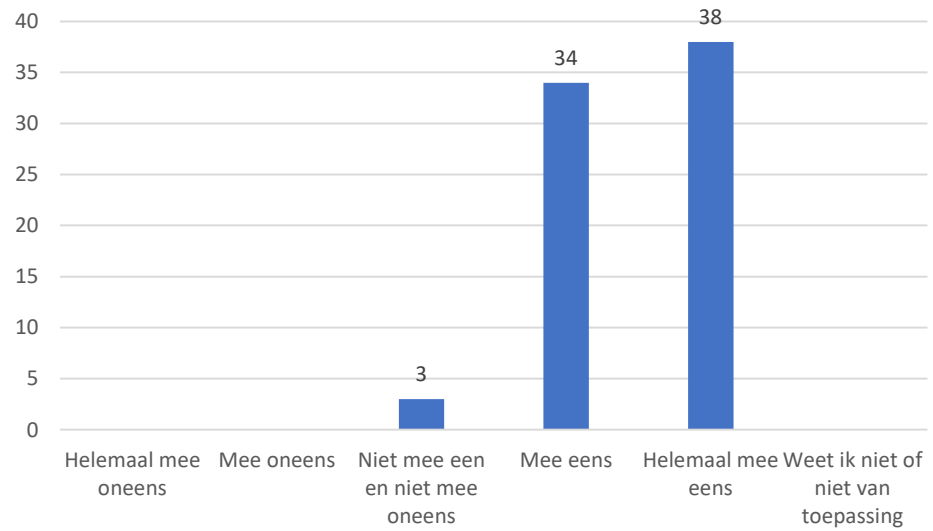

Figuur 5.24. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=75)

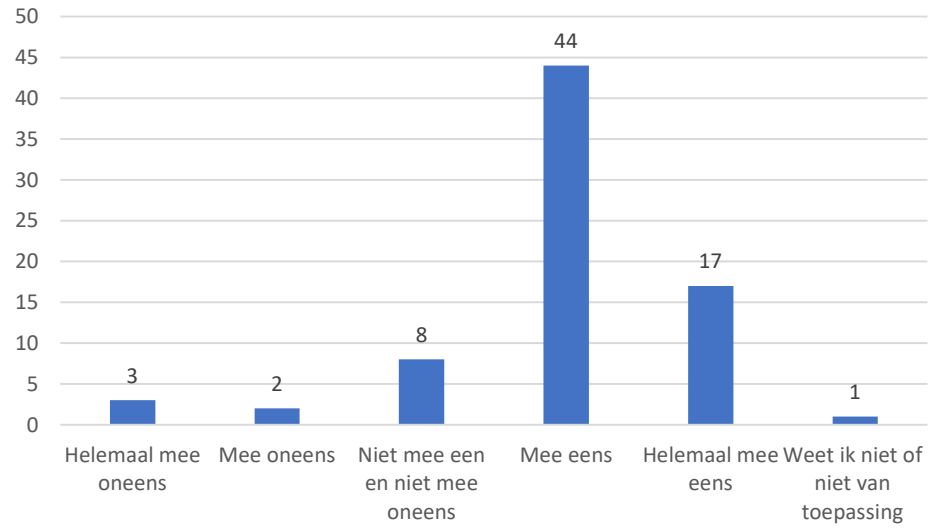

Wat zeggen bewoners?

Waar studenten aangeven dat zij vooral bijdragen aan een schone en nette omgeving, zijn buurtbewoners iets minder positief over dit punt. Twee van de 7 bevraagde buurtbewoners geven aan dat studenten niet bijdragen aan een schone/nettere omgeving (de overige bewoners geven aan neutraal te zijn hierover).

"Een klein punt is, er staan containers achter het complex. Bijna wekelijks staat er grofvuil naast de containers. Daardoor oogt het erg rommelig." – Mede-buurtbewoner

Van de 7 bewoners geven er 6 aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen. Eén bewoner stelt dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen.

"Ik vind het fijn, het zorgt voor meer levendigheid. 's Avonds is de sociale controle hoger door studenten. Ik woon echt op de hoek naast het complex. Studenten kijken op mijn huis. Ik heb het idee dat dat helpt tegen inbraak." – Mede-buurtbewoner

De bewoners geven tot slot aan dat er af en toe wel (geluids)overlast is van de studenten in hun buurt. Maar dit is niet heel regelmatig en door de goede isolatie van het pand en de ligging van de deels omsloten binnentuin valt dit mee. Eén van de bewoners geeft aan dat het contact wat meer via directe, sociale contacten mag verlopen in plaats van via overlastmeldingen.

5.6.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?

De complexbeheerder merkt dat er sinds de coronacrisis meer feesten binnen de studentencomplexen zijn, omdat horeca gesloten is. Ook staan er meer

auto's geparkeerd rondom het complex, doordat studenten overstappen van OV op auto.

De wijkcoördinator geeft aan dat er sinds de coronacrisis een corona-hulplijn is ingezet voor kleine klusjes in deze wijk. Een groot aantal wijkbewoners meldden zich hiervoor aan, waaronder ook een aantal studenten (ongeveer 10%). Er bleek echter minder behoefte aan deze dienst dan verwacht, waardoor niet iedereen werd ingezet.

De bewonersvertegenwoordiger van het studentencomplex geeft aan dat er nog niet veel behoefte lijkt aan hulp in de buurt, omdat er nog weinig besmettingen waren.

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Twee van de 7 bewoners geven aan dat er wel iets veranderd is; namelijk dat studenten minder aanwezig lijken te zijn.

5.7. Leeuwenstein – Nijmegen

Profiel

Naam complex	Leeuwenstein
Buurt/stad	Hees/Waterkwartier, Nijmegen
Aantal eenheden (kamers)	150
Bewoond door studenten sinds	2014

5.7.1. Korte schets

Leeuwenstein is een studentencomplex van SSH&, een studentenhuisvester in Nijmegen. Het gebouw is een voormalig verzorgingshuis en is sinds 2014 in gebruik als studentencomplex. Voordat de studenten er kwamen wonen, heeft het pand een aantal jaren leeggestaan. Het complex ligt aan een drukke uitvalsweg tussen de wijk Hees, een voormalig dorp, en het Waterkwartier, een wijk met een relatief lage sociaaleconomische status. Dit gedeelte van Nijmegen is in populariteit aan het groeien door de gunstige ligging ten opzichte van stadscentrum, station en snelweg. Daarnaast ligt het complex vlakbij het Honig-complex, een culturele hotspot op een voormalig fabrieksterrein. De buurt heeft een klein winkelcentrum.

"De grap is dat het eerst een bejaardenhuis was en toen was het er altijd druk met ziekenwagens en zo. Dat is nu allemaal weg en nu de studenten er wonen is het veel rustiger." – Mede-buurtbewoner

Er zijn 150 studentenwoningen op de 7 verdiepingen van het complex, waarvan 12 zelfstandige kamers en 138 semi-zelfstandige studio's, waar alleen de douche gedeeld wordt. Er zijn gemeenschappelijke leefkeukens en een gedeeld balkon op elke verdieping. Het gebouw kent een relatief hoog aantal Duitse studenten en studenten uit het Caribisch deel van Nederland. Voorheen was het complex bestemd voor eerstejaarsstudenten met reisurgentie; dit is niet nu niet meer

het geval. In het complex wonen geen *short stay* studenten en studenten blijven gemiddeld relatief lang wonen in het complex.

"De studenten wonen er mooi, het is een magnifiek gebouw. Ze wonen in een rustgevende omgeving en hebben een eigen balkon." – Actieve inwoner en ondernemer

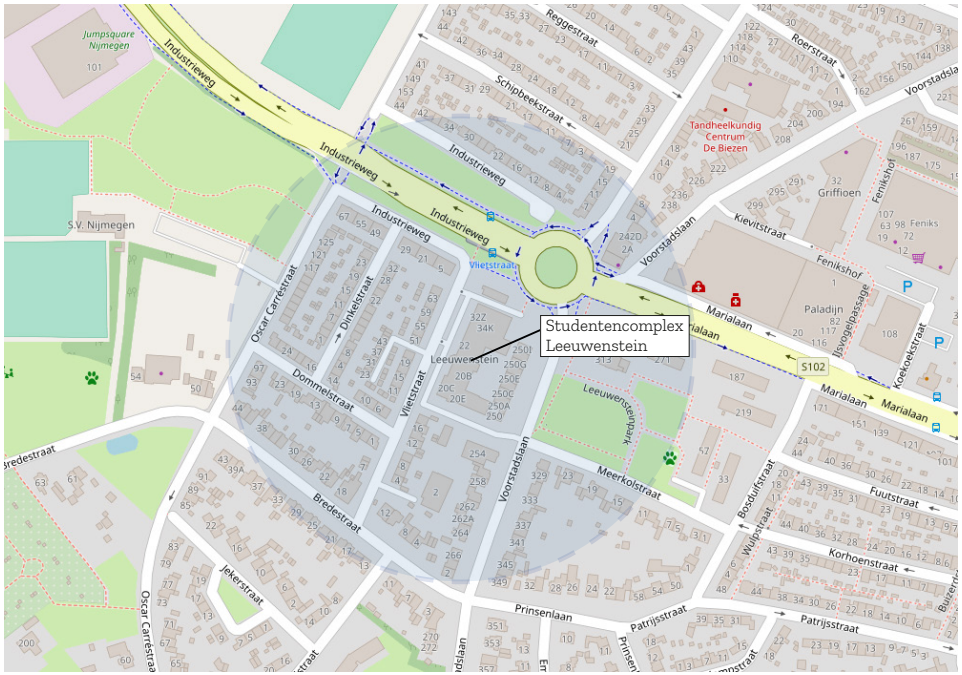

Locatie van het studentencomplex Leeuwenstein, Nijmegen.
© OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 6542)	Bewoners
Voormalig complexbeheerder Huidig complexbeheerder Klantbeheerder Huurdersvertegenwoordiger Actieve inwoner en ondernemer	21 respondenten	6 deelnemers

5.7.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen geven aan dat er beperkte verbindingen bestaan tussen studenten en mede-buurtbewoners. De locatie van het pand draagt volgens deze betrokkenen niet bij aan de verbinding tussen studenten en de buurt: het pand is gescheiden van andere bewoning door open ruimte en staat in contrast met de laagbouw om het gebouw heen. Bovendien is het pand gelegen aan een drukke uitvalsweg, waardoor er een barrière is tussen het studentencomplex en andere bewoning.

"Het is ook een opzichzelfstaand pand. Er is allemaal laagbouw in de wijk en opeens staat er dit grote complex, wat van de rest van de wijk gescheiden is door aan de ene kant een parkje en aan de andere kant een parkeerterrein." – Complexbeheerder

De complexbeheerder heeft een zichtbare werkruimte in het complex, waar bewoners uit de buurt soms aankloppen. Buurtbewoners hebben regelmatig briefjes opgehangen in het complex voor een oppas of bijles voor kinderen in de buurt. Bovendien werken studenten ook in winkels in de buurt van het complex, waardoor er regelmatig contact is tussen studenten en mede-buurt-bewoners. Op deze manier bestaat er toch soms contact tussen studenten en mede-buurtbewoners.

De huurdersvertegenwoordiger van het complex Leeuwenstein geeft aan dat studenten wel worden uitgenodigd voor activiteiten in de buurt, maar dat er weinig studenten deelnemen. Er is überhaupt weinig contact; ook geen overlast.

"Het is rustig hier, er gebeurt niets geks. Er heerst een gemoedelijke sfeer op straat. Iedereen is vriendelijk tegen elkaar. Er is geen haat en nijd tussen bewoners en studenten. Dat zie je vaak wel in andere buurten, maar vanuit ons complex hebben we geen gedoe." – Huurdersvertegenwoordiger Leeuwenstein

Hoewel er regelmatig activiteiten in de buurt zijn, nemen studenten hier niet vaak aan deel. De feesten zijn ook niet gericht op studenten, is het beeld van de voormalig complexbeheerder. Een actieve mede-buurtbewoner geeft aan dat studenten wel deelnamen aan filmavonden in het park bij het complex en dat er ook studenten deelnamen aan paas- en kerstmarkten.

Studenten hebben beperkt contact met elkaar, geeft de voormalig complex-beheerder aan. Het is een complex waar studenten niet kunnen hospiteren; dat trekt een ander type student aan volgens de complexbeheerder. Omdat de studenten weinig voorzieningen met elkaar hoeven te delen, trekt het studenten aan die meer waarde hechten aan hun privacy.

De huurdersvertegenwoordiger geeft aan dat dit wel verschilt per gang: in sommige gangen is er meer onderling contact dan in andere.

"In andere panden van SSHN mogen studenten hospiteren. Dat is in dit complex niet het geval. Je ziet dat er over het algemeen socialere studenten afkomen op complexen waar je moet hospiteren voor een kamer."
– Huurdersvertegenwoordiger

De voormalig complexbeheerder vindt dat studenten in dit complex wel wat meer contact met elkaar zouden mogen hebben. Dat hoort ook bij het studentenleven:

"De studenten die in dit complex wonen zijn iets te braaf vind ik. Dit komt doordat het studio's zijn en eerstejaarsstudenten. Je merkt wel een verschil met complexen met onzelfstandige kamers en ouderejaarsstudenten."
– Voormalig complexbeheerder

Wat zeggen studenten?
Slechts twee van de 21 studenten die deelnamen geven aan dat zij veel contact hebben met buurtgenoten. Ook de verbondenheid met de buurt is laag: drie van de 21 studenten geven aan dat zij zich verbonden voelen met de omgeving van het studentencomplex.

Figuur 5.25. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=21)

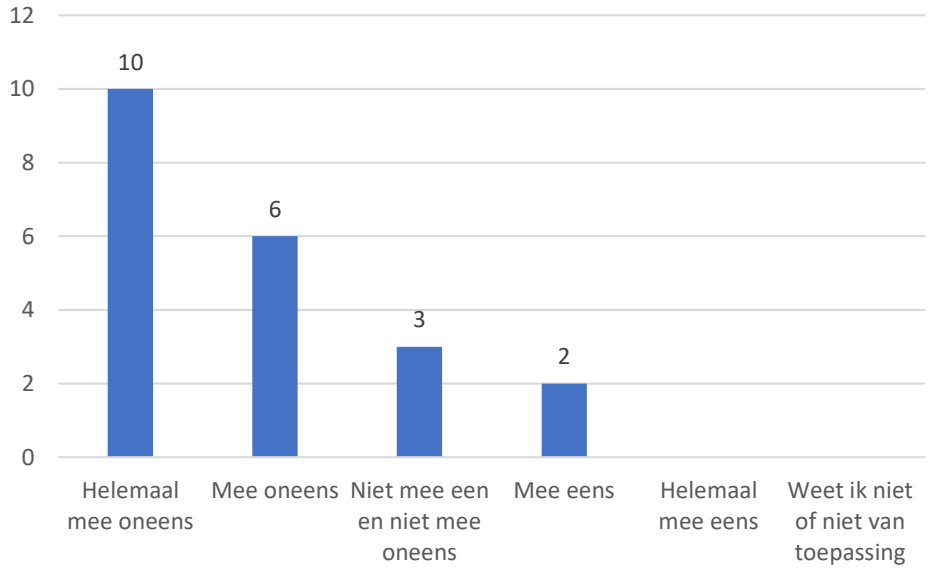

Figuur 5.26. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=21)

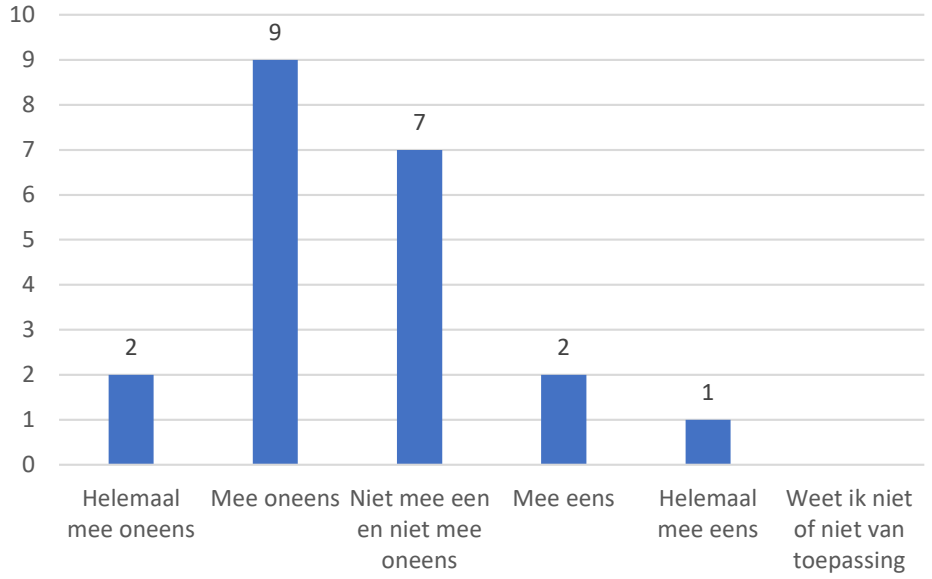

Watt zeggen bewoners?
Bewoners geven aan dat de buurt rondom het complex een prettige en sociale buurt is, waar veel contact met elkaar is. Er is een actieve buurtvereniging, waardoor ook mensen uit verschillende straten elkaar ontmoeten. Er is weinig contact met studenten, geven bewoners aan. Geen van de bewoners geeft aan vaak contact te hebben; twee bewoners geven aan soms contact te hebben: één bewoner maakt jaarlijks een praatje bij de jaarwisseling en de ander geeft aan soms contact te hebben als er overlast is.

"We hebben een huis aan de overkant waar studenten wonen en die doen wel echt mee. Met oud en nieuw staan die ook te proosten met ons en ze hebben een mooi tuintje aangelegd. Dat zijn dan mijn overburen, maar met de studenten van Leeuwenstein heb ik geen contact." – Mede-buurtbewoner

"De studenten in het complex zijn voornamelijk gericht op de stad en dus weinig te vinden in de wijk erachter." – Mede-buurtbewoner

De komst van studenten in de buurt lijkt weinig veranderd te hebben voor buurtbewoners. Eén van de 6 deelnemende mede-buurtbewoners geeft aan wel eens overlast te ervaren. De bewoners geven aan dat er regelmatig activiteiten in de buurt zijn. Studenten doen zelden of nooit mee aan deze activiteiten. Een buurtbewoner geeft aan dat studenten zich mogelijk ook niet uitgenodigd voelen.

"Deze activiteiten worden of wijkbreed georganiseerd, waarbij de studenten zich amper aangesloten voelen, of op straatniveau waar studenten waarschijnlijk geen weet van hebben." – Mede-buurtbewoner

"We organiseren veel zaken voor elkaar en helpen elkaar waar nodig." – Mede-buurtbewoner

5.7.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
De voormalig complexbeheerder geeft aan dat maatschappelijke initiatieven vrijwel nooit vanuit studenten komen; in Leeuwenstein is dit in ieder geval niet aan de orde. Het zou eerder voorkomen dat de buurt iets organiseert en studenten aanhaken, is het beeld. De huurdersvertegenwoordiger van het complex geeft ook aan dat er weinig of geen participatie is van studenten in deze buurt.

Een ondernemer en actieve buurtbewoner geeft aan wel te hebben geprobeerd om studenten te betrekken, onder andere bij huiswerkbegeleiding. Dit is niet van de grond gekomen. Hij wijt dit enerzijds aan beperkte begeleiding van deze initiatieven en anderzijds aan het feit dat studenten maar kort in de buurt wonen. Wel is hij voornemens om opnieuw te proberen om samen met studenten initiatieven op te zetten.

"Het is net een duiventil die studentencomplexen. Studenten komen en gaan." – Actieve inwoner en ondernemer

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat zij een beperkte rol spelen in de buurt. De 21 respondenten geven allen aan dat zij nooit iets georganiseerd hebben voor de buurt. Wel geven 5 van hen aan dat zij wel iets zouden willen doen voor de buurt, terwijl 7 van de 21 studenten aangeven niet te weten of ze meer willen betekenen. De studenten die graag iets voor hun buurt zouden doen, denken alle vijf aan verschillende activiteiten.

De vraag is of studenten weten waar ze terecht kunnen, als zij wél iets zouden willen betekenen. Er is geen centraal punt bekend om je als student-vrijwilliger aan te melden, geeft de huurdersvertegenwoordiger aan:

"Ik heb niet het idee dat studenten veel participeren in de wijk. Misschien zouden ze het wel meer willen. Maar er is ook geen aanleiding voor, er is ook geen centraal punt waar je door kan geven dat je vrijwilligerswerk wil doen of iets dergelijks.. […] Studenten worden niet uitgenodigd om vrijwilligerswerk te doen, er is nergens een aanmeldpunt." – Huurdersvertegenwoordiger

Tabel 5.6. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=5)

Activiteiten organiseren (algemeen)	2
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	1
Onderhoud buitenruimte/buurttuin/activiteiten gericht op duurzaamheid (opruimen, groen, afval)	1
In de zorg (algemeen)	1
Totaal	5

Wat zeggen bewoners?
Van de 6 deelnemende bewoners geeft één persoon aan dat studenten wel eens betrokken zijn bij maatschappelijke initiatieven. Er is een Werkgroep Groen in de buurt, waaraan ook studenten deelnemen. Deze buurtbewoner geeft aan dat studenten misschien betrokken kunnen worden bij activiteiten in de buurt, als die activiteiten meer bij hun voorkeuren passen. Deze bewoner denkt aan het initiatief 'bezoek een buur', waar nu nog geen studenten aan deelnemen.

"We hebben nu de actie lopen 'bezoek een buur' tegen eenzaamheid. Je kan je aanmelden op de website en dan word je gematcht op basis van straat met iemand anders. Op kosten van de vereniging kunnen mensen dan wat lekkers kopen en elkaar ontmoeten. Zou heel leuk zijn als studenten daaraan mee zouden doen." – Mede-buurtbewoner

5.7.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
Studenten in Leeuwenstein zorgen voor weinig tot geen overlast, geven betrokken sleutelpersonen aan. Er is geen overlast van afval en meldingen van geluidsoverlast zijn er niet of nauwelijks; iets waar omwonenden wel bang voor waren voordat het complex werd opgeleverd.

"Toen bekend werd dat er studenten in het pand zouden komen wonen, waren buurtbewoners in eerste instantie tegen. Ze waren bang voor overlast van fietsen, geluidsoverlast, troep en rotzooi. Maar eigenlijk is dat helemaal nooit aan de orde geweest; ik heb zelden overlastmeldingen gehad." – Voormalig complexbeheerder

Bij de inrichting van het gebouw is ook rekening gehouden met de wijk: de balkons aan de zijde waar bestaande bewoning is, zijn niet toegankelijk voor de studenten en er zijn voldoende afvalcontainers.

"Eerst stond de wijk sceptisch tegenover de komst van studenten. Maar het is de buurtbewoners 100% meegevallen. De studenten veroorzaken geen geluidsoverlast, zorgen niet voor rommel. De wijk was hier content mee." – Voormalig complexbeheerder

Een actieve inwoner en ondernemer geeft aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de buurt. Het beeld van de voormalig complexbeheerder is dat de komst van studenten het veiligheidsgevoel in de buurt heeft versterkt. Het gebouw stond jarenlang leeg, wat veel overlast veroorzaakte. Bovendien zorgen studenten ervoor dat er vaker mensen op straat zijn.

"Voordat SSH& dit pand in beheer kreeg, stond het 4 jaar leeg. Toen was er overlast van hangjongeren, er werd geblowd en dergelijke. Doordat het nu bewoond is, is het veiligheidsgevoel omhooggegaan. Het is goed dat er nu

reuring is. Waar veel mensen komen, komen geen ongure personen. Door studenten is er altijd beweging in de wijk; dat maakt de wijk veiliger." – Voormalig complexbeheerder

Een actieve inwoner en ondernemer geeft aan dat de afstand tussen het gebouw en andere bewoning zorgt voor beperkte verbindingen, maar daardoor is er ook geen overlast. Hij geeft aan dat er ook geen overlast is van afval en geeft aan dat de studentenhuisvester het goed heeft aangepakt.

"Het vuil is zo goed geregeld daar. Ze hebben binnen en buiten containers. De corporatie heeft het gebouw bijzonder goed ingericht!" – Actieve inwoner en ondernemer

Wat zeggen studenten?

Studenten ervaren dat zij in een veilige buurt wonen. Het overgrote deel van de studenten in deze buurt geven aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.27. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=21)

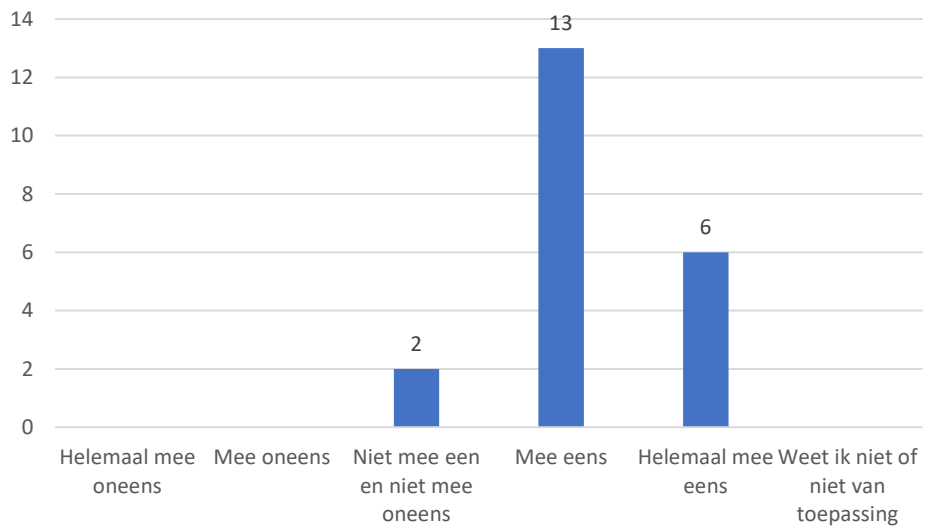

Figuur 5.28. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=21)

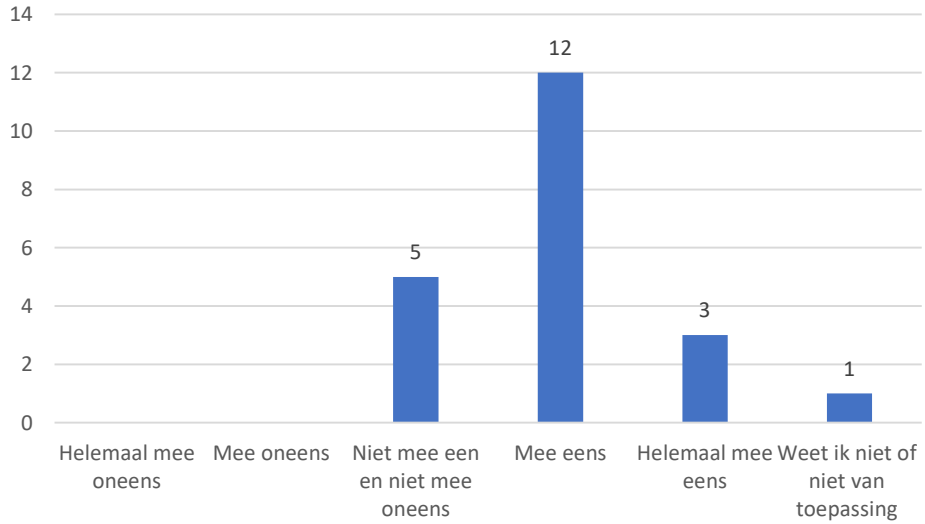

Wat zeggen bewoners?

Van de 6 deelnemende bewoners geven er 5 aan dat studenten niets hebben veranderd aan hoe schoon/netjes het in de buurt is. Eén van de 6 deelnemende bewoners ervaart dat studenten een negatieve bijdrage hieraan leveren. Er lijkt weinig sprake te zijn van geluidsoverlast; buurtbewoners merken weinig van de aanwezigheid van studenten.

"Dit is een goed beheerd complex, nog nooit overlast gehad. Ik vind het positief want het brengt jeugdige gezichten en plaatselijke horeca geeft het een boost." – Mede-buurtbewoner

"Het is een buurt waar mensen wel snel klagen als er iets verandert maar over de studenten wordt niet geklaagd." – Mede-buurtbewoner

Van de 6 deelnemende bewoners geven er twee aan dat studenten een positieve invloed hebben op de veiligheid in de wijk. Geen van de 6 bewoners ervaart een negatieve invloed van studenten op veiligheid.

"Er is meer leven op straat, dus minder snel vervelende incidenten" – Mede-buurtbewoner

5.7.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De betrokken sleutelpersonen kennen geen initiatieven van studenten in dit complex sinds de coronacrisis. In andere panden van SSH& in Nijmegen zijn er wel initiatieven ontstaan, maar in Leeuwenstein lijkt dit niet het geval. Een actieve bewoner en ondernemer geeft aan dat studenten geen goed voorbeeld geven, als het gaat om de maatregelen rondom corona.

"Ik geloof dat de studenten nog nooit gehoord hebben van 1,5 meter. Als ze hier voorbij lopen, dan houden ze zich er in ieder geval nooit aan. In dat opzicht hebben studenten geen voorbeeldfunctie." – Actieve-inwoner en ondernemer

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Eén van de 6 deelnemende bewoners geeft aan dat er iets veranderd is, maar alleen dat het rustiger is op straat.

5.8. Coolhaven & Delfshaven – Rotterdam

Profiel

Naam complex	Woongebouw Coolhaven & Woongebouw Delfshaven
Buurt/stad	Delfshaven, Rotterdam
Aantal eenheden (kamers)	199
Bewoond door studenten sinds	1986 (Coolhaven) en 2006 (Delfshaven)

5.8.1. Korte schets

Woongebouwen Coolhaven en Delfshaven zijn studentencomplexen van studentenhuisvester Stadswonen Rotterdam. Deze studentencomplexen zijn gevestigd in voormalige pakhuizen aan het water, aan rand van het centrum van Rotterdam. In het complex Delfshaven wonen sinds 2006 studenten; in de Coolhaven sinds 1986. De complexen liggen in een levendig deel van Rotterdam met gevarieerde functies: horeca, bedrijvigheid en woningen. De wijk is de afgelopen jaren veranderd, doordat het meer in trek is geraakt; de woningprijzen stijgen en er komen steeds meer 'hippe tentjes'. Ook zijn er meerdere opvanglocaties in de directe omgeving aanwezig. Er leven daardoor ook mensen op straat in deze buurt, waardoor de buurt soms als onveilig wordt ervaren in de avond. Recentelijk is er nieuwbouw ontwikkeld vlakbij het complex, waar vooral jonge gezinnen wonen.

In het complex Coolhaven worden 199 eenheden verhuurd, waarvan 185 studio's en 14 appartementen. Op de Delfshaven zijn er 79 eenheden. Bewoners van studio's delen voorzieningen meestal met één of twee andere studenten, de appartementen zijn zelfvoorzienend. Het is een gebouw waar studenten vaak in de laatste twee jaar van hun studie wonen. Studenten wonen er daarom meestal 2 tot 3 jaar. Er wonen veel studenten geneeskunde en het aantal internationale studenten is met 20% relatief laag. Sinds kort is er in het complex Coolhaven een gezamenlijke recreatieruimte.

"Het zijn rustige complexen. We hebben er vrijwel nooit problemen mee. Er is geen vandalisme" – sociaal beheerder complexen Coolhaven/Delfshaven

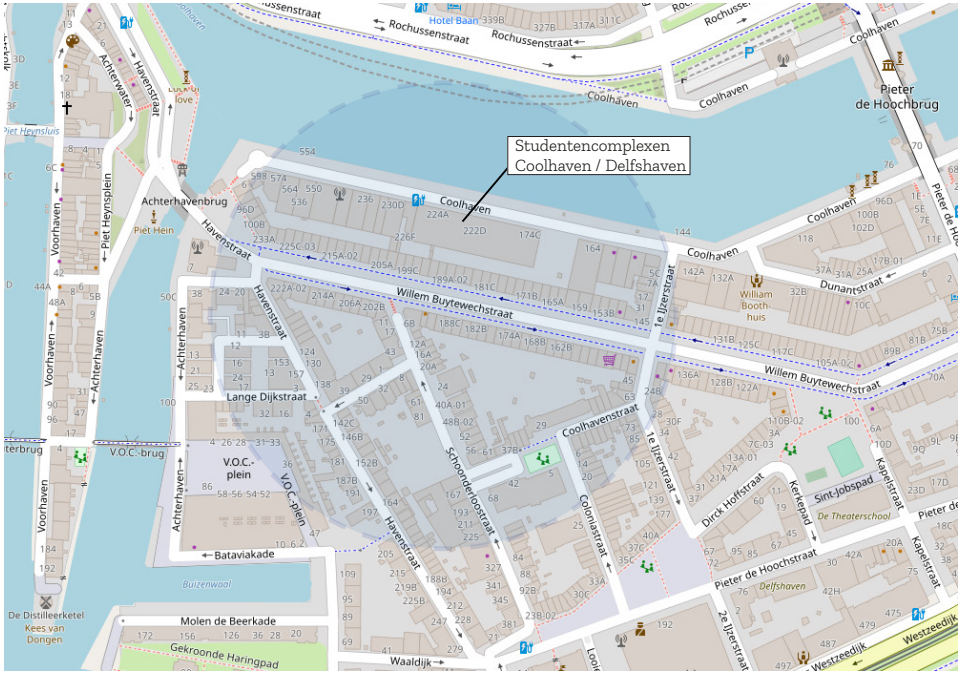

Locatie van de studentencomplexen Woongebouw Coolhaven en Woongebouw Delfshaven © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 3015)	Bewoners
Sociaal beheerder complexen Studentvertegenwoordiger Gebiedsnetwerker woningcorporatie	43 respondenten	13 deelnemers

5.8.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

De omgeving van de complexen Coolhaven en Delfshaven kent een grote diversiteit aan bewoners. Hoewel er bijna 180 wooneenheden in deze complexen zijn, wordt het niet als een 'studentenwijk' ervaren. Er lijkt geen sterk wijkgevoel in de buurt te zijn, maar mensen gaan over het algemeen prettig met elkaar om.

Er is weinig verbinding tussen studenten en andere buurtbewoners in de omgeving. De fysieke verbinding tussen de complexen en andere woningen is ook beperkt. De complexen liggen aan het water, waardoor er geen overburen van het complex zijn. Aan de achterzijde wel, maar daar zit veel groene ruimte tussen. Eerder onderzoek door Woonstad Rotterdam wees ook uit dat het sociale leven van studenten zich vooral buiten de buurt afspeelt. Waar er wel contact is tussen studenten en mede-bewoners, is dat over het algemeen prettig.

"Ik heb [...] het gevoel dat ik behandeld word als elke andere medebewoner. Ik voel me hier wel thuis." – Studentvertegenwoordiger Coolhaven

De gebiedsnetwerker van deze buurt geeft aan dat er weinig verbinding is tussen studenten en andere bewoners in deze omgeving.

"Eigenlijk zijn de complexen op de Coolhaven een beetje een eiland. De complexen staan los van de wijk, maar zijn wel gelegen aan de wijk. De complexen staan aan het water en liggen niet centraal in de wijk."
– Gebiedsnetwerker woningcorporatie

De gebiedsnetwerker geeft aan dat studenten eigenlijk nooit betrokken zijn bij activiteiten in de buurt. Dit zou voor een belangrijk deel te maken hebben met de manier waarop er gecommuniceerd wordt over activiteiten; die zou niet aansluiten bij studenten. Er worden nu wel een aantal acties uitgezet om studenten te bereiken, via sociale media en directe communicatie.

"Het is ons nog nooit gelukt om studenten hierbij blijvend te betrekken. Ik heb nu wat contactgegevens gekregen van studenten van Stadswonen. Dit ga ik als ingang gebruiken om studenten te betrekken." – Gebiedsnetwerker

Onderling is er wel verbinding tussen studenten binnen de complexen, maar dit concentreert zich in de kleine 'units' waarin studenten voorzieningen delen.

Er worden geen grote feesten gehouden en op borrels en bewonersvergaderingen komen weinig mensen af.

"Als ik iemand gedag zeg in het complex, zeggen ze soms ook niets terug. De binding is slecht, en dat zou wat mij betreft beter kunnen."
– Studentvertegenwoordiger Coolhaven

De indruk van de sociaal beheerder is dat studenten zorgen voor draagvlak voor (horeca)voorzieningen en zo een positieve bijdrage leveren aan de levendigheid en sfeer in de buurt. Dit beeld wordt niet herkend door de studentvertegenwoordiger en gebiedsnetwerker.

"De buurt heeft eigenlijk geen voor- en nadeel aan het studentencomplex; het brengt geen overlast en geen levendigheid." – Gebiedsnetwerker

Wat zeggen studenten?
Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Toch geeft een op de vijf aan dat zij veel contact hebben met buurtgenoten die géén student zijn.. Een kwart van de studenten geeft aan dat zij zich verbonden voelen met de buurt.

Figuur 5.29. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=43)

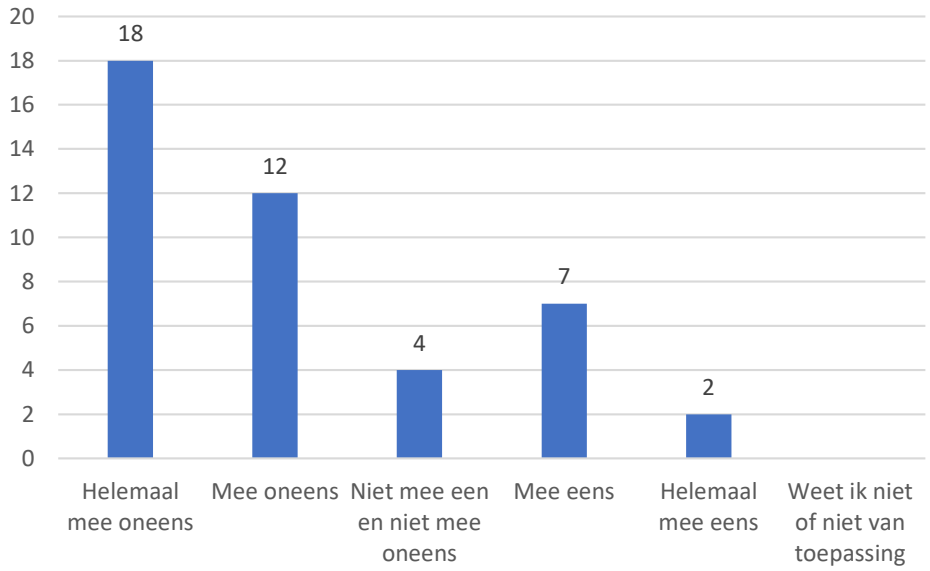

Figuur 5.30. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=43)

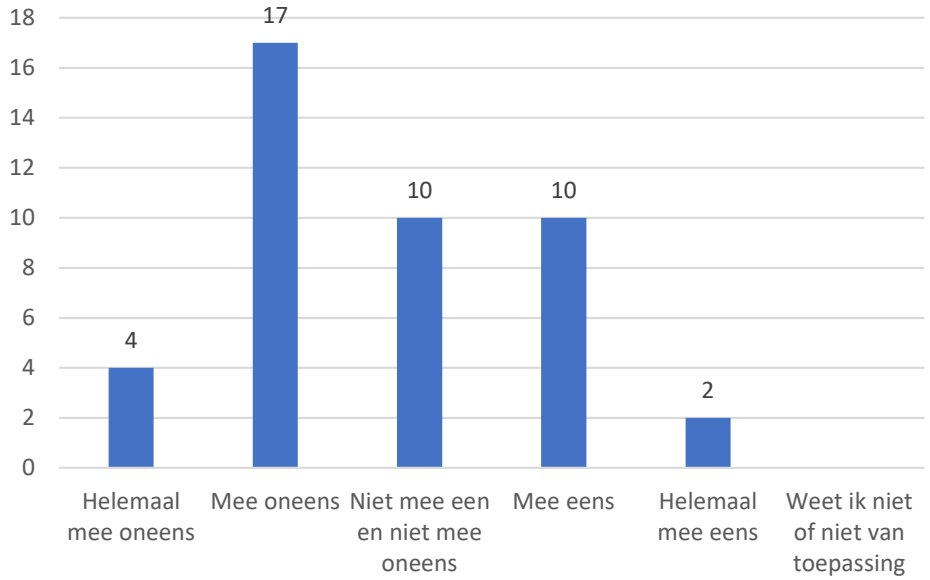

Wat zeggen bewoners?
Buurtbewoners geven een divers beeld over sociale cohesie in de buurt. De ene bewoner ervaart vooral een vriendelijke omgeving waar men elkaar gedag zegt, de ander ziet juist een wijk waar mensen langs elkaar heen leven. Het lijkt een diverse buurt, waar het net uitmaakt wie je buren zijn.

"Er is van alles wat. Er is een gezellige groep die een praatje komt maken wanneer ze jouw zien en groep die na 8 jaar nog steeds geen antwoord geeft als je hen groet." – Mede-buurtbewoner

8 van de 13 deelnemende inwoners geven aan soms, vaak of heel vaak contact te hebben met studenten in de buurt, terwijl 5 bewoners aangeven nooit of bijna nooit contact te hebben. De mensen die aangeven contact te hebben met studenten, zijn over het algemeen positief over deze contacten. Eén van hen geeft aan dat studenten vaak maar korte huurcontracten krijgen, waardoor ze snel verdwijnen. Het is dan moeilijk om een band op te bouwen door de snelle verloop.

"We spreken elkaar van balkon naar terras en groeten elkaar. Als ik hulp nodig zou hebben kan ik bij ze terecht." – Mede-buurtbewoner

Hoewel er wel activiteiten in de buurt worden georganiseerd, geven bewoners aan dat studenten vrijwel nooit deelnemen hieraan.

"De studenten die in het complex aan de Coolhaven wonen, zie je eigenlijk niet. Die komen de wijk niet in." – Mede-buurtbewoner

5.8.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen kennen vrijwel geen voorbeelden van maatschappelijke initiatieven of vrijwilligerswerk door bewoners van deze complexen. Wel stellen studenten hun kamer beschikbaar voor concerten, lezingen en workshops tijdens Stukafest, een jaarlijks cultureel festival op studentenkamers.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven zijn genomen voor de buurt door studenten in de afgelopen jaren. Drie van de 43 studenten geven aan dat ze wel een keer iets georganiseerd hebben. Dit waren activiteiten gericht op andere studenten in het complex. Van de 43 studenten geven er 9 (21%) aan dat zij eigenlijk meer zouden willen doen voor hun omgeving, terwijl bijna 40% niet weet of zij meer zouden willen doen voor hun omgeving. Diegenen die graag iets willen betekenen in de buurt, geven aan op diverse terreinen iets te willen doen (zie tabel 5.7). De redenen die studenten opgeven dat zij deze activiteiten nog niet hebben ondernomen zijn divers. De meest genoemde redenen zijn dat iemand pas kort in de buurt woont en dat iemand niet weet of mensen in de buurt wel behoefte hebben aan inzet van studenten.

Tabel 5.7. Activiteiten die studenten graag zouden willen ondernemen (gecategoriseerd). (n=9)

Activiteiten organiseren voor de buurt (buurtfeest/barbecue)	1
Helpen (algemeen)	1
Helpen van specifieke groepen (kwetsbare, ouderen, vluchtelingen, daklozen)	1
Onderhoud buitenruimte/buurttuin/activiteiten gericht op duurzaamheid(opruimen, groen, afval)	2
Vrijwilligerswerk	1
Overig	1
Cultuur/sport activiteit	1
Dierenverzorging	1
Totaal aantal	9

Wat zeggen bewoners?
Twee van de 13 bewoners geven aan dat studenten wel eens iets organiseren voor de buurt. Genoemd worden het helpen van ouderen en het helpen in een buurtpark.

Eén van de bevraagde mede-buurtbewoners geeft aan bezig te zijn met het opzetten van een project rondom de maatschappelijke betrokkenheid van studenten. Hij merkt dat studenten best bereid zijn om iets te betekenen voor de buurt, maar dat het moeilijk is om iemand te vinden om het initiatief mee op te tuigen.

"Ik heb al aardig wat studenten gesproken die wel een uurtje per week wat voor buren willen doen. Maar ik heb nog niemand die de organisatie op zich wil nemen en nieuwe studenten wil motiveren om deel te nemen aan dit initiatief." – Mede-buurtbewoner

Een andere bewoner ziet een rol weggelegd voor studentenhuisvesters, om studenten meer te betrekken bij de buurt:

"Belangrijk is dat de woningbouwcorporatie de studenten de verantwoordelijkheid geeft om de buurt ook wat te bieden. Studenten zijn hier vier jaar te gast, het zou mooi zijn als ze ook wat te bieden hebben. Een woningbouwcorporatie kan er bijvoorbeeld op sturen dat studenten activiteiten organiseren voor de buurt, zodat we elkaar beter kunnen leren kennen." – Mede-buurtbewoner

5.8.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De omgeving van de complexen Coolhaven en Delfshaven wordt soms als onveilig ervaren, vooral door de aanwezigheid van daklozen in deze buurt. Grofvuil en afval dat door studenten wordt achter gelaten zou met name zorgen voor aanwezigheid van daklozen rondom het pand. Vooral in de avond wordt het niet als een heel veilige omgeving ervaren:

"Ik vind het als jongen veilig genoeg in de buurt, maar ik laat een vriendin niet alleen over de Coolhaven lopen 's avonds." – Studentvertegenwoordiger

De sociaal beheerder van de complexen stelt dat studenten voor meer veiligheid in de buurt zorgen.

"De studenten zorgen voor levendigheid, wat het veiligheidsgevoel verhoogt. Studenten bewegen zich in de buurt, er staan veel fietsen in de openbare ruimte, waardoor het lijkt alsof er toezicht is. " – Complexbeheerder Coolhaven/Delfshaven

Er komen weinig overlastklachten van de buurt binnen over deze complexen bij Woonstad Rotterdam. Zoals eerder benoemd worden er weinig grote feesten gehouden. Wel wordt er vaak afval achtergelaten op de benedenverdieping van de complexen.

Wat zeggen studenten?
Een kleine minderheid (3 van de 43) van de studenten geeft aan dat zij zich onveilig voelen in de buurt, terwijl 66% aangeeft zich veilig te voelen. Studenten bevestigen het beeld van de betrokken sleutelpersonen dat zij over het algemeen niet voor overlast door afval zorgen.

Figuur 5.31. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=43)

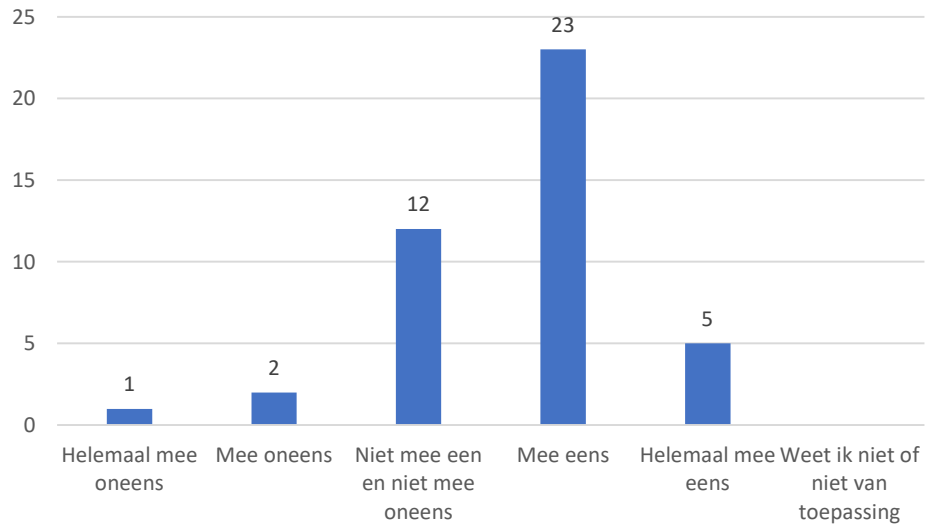

Figuur 5.32. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=43)

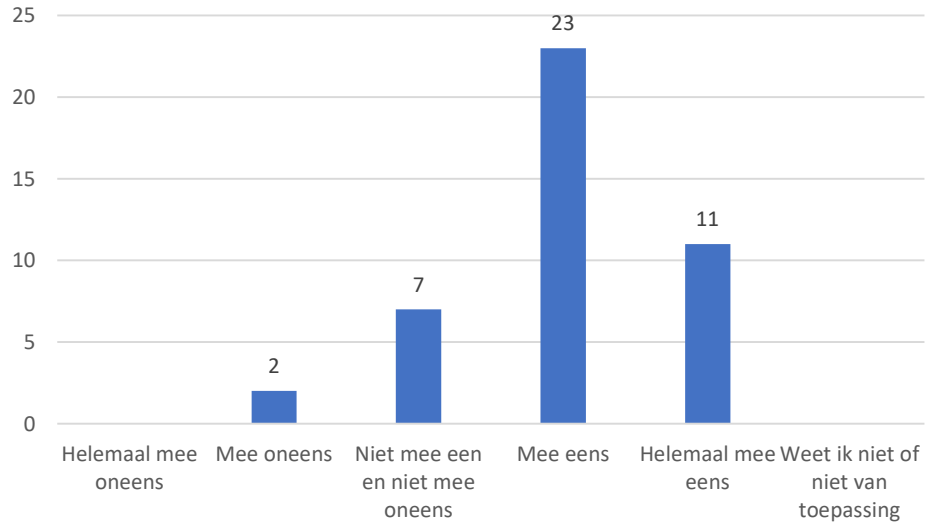

Wat zeggen bewoners?

Buurtbewoners geven aan dat studenten er vooral voor zorgen dat er veel meer fietsen in de buurt staan; een bekend beeld rondom studentencomplexen. 9 van de 13 bevraagde inwoners stellen dat studenten een negatieve invloed hebben op hoe schoon en netjes de omgeving is. Buurtbewoners ervaren dat studenten weinig invloed hebben op de veiligheid in de buurt. Eén van de 13 bewoners geeft aan zich veiliger te voelen. Overdag is er vaker iemand thuis en ook 's nachts zijn studenten aanwezig, waardoor er meer sociale controle zou zijn.

"Meer ogen op de straat: er is vaak iemand thuis overdag in de studentenhuizen. Daarbij fietsen er regelmatig studenten door de straat 's nachts, wat eigenlijk wel prettig is voor sociale controle." – Mede-buurtbewoner

Eén van de bevraagde mede-buurtbewoners vat samen weinig invloed van de aanwezigheid van studenten te ondervinden:

"Ik heb geen last van hen en ze leveren mij ook niets op aan woonplezier." – Mede-buurtbewoner

5.8.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?

De betrokken sleutelpersonen geven aan dat studenten zich tijdens de eerste coronagolf vaker inzetten voor hun mede-buurtbewoners. De sociaal beheerder van de complexen geeft aan dat een 'aardig aantal' studenten zich in de coronacrisis heeft aangemeld voor vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld om boodschappen te doen voor mensen die de deur niet uit kunnen. In de Facebook-groep van het complex Coolhaven boden twee bewoners hulp aan voor de buurt tijdens de coronacrisis.

De gebiedsnetwerker geeft aan dat er veel kwetsbare mensen in de buurt van het complex hulp nodig hadden. Dit heeft geleid tot de werkgroep Delfshaven Helpt. Ook veel studenten meldden zich hiervoor aan, wat een hoopgevend beeld schetst over bereidheid onder studenten om iets te betekenen voor de omgeving:

"Opvallend veel studenten hadden zich gemeld als vrijwilliger. Dat gaf me het idee dat studenten vertier en vermaak buiten deze wijk zoeken, maar op het moment dat er een zorgvraag is, ze wel bereid zijn om hulp te bieden in de wijk." – Gebiedsnetwerker

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Drie van de 13 bevraagde mede-buurtbewoners geven aan dat er iets veranderd is, maar dit beperkt zich tot het feit dat studenten meer zichtbaar zijn, doordat ze vaker op straat zijn rondom het complex. Eén persoon geeft aan dat er minder overlast is tijdens de coronacrisis.

5.9. Generaal Maczekstraat – Breda

Profiel

Naam complex	Generaal Maczekstraat (voormalig klooster Benedictinessen)
Buurt, stad	Zandberg, Breda
Aantal eenheden (kamers)	60
Bewoond door studenten sinds	ca. 2000

5.9.1. Korte schets

In een oud klooster aan de Generaal Maczekstraat is een studentencomplex van Alwel gevestigd, een studentenhuisvester in Breda en omgeving. Het complex ligt in de rustige wijk Zandberg, een wijk met zowel jonge gezinnen als oudere mensen in appartementencomplexen. Het staat bekend als één van de meer welgestelde wijken van Breda, met voornamelijk dure koopwoningen.

"Het is een prettige wijk met mooie huizen. Mensen zijn zelf in staat dingen te organiseren, het goede gesprek met elkaar aan te gaan en verbindingen te leggen." – Sociaal wijkbeheerder

Het complex bestaat uit verschillende afdelingen (gangen). Op elke afdeling zijn 10 kamers met gedeelde voorzieningen. Er wonen geen internationale studenten, in verband met overlast van deze groep in het verleden. Op de benedenverdieping van het voormalige klooster is een kinderopvang gevestigd. Tegenover het gebouw staat een grote basisschool.

"Het gebouw heeft een bepaalde uitstraling. Het is groot en maakt een gesloten indruk. Ik denk niet dat iedereen weet wat in dit gebouw gehuisvest is. Het zou net zo goed een kantoor kunnen zijn." – Locatiemanager kinderopvang

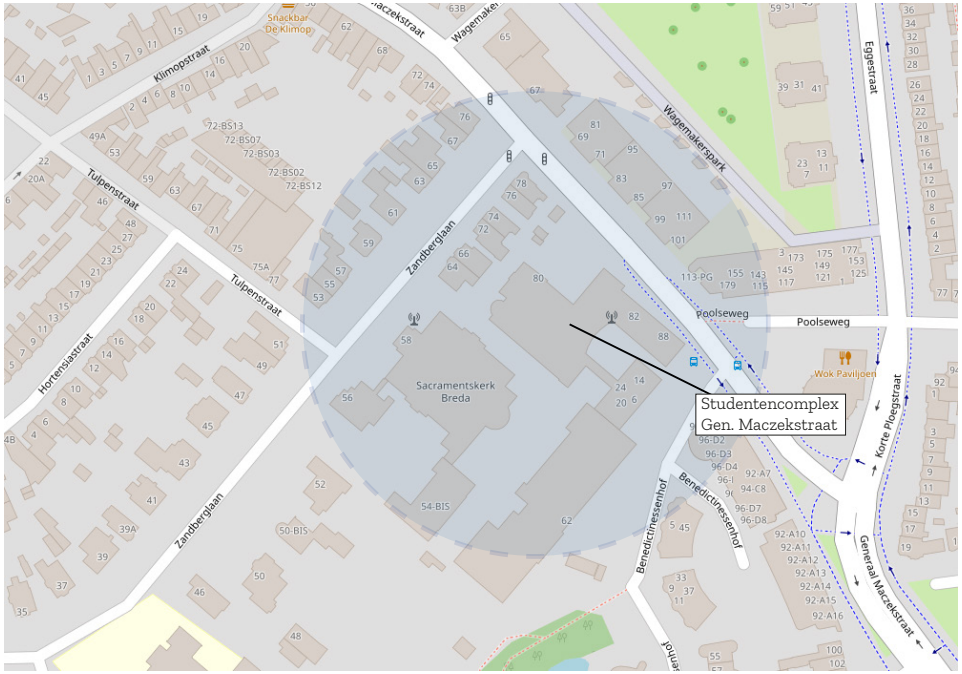

Locatie van het studentencomplex aan de General Maczekstraat Breda. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 4818)	Bewoners
Locatiemanager kinderopvang Sociaal wijkbeheerder Woonconsulent Alwel	12 respondenten	15 deelnemers

5.9.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

Betrokken sleutelpersonen geven aan dat er weinig tot geen contact is tussen studenten en mede-buurtbewoners uit de directe omgeving. Het complex ligt op korte afstand van de binnenstad, waar de studenten gebruikmaken van de (winkel)voorzieningen. Het complex wordt door de sleutelpersonen ook beschreven als naar binnen gekeerd en gesloten, doordat het aan de rand van de wijk ligt en aan een drukke weg die naar de binnenstad leidt.

"Ik heb het idee dat studenten op hun fiets springen en die weg uitfietsen naar het centrum, de sportvelden of school. Ze hoeven hiervoor niet door de buurt heen te fietsen." – Sociaal wijkbeheerder

De studenten worden volgens een sleutelpersoon wel gezien als mede-buurtbewoners, niet omdat ze een bijdrage leveren aan de buurt maar omdat de buurt eraan gewend is dat ze er zijn. De sleutelpersonen geven aan dat de studenten niet deelnemen aan activiteiten in de buurt en dat ze geen contacten hebben met mede-buurtbewoners. De kinderopvang in het complex heeft na een herinrichting een open dag georganiseerd en daarvoor de buurt en de studenten uitgenodigd. Waar de mede-buurtbewoners wel aanwezig waren, kwamen er geen studenten opdagen.

"Studenten zijn meer gericht op leeftijdsgenoten. Ik zie ze eigenlijk nooit iets met bewoners uit de buurt doen." – Locatiemanager kinderopvang

In het complex aan de Generaal Maczekstraat is er wel veel contact tussen studenten zelf, vooral binnen de eigen 'afdeling' in het complex. Daar delen studenten een woonkamer, keuken en badkamer en kennen ze elkaar erg goed.

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Geen van de studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. 3 van de 12 studenten geeft aan zich verbonden te voelen met de buurt.

Figuur 5.33. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=12)

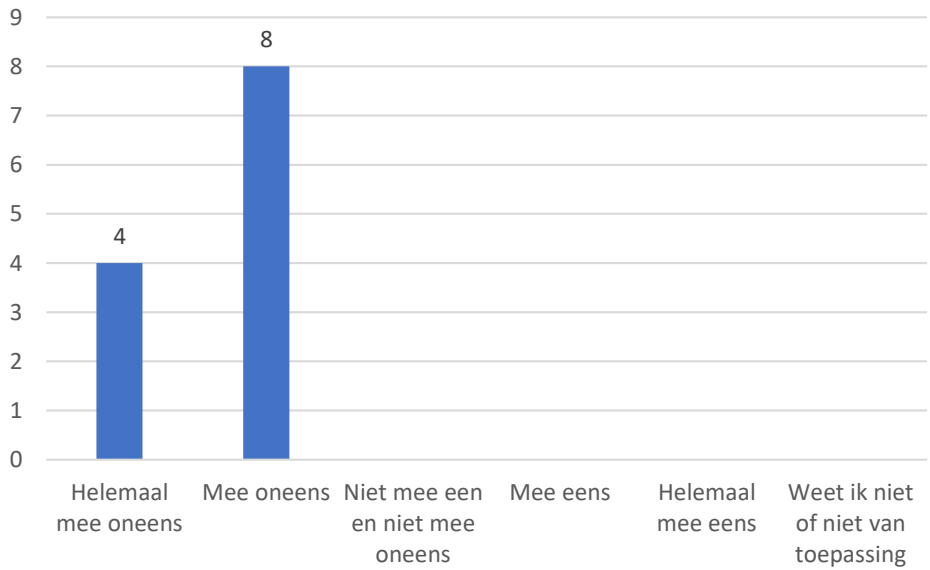

Figuur 5.34. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=12)

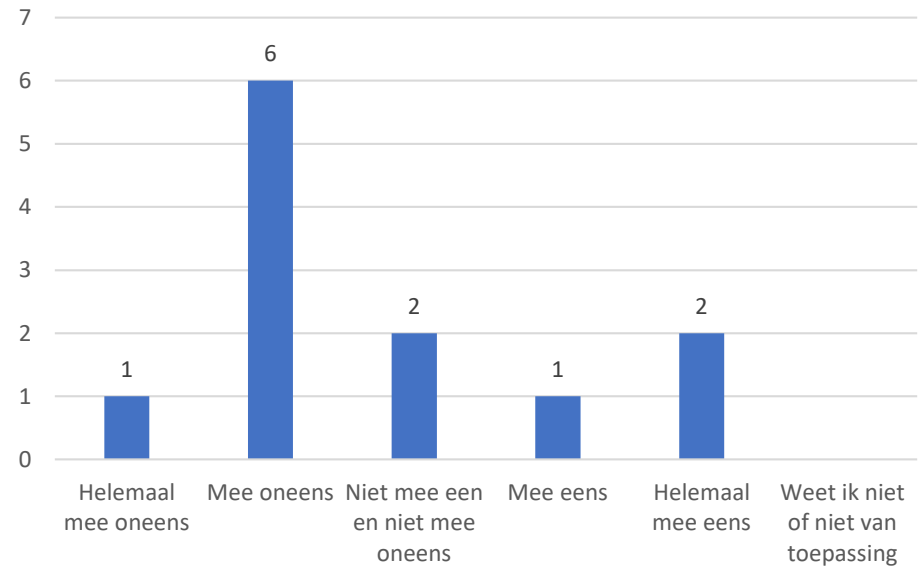

Wat zeggen bewoners?

Bewoners geven aan dat de Zandberg een buurt is waar mensen vriendelijk tegen elkaar zijn. Mensen hebben vaak goed contact met hun directe buren. De wijk wordt bestempeld als een van de 'betere wijken' in Breda. Het zijn voornamelijk bewoners met een hoog inkomensniveau en een hoog opleidingsniveau.

"De verhoudingen zijn prima en ontspannen. We hebben contact met vrijwel alle bewoners in ons deel van de straat. Het contact onderling is niet intensief maar wel goed." – Mede-buurtbewoner

Studenten zorgen in de buurt voor meer levendigheid. De bewoners vinden het prettig dat studenten reuring en diversiteit brengen. *'Het geeft wat reuring en verjonging aan de wijk, anders zou het zo vergrijzen.'* Hoewel bewoners aangeven dat zij weinig contact hebben met studenten, zijn de verhoudingen goed. Mede-buurtbewoners en studenten zwaaien naar elkaar en enkele buurtbewoners geven aan dat ze soms een leuk praatje met een student maken.

De mede-buurtbewoners geven aan dat ze niet per se meer contact willen met de studenten. Ze geven aan dat ze zelf genoeg contacten hebben en dat de studenten ook hun eigen leven hebben. Een buurtbewoner oppert wel het idee om een keer een open dag te organiseren in het complex, omdat het een bijzonder gebouw is en zo kan er toch contact tussen de buurt en de studenten ontstaan.

"Van mij hoeft het niet, we zijn geen eenzame oudjes. Ik ben nog steeds erg actief en heb leuke contacten met mensen in ons complex. De studenten hebben ook hun eigen leven." – Mede-buurtbewoner

5.9.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
Betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door bewoners van het complex aan de Generaal Maczekstraat worden opgezet. De sociaal wijkbeheerder krijgt wel veel aanvragen voor betrokkenheid vanuit studenten van de hogeschool. Studenten hebben dan een opdracht vanuit hun studie om een initiatief voor de buurt op te zetten. Initiatieven die niet gerelateerd zijn aan de studie zijn niet bekend. De studenten zijn weinig betrokken bij de buurt en zijn daarom niet geneigd om hier iets voor te organiseren.

"Ik denk wel dat studenten zich over het algemeen weinig bemoeien met de buurt. Ze zijn niet zo betrokken bij de buurt. Ze gaan liever naar de stad om te socializen met leeftijdsgenoten." – Locatiebeheerder kinderopvang

Wat mogelijk ook meespeelt, is dat het complex gelegen is in een buurt met veel welgestelde gezinnen. Die zijn over het algemeen weinig hulpbehoevend, of spreken een hulpbehoefte in ieder geval minder snel uit, geven sleutelfiguren aan. De ervaring van de sociaal wijkbeheerder is dat dit mensen zijn die meer op zichzelf zijn en een eigen netwerk hebben.

Ook de locatie van het complex speelt een rol. Als studenten midden in een wijk wonen in een woonhuis dan is er meer binding met de buurt. Het contact met mede-buurtbewoners gaat dan natuurlijker, aldus de sociaal wijkbeheerder.

"De studenten dragen niet zoveel bij aan de sfeer. Ik ken studentencomplexen die voor wat reuring zorgen. Maar dat zie je hier niet. Ik ben geneigd te zeggen dat studenten uit dit complex meer gericht zijn op de binnenstad." – Sociaal wijkbeheerder

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven georganiseerd zijn voor de buurt door studenten. Eén van de 12 respondenten geeft aan dat die wel een keer iets georganiseerd heeft. Dit was een feest gericht op de andere studenten. Eén van de 12 respondenten geeft aan graag meer te willen doen voor de omgeving, terwijl 8 van de 12 aangeven (nog) niet te weten of ze meer voor hun buurt willen doen. De student die graag iets voor de buurt zou willen doen wil dan ouderen helpen met boodschappen. Waarom deze student hier nog niet aan toegekomen is, is dat deze niet weet waar aangegeven kan worden als je iets wil doen voor de buurt.

Wat zeggen bewoners?
Bij de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt.

5.9.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De buurt Zandberg wordt omschreven als rustig en veilig. De komst van studenten lijkt niet voor meer of minder veiligheid gezorgd te hebben volgens betrokken sleutelpersonen. Doordat de studenten niet door de wijk hoeven te fietsen als ze de wijk uit gaan, zijn er ook niet meer mensen op straat in de avond. Zo zorgen studenten ook niet voor sociale controle in deze buurt.

Opvallend is dat een sleutelpersoon aangeeft nooit klachten te hebben gehad over het complex, waarbij de twee andere sleutelpersonen aangeven dat er zeker overlast is als het gaat om afval rond het complex. Als studenten verhuizen wordt er vaak grofvuil naast het pand op straat gezet. Verder staan er ook veel fietsen die rommelig worden neergezet. De kinderopvang geeft ook aan dat er vaak voor de ingang sigarettenpeuken en ander vuil ligt, wat hoogstwaarschijnlijk vanuit het complex naar beneden wordt gegooid.

"Voor het pand is het rommelig; er staan veel fietsen en er staat soms ook wekenlang grofvuil zoals een bank of een koelkast. Je kan wel echt zien dat er studenten wonen." – Woonconsulent

Wat betreft geluidsoverlast geeft de woonconsulent aan dat er in het verleden meldingen zijn geweest. Dit was in de periode dat er nog internationale studenten in het complex woonden. Doordat ze maar voor een korte periode in Nederland kwamen wonen waren er veel feesten en hielden ze geen rekening met de buurt. Nadat ervoor gekozen is om geen internationale studenten meer toe te laten, is de geluidsoverlast onder controle.

Wat zeggen studenten?

De meeste studenten ervaren dat zij in een veilige buurt wonen, één student is het hier niet mee eens. 9 van de 12 studenten in deze buurt geven aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.35. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=12)

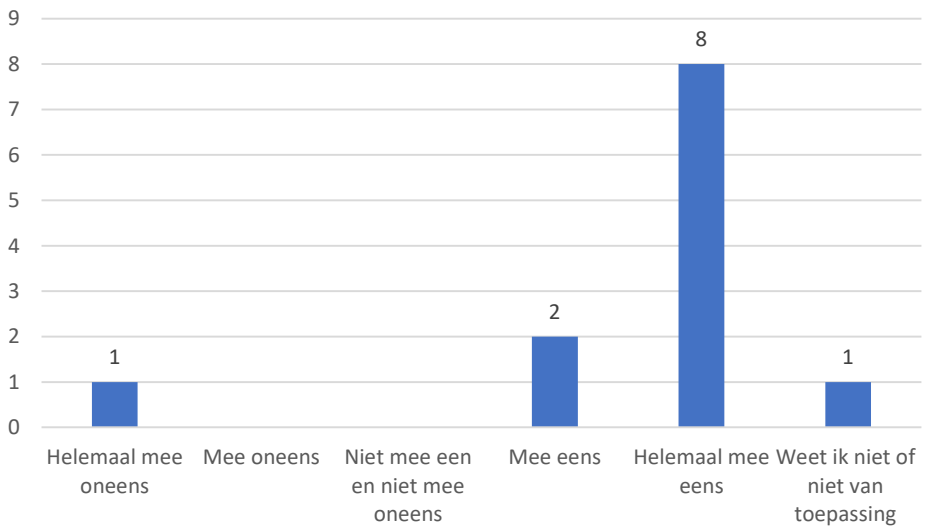

Figuur 5.36. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=12)

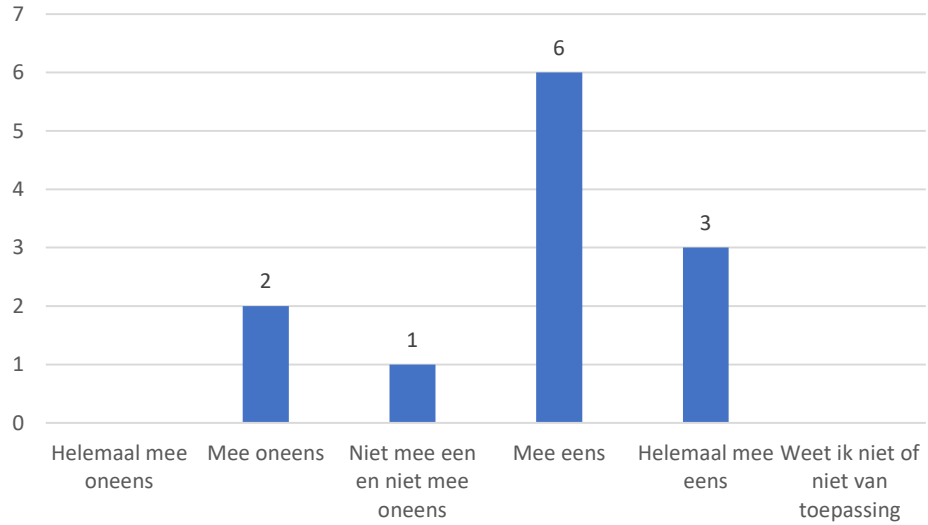

Wat zeggen bewoners?

Bewoners geven een minder positief beeld over de mate waarin studenten bijdragen aan een schone/nette omgeving. Van de 15 bewoners geven er 6 aan dat studenten *niet* bijdragen aan een schone/nette omgeving, de anderen zijn neutraal.

"Nee, er zitten geen mindere kanten aan. Het enige is dat er af en toe wat vuil op straat maar dat is dan snel weer weg." – Mede-buurtbewoner

Van de 15 bewoners geven er 14 aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen. Eén bewoner stelt dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen.

De bewoners geven aan dat ze de studenten vrij rustig vinden, hoewel er af en toe wel geluidsoverlast is. Maar dit is niet heel regelmatig, voornamelijk als er in de zomer een raam openstaat met de muziek hard aan. Maar de buurtbewoners benoemen daarbij ook dat een beetje geluidsoverlast hoort bij wonen in een stad. De bewoners geven aan dat ze over het algemeen geen overlast ervaren van de studenten.

"Wij wonen er tegenover en we denken wel eens, hadden wij niet vaker feestjes in onze studententijd? Ze zijn vrij rustig. De wijk heeft er amper last van, we vinden ze heel braaf en tam." – Mede-buurtbewoner

5.9.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De locatiebeheerder van de kinderopvang merkt sinds de coronacrisis geen verandering in de positie van studenten in de buurt. De basisschool tegenover het complex heeft bijvoorbeeld studenten benaderd om als vrijwilliger te helpen met de opvang van de kinderen, maar hier zijn geen reacties op gekomen. De locatiebeheerder benoemt daarbij dat het ook kan dat er nu minder studenten in hun kamer verblijven, maar bijvoorbeeld bij hun ouders zijn omdat ze toch geen onderwijs op locatie kunnen volgen.

Bij de sleutelpersonen die deelnamen aan dit onderzoek zijn geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt ten tijde van de coronacrisis. De woonconsulent geeft aan dat studenten al weinig in de buurt ondernamen, en dat dit tijdens de coronacrisis niet is veranderd.

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft ook volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Drie van de 15 bewoners geven aan dat er wel iets veranderd is; namelijk dat studenten minder aanwezig lijken te zijn.

5.10. Complexen Pisanostraat – Eindhoven

Profiel

Naam complex	Complexen Pisanostraat
Buurt/stad	Rapenland, Eindhoven
Aantal eenheden (kamers)	180

5.10.1. Korte schets

Aan de Pisanostraat staan drie gebouwen van Vestide, een studentenhuisvester in Eindhoven. De gebouwen lagen voorheen (gedeeltelijk) op het ziekenhuisterrein. Het complex ligt in de gemêleerde buurt Rapenland. Er zijn veel sociale huurwoningen, maar ook koopwoningen. De buurt bestaat deels uit hoogbouw, deels uit laagbouw eengezinswoningen. Het ziekenhuis grenst aan de buurt en er is een winkelcentrum.

"Ik woon er zelf pas een half jaar maar vind het een gemoedelijke buurt." – Mede-buurtbewoner

Het complex bestaat volledig uit zelfstandige studio's en enkele tweepersoons--woningen. Er wonen zo'n 180 studenten, waarvan ongeveer 55 internationale studenten. Het complex wordt beschreven als anoniem en rustig.

"Dit complex is redelijk braaf. Dit komt doordat studenten op zichzelf zijn, doordat ze een eigen appartement hebben en er geen gezamenlijke ruimtes zijn." – Generalist wijkteam

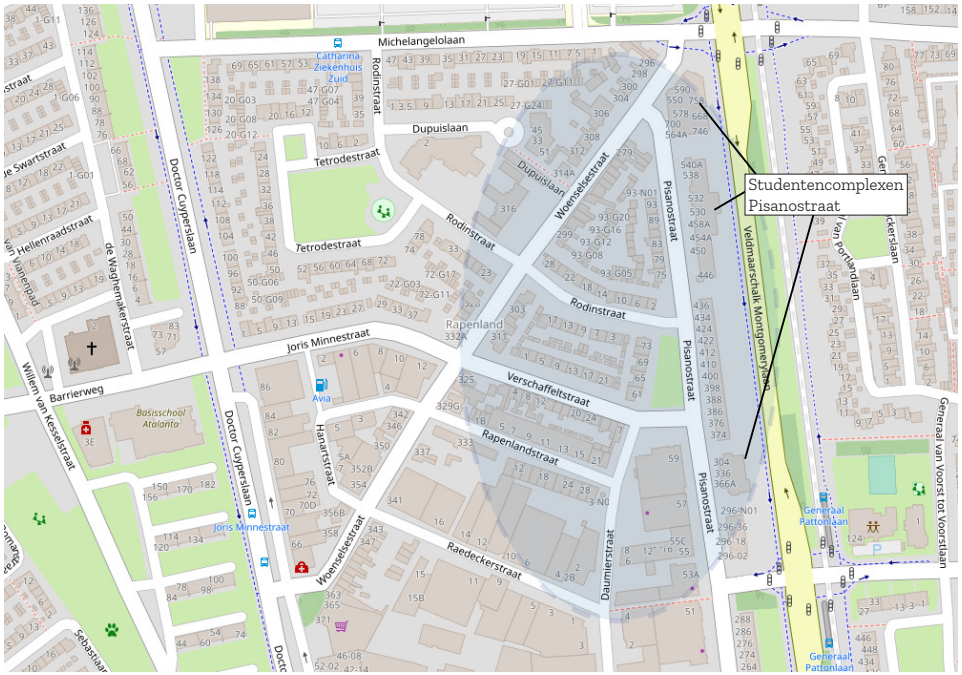

Locatie van het studentencomplex aan de Pisanostraat, Eindhoven. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 5623)	Bewoners
Generalist Studentbeheerder Woonconsulent	17 respondenten	6 deelnemers

5.10.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

Betrokken sleutelpersonen geven aan dat er weinig contact is tussen studenten en mede-buurtbewoners uit de directe omgeving. De sleutelpersonen hebben het gevoel dat de mede-buurtbewoners niet altijd weten dat het een studentencomplex is.

"Het is een complex, maar niet zoals je het je standaard voorstelt. Normaal denken mensen, er staan 100 fietsen voor de deur en er is veel reuring. Dat is hier niet zo, het is er heel rustig en ik vraag me af hoeveel mensen echt weten dat er studenten wonen." – Woonconsulent

De sleutelpersonen geven aan dat het aanbod aan sociale activiteiten in de buurt voor studenten ook niet groot is. De studenten zijn daar ook niet naar op zoek, ze hebben een eigen leven, aldus een betrokken sleutelpersoon.

"Jammer dat ze zich niet inzetten voor de buurt, want ik denk dat er veel talent is onder studenten. Ik zou het wel mooi vinden als we dat meer kunnen benutten." – Generalist wijkteam

Binnen het complex zijn de studenten ook op zichzelf. Doordat het zelfstandige studentenwoningen zijn en er geen gedeelde voorzieningen zijn ontmoeten de studenten elkaar niet veel. Binnen het complex worden er wel eens activiteiten georganiseerd gericht op bewoners die zich eenzaam voelen, dit gebeurt sporadisch.

"Iedereen heeft een eigen studio en is best op zichzelf. Er is ook geen gemeenschappelijke ruimte in het gebouw." – Studentbeheerder

Wat zeggen studenten?

Het beeld dat sleutelpersonen schetsen wordt bevestigd door studenten. Slechts 1 van de 17 studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. Ook voelen maar 3 van de studenten zich verbonden met de buurt.

Figuur 5.37. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=17)

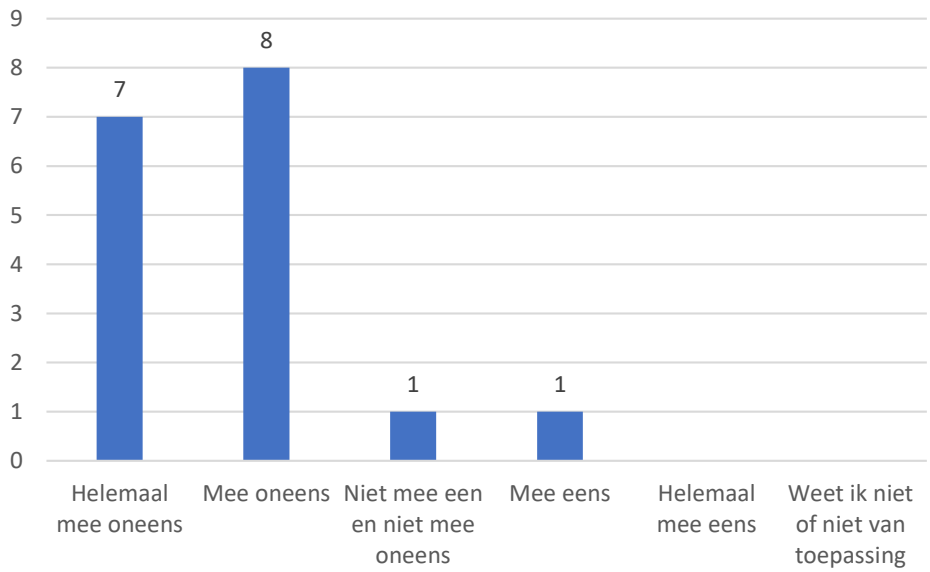

Figuur 5.38. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=17)

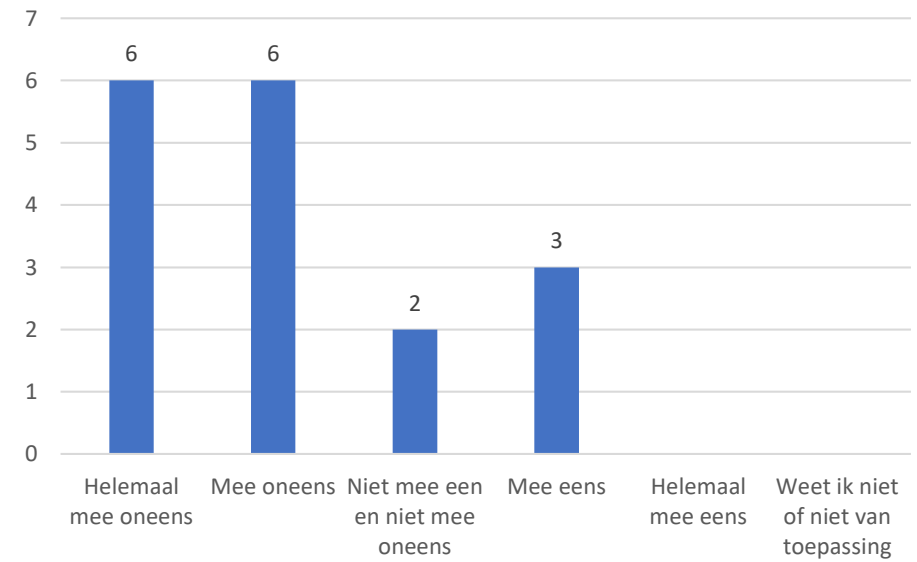

Wat zeggen bewoners?
Bewoners geven aan dat het een buurt is waar er weinig contact is tussen bewoners. Mensen groeten elkaar wel, maar verder zijn mensen erg op zichzelf. In de buurt zijn de laatste jaren steeds meer expats komen wonen, waardoor binding met de wijk sterk is afgenomen.

"Mensen zien het niet meer als hun taak om het straatje schoon te houden. Mensen zijn niet meer betrokken bij de wijk." – Mede-buurtbewoner

De komst van meer studenten in de buurt heeft niet geleid tot meer levendigheid, geven bewoners aan. De studenten zijn onzichtbaar in de wijk, ook zij zijn vrij op zichzelf. Bewoners geven aan dat zij ook weinig contact hebben met studenten. Bewoners zien geen negatieve of positieve kanten aan het wonen met de studenten, ze staan er vrij neutraal tegenover.

Eén van de mede-buurtbewoners zou het prettig vinden als er wat meer in de wijk georganiseerd zou worden voor zowel studenten als de andere bewoners.

"Bijvoorbeeld jaarlijks een buurtbarbecue, in mijn oude buurt deden we dat. Dat was wel het moment dat de hele buurt buiten stond. Je kan zo op een laagdrempelige manier contact maken, je hoeft niet eens met iedereen te praten maar je ziet de gezichten en leert zo meer de buurt kennen." – Mede-buurtbewoner

5.10.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
Betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door studenten in de Pisanostraat worden genomen. Een sleutelpersoon geeft aan dat het zeker een toegevoegde waarde zou hebben als de studenten zich zouden inzetten voor de wijk:

"Ik zou het mooi vinden als ze wat voor de wijk zouden kunnen betekenen." – Generalist wijkteam

Wat mogelijk ook meespeelt voor de internationale studenten is dat er een taalbarrière is, waardoor ze moeilijker aansluiting vinden in de buurt.

Wat zeggen studenten?
Uit de enquête onder studenten blijkt ook dat er weinig initiatieven genomen zijn voor de buurt door studenten. Eén van de 17 respondenten geeft aan dat die wel een keer iets georganiseerd heeft. Dit was een initiatief gericht op andere studenten. De bereidheid om meer te doen is ook laag: één van deze studenten zou meer willen doen voor de buurt. Daarnaast geven 5 studenten aan (nog) niet te weten of ze meer voor hun buurt willen doen. De student die graag iets voor de buurt zou willen doen wil dan 'van alles doen', een concrete activiteit is nog niet benoemd.

Waarom deze student hier nog niet aan toegekomen is, is dat deze niet weet of mensen behoefte hebben aan de inzet, waar die kan aangeven dat die zich wil inzetten en een gebrek aan tijd.

Wat zeggen bewoners?
Bij de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt.

5.10.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De buurt wordt omschreven als vrij veilig. De komst van studenten lijkt niet voor meer of minder veiligheid gezorgd te hebben volgens betrokken sleutelpersonen.

De woonconsulent van de studentenhuisvester geeft aan dat er in Eindhoven buurten zijn waar het effect van studenten op de veiligheid erg hoog is. Dit zijn buurten die niet veilig zijn en waar er bewust voor is gekozen om daar veel studenten te huisvesten. De studenten geven daar wel een impuls aan het veiligheidsgevoel.

"Rapenland was voor de komst van de studenten al een relatief veilige buurt, de studenten hebben hier niet een positieve bijdrage maar het is zeker niet negatief." – Woonconsulent

Wat betreft geluidsoverlast geven sleutelpersonen aan dat dit op de Pisanostraat amper voorkomt. Binnen het complex melden studenten wel dat ze last hebben van het lawaai van andere studenten, maar vanuit de buurt zijn er geen klachten. De studentenhuisvester is er alert op dat de studenten geen afval op straat gooien of dat er fietsen op de stoep staan. Er ligt naast de containers wel eens afval van de studenten, maar dit is volgens sleutelpersonen minimaal.

"Vanuit de wijk niet, ik heb nog nooit klachten vanuit de wijk gekregen. Wij hebben zelf wel klachten over onze studenten. Ze zijn een beetje laks, zoals dat ze vuil naast de ondergrondse container zetten." – Woonconsulent

Wat zeggen studenten?
Studenten ervaren dat zij in een veilige buurt wonen. Het overgrote deel van de studenten in deze buurt geeft aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.39. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=17)

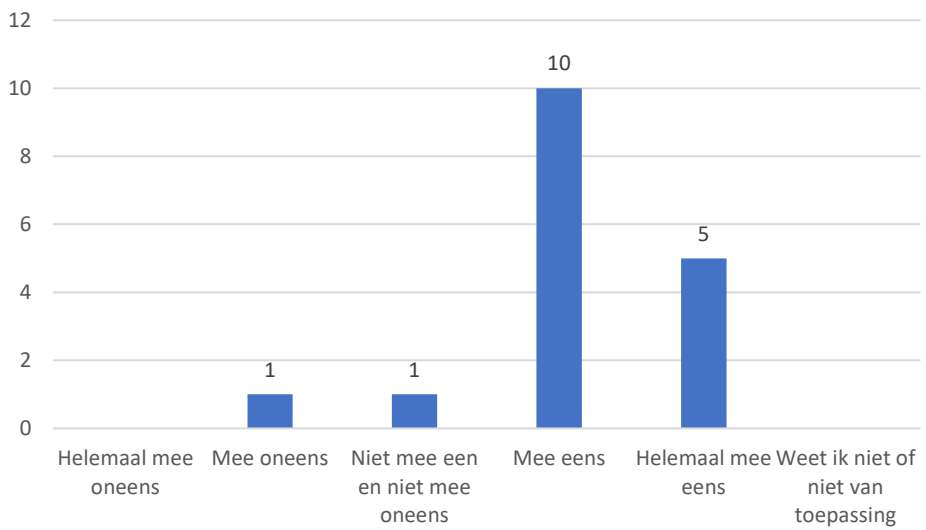

Figuur 5.40. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=17)

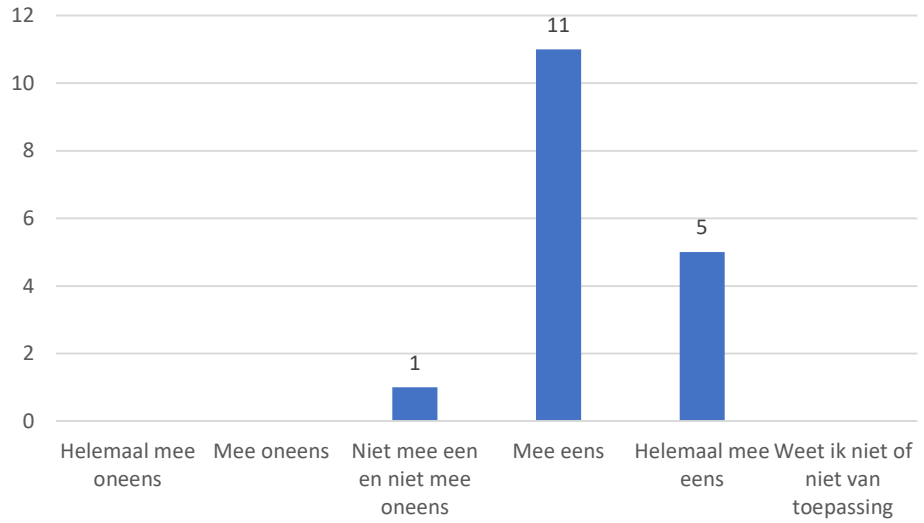

Wat zeggen bewoners?

Waar studenten aangeven dat zij vooral bijdragen aan een schone en nette omgeving, zijn buurtbewoners iets minder positief over dit punt. Eén de 6 bevraagde inwoners geeft aan dat studenten niet bijdragen aan een schone/nettere omgeving (de overige bewoners geven aan neutraal te zijn hierover).

"Er wonen verschillende soorten mensen. De één is netjes, de ander rommelig."
– Mede-buurtbewoner

Van de 6 bewoners geven er 5 aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen. Eén bewoner stelt dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen.

5.10.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?

De sleutelpersonen geven aan er niet veel is veranderd in de positie van studenten tijdens de coronacrisis. De studenten zijn nog steeds veel op zichzelf en niet erg zichtbaar in de buurt. De studentenbeheerder geeft aan dat er voor studenten zelf veel is veranderd door de coronacrisis; ze zijn eenzaam en moeten veel sociale contacten missen. Bij de sleutelpersonen die deelnamen aan dit onderzoek zijn geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt ten tijde van de coronacrisis.

Wat zeggen bewoners?

De coronacrisis heeft ook volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Eén van de 6 bewoners geeft aan dat er wel iets veranderd is; namelijk dat net als iedereen de studenten nu meer thuis zijn.

5.11. Mockstraat – Maastricht

Profiel

Naam complex	Mockstraat
Buurt/stad	Scharn, Maastricht
Aantal eenheden (kamers)	32

5.11.1. Korte schets

Aan de Mockstraat staat een studentencomplex van Maasvallei, een studentenhuisvester in Maastricht. Het complex ligt in de relatief rustige buurt Scharn. Het is een middenstandswijk waar niet zo veel studenten wonen. Het is een buurt waar amper voorzieningen zijn.

In het complex wonen studenten en senioren samen. Het complex heeft 46 appartementen, waarvan er 32 voor studenten zijn en 14 voor senioren. De studenten en senioren wonen niet direct naast elkaar maar elk aan een eigen zijde van een gang. In de appartementen van de studenten wonen er twee studenten per appartement, het complex heeft verder geen gemeenschappelijke ruimtes. Het complex biedt onder andere ruimte aan internationale studenten.

"Ik kijk uit op het complex op de Mockstraat. In deze buurt gebeuren er geen vervelende dingen. Het is een rustige buurt. Er is geen overlast of vuiligheid. Ik woon er prettig. " – Mede-buurtbewoner

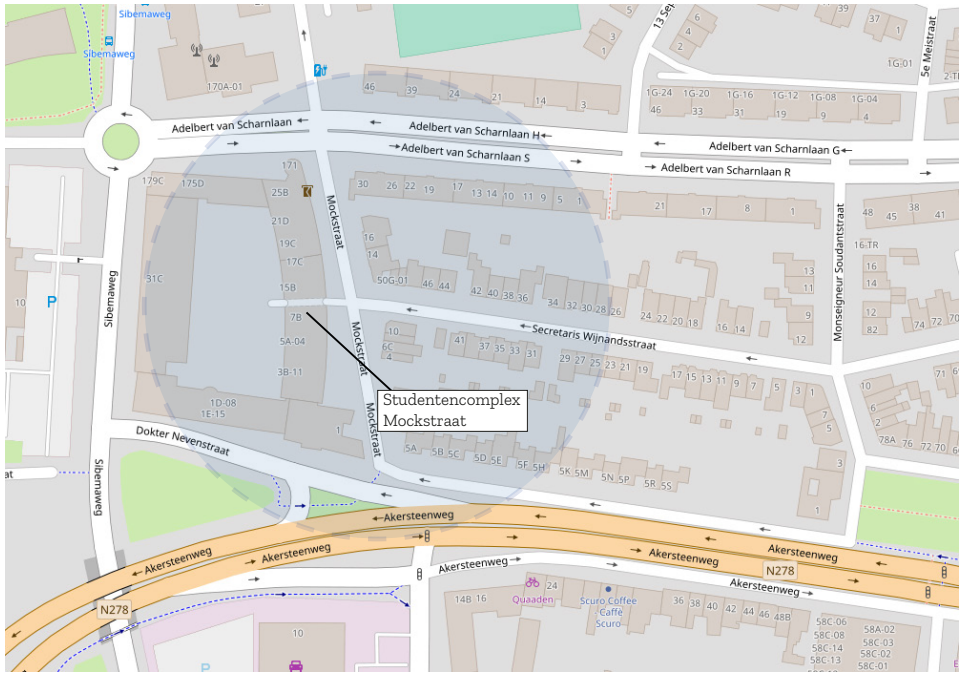

Locatie van het studentencomplex aan de Mockstraat, Maastricht. © OpenStreetMap-auteurs.

Deelnemers aan het onderzoek in dit gebied

Sleutelpersonen	Studenten (postcodegebied 6226)	Bewoners
Opzichter complex Woonconsulent Student Stad en Veiligheid	5 respondenten	8 deelnemers

5.11.2. Sociale cohesie

Wat zeggen sleutelpersonen?

Betrokken sleutelpersonen geven aan dat ze weinig zicht hebben op het contact tussen studenten en mede-buurtbewoners uit de directe omgeving. In Scharn

zijn er bijna geen voorzieningen voor studenten en de studenten zijn daarom erg gericht op de binnenstad. Het complex staat ook aan de rand van de wijk.

"Voor bijbanen zijn studenten ook gericht op het centrum, omdat er geen voorzieningen zijn in Scharn. Voor vrijetijdsbesteding zijn de studenten ook gericht op het centrum." – Student Stad en Veiligheid

De sleutelpersonen vertellen dat er een paar straten van het studentencomplex af een nieuw complex is gebouwd. Hier komt ook een horecagelegenheid die dient als ontmoetingsplaats voor studenten en mede-buurtbewoners. Hiermee wordt een kans gecreëerd voor studenten en mede-buurtbewoners om elkaar te ontmoeten.

Op de contacten tussen de studenten binnen het complex aan de Mockstraat hebben de sleutelpersonen weinig zicht. Ze geven aan dat er geen klachten zijn en dat er geen activiteiten worden georganiseerd voor het hele complex.

"Bij andere studentencomplexen horen we nog wel dat studenten samen in een groepsapp zitten. Dat is in dit complex niet het geval." – Opzichter complex

Wat zeggen studenten?
In Scharn hebben 5 studenten de enquête ingevuld, deze studenten bevestigen het beeld dat sleutelpersonen schetsen. Slechts 1 van de 5 studenten geeft aan veel contact te hebben met mede-buurtbewoners. Wel voelen 3 van de 5 zich verbonden met de buurt.

Figuur 5.41. Ik heb veel contact met buurtgenoten die geen student zijn. (n=5)

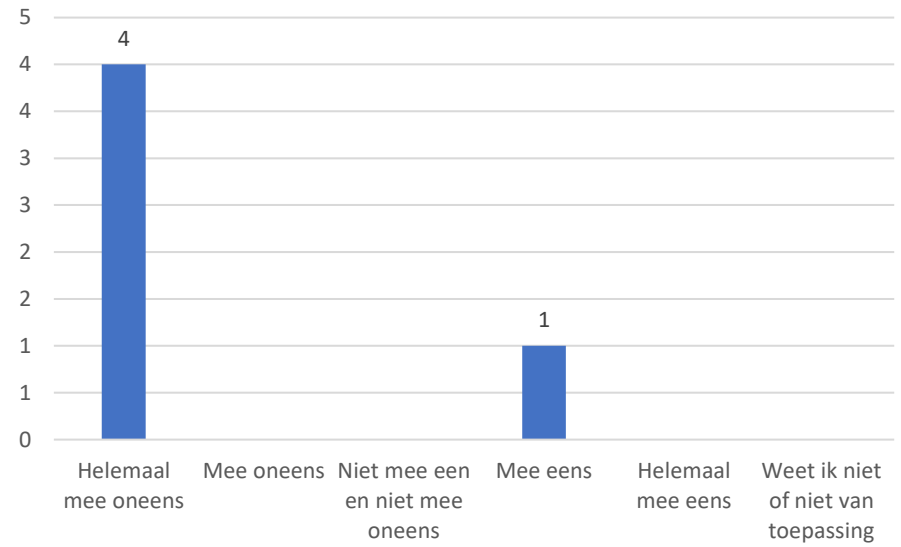

Figuur 5.42. Ik voel mij verbonden met de woonomgeving. (n=5)

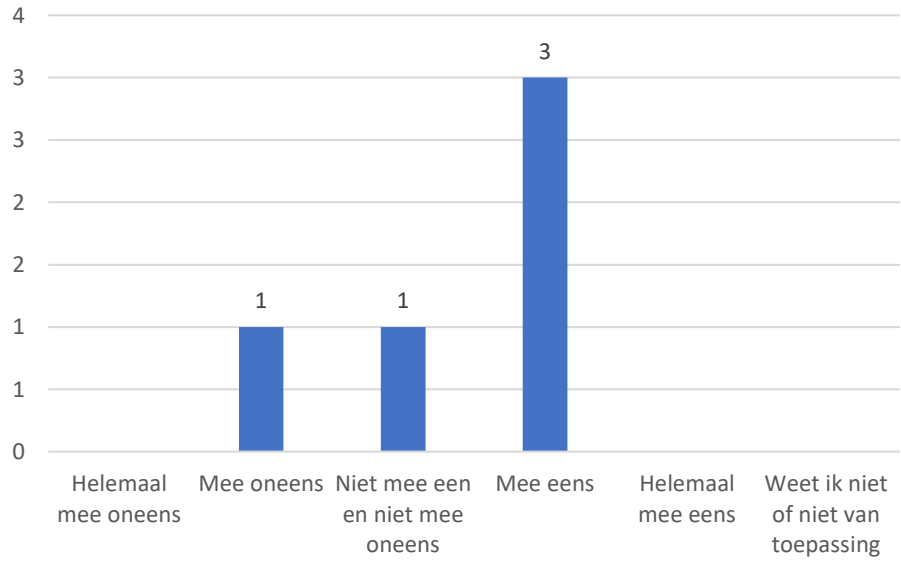

Wat zeggen bewoners?
Bewoners geven aan dat het een buurt is waar mensen vriendelijk tegen elkaar zijn, maar contact blijft vrij beperkt. De bewoners geven aan dat ze amper contact hebben met de studenten.

Een mede-buurtbewoner die ook in het complex aan de Mockstraat woont geeft aan dat de bewoners en de studenten een gescheiden leven hebben. Ze hebben bijna geen contact met de studenten maar er is ook geen sprake van overlast. Deze bewoner geeft aan dat er ook een bepaalde generatiekloof is.

"Ik ben van een generatie dat je gedag zegt tegen elkaar. Maar er wordt geen gedag teruggezegd. Ik vind het geen probleem. Maar je merkt wel een bepaalde afstand." – Mede-buurtbewoner

Eén van de bewoners geeft aan dat meer contact met de studenten fijn zou zijn. Een gezamenlijke activiteit zou daaraan bijdragen. Hoewel er geen dagelijks contact hoeft te zijn, lijkt het buurtbewoners toch prettig om een keer met elkaar in gesprek te gaan en contact te leggen.

5.11.3. Participatie in de buurt

Wat zeggen sleutelpersonen?
Betrokken sleutelpersonen zijn niet bekend met maatschappelijke initiatieven die door studenten van de Mockstraat worden genomen. Vanuit de Hogere Hotelschool worden studenten in een andere wijk wel gestimuleerd om verbinding te zoeken met de buurt. In deze buurt worden er dan ook vaak vanuit de studenten etentjes georganiseerd met mede-buurtbewoners.

"Studenten zijn weinig bezig met de omgeving, ze zoeken niet zozeer contact met bewoners met als doel de binding met hun omgeving te versterken." – Student Stad en Veiligheid

Wat zeggen studenten?
Eén van de 5 deelnemende studenten geeft aan een vrijwilligersprogramma te hebben opgezet, gecoördineerd vanuit de universiteit. Hoe deze activiteit gerelateerd aan de buurt is, is onbekend. Geen van de studenten geeft aan dat zij graag meer willen doen voor hun omgeving, 3 van hen geven aan dat ze (nog) niet weten of ze meer voor hun buurt willen doen.

Wat zeggen bewoners?
Bij twee bewoners die deelnamen aan dit onderzoek waren initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor de buurt. Eén daarvan is dat een student hulp heeft aangeboden om boodschappen te doen voor een mede-buurtbewoner. Verder geeft een buurtbewoner aan dat een student via het Match-project betrokken is bij de buurt. Match-huizen zijn woningen waar je als student huurkorting krijgt en je in ruil daarvoor met medestudenten inzet voor verbinding in de buurt. Dergelijke wederkerige initiatieven komen ook terug in de media-analyse (hoofdstuk 4).

5.11.4. Leefbaarheid (schoon, heel en veilig)

Wat zeggen sleutelpersonen?
De buurt Scharn wordt omschreven als redelijk veilig. De komst van studenten lijkt niet voor meer of minder veiligheid te hebben gezorgd volgens de betrokken sleutelpersonen. Het is geen 'uitgesproken' complex en beïnvloedt het veiligheidsgevoel amper.

"Wat betreft Maastricht denk ik dat studenten niet zorgen voor een hoger veiligheidsgevoel, maar ook niet voor een lager veiligheidsgevoel." – Student Stad en Veiligheid

De opzichter van het complex geeft aan dat er soms overlast is van fietsen die voor het complex staan. Dit is echter niet volledig te wijten aan de studenten,

er zijn te weinig voorzieningen rondom het complex om fietsen te stallen. Verder is er geen overlast omtrent afval.

Wat betreft geluidsoverlast geven sleutelpersonen aan dat er bij dit complex geen klachten over zijn. Het is een vrij rustig en net complex in vergelijking tot andere complexen in de stad.

"Er zijn verder ook geen overlastklachten van de senioren die samen met de studenten in het complex wonen. Dit komt ook wel doordat de senioren en studenten niet door elkaar wonen, maar elk aan een eigen zijde van de gang wonen." – Opzichter complex

Wat zeggen studenten?
Studenten ervaren dat zij in een veilige buurt wonen. De 5 deelnemende studenten in deze buurt geven aan dat zij eraan bijdragen dat hun omgeving schoon en netjes is.

Figuur 5.43. Ik voel me veilig in mijn buurt/woonomgeving. (n=5)

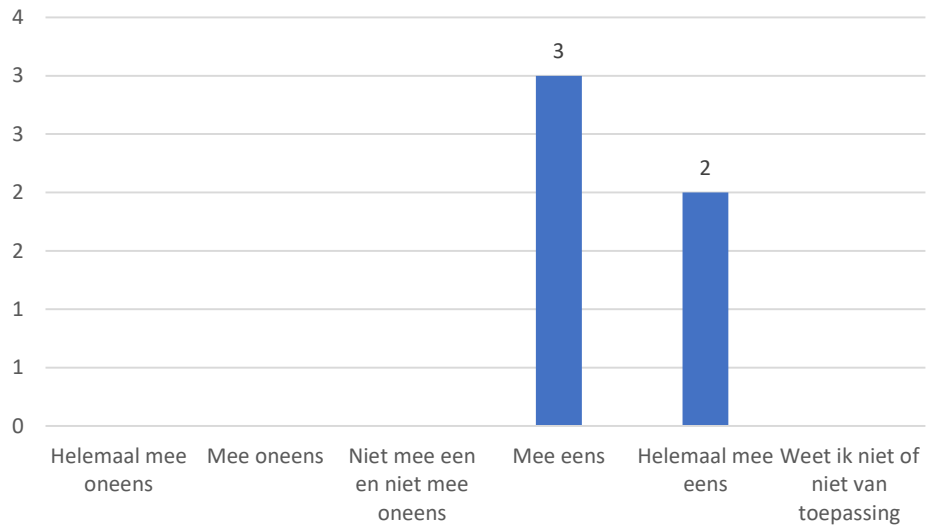

Figuur 5.44. Ik draag eraan bij dat mijn buurt/woonomgeving schoon en netjes is. (n=5)

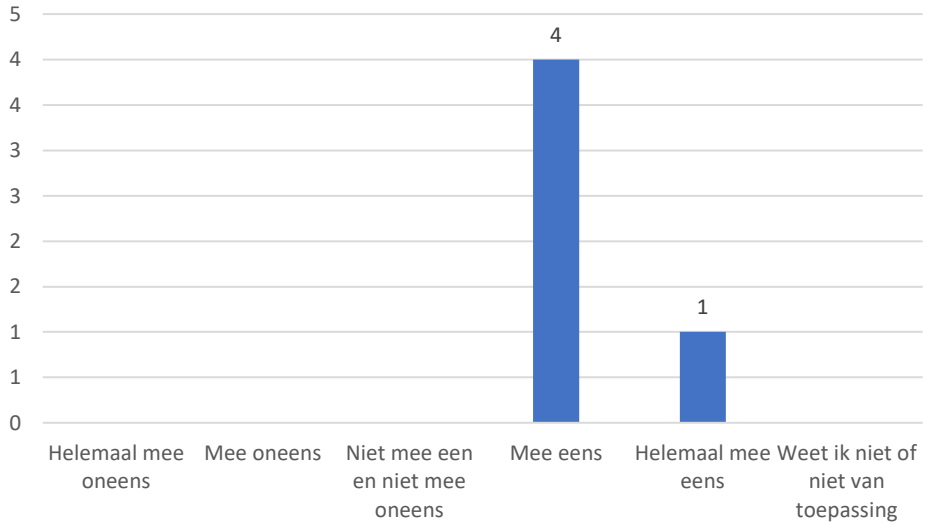

Wat zeggen bewoners?
Waar studenten aangeven dat zij bijdragen aan een schone en nette omgeving, zijn buurtbewoners iets minder positief over dit punt. Drie van de 8 bevraagde inwoners geven aan dat studenten niet bijdragen aan een schone/nettere omgeving (de overige bewoners gaven aan neutraal te zijn hierover).

"Vuilniszakken op straat op dagen dat deze niet opgehaald worden." – Medebuurtbewoner

Van de 8 bewoners geven er 6 aan dat studenten geen invloed hebben op de veiligheid in de wijk: het is er niet veiliger of onveiliger op geworden sinds er meer studenten wonen. Eén bewoner stelt dat het veiliger is, nu er meer studenten wonen. Een andere bewoner vindt juist dat het minder veilig is.

De bewoners geven tot slot aan dat er af en toe wel (geluids)overlast is van de studenten in hun buurt. Maar dit is niet heel regelmatig.

5.11.5. Maatschappelijke positie studenten in de coronacrisis

Wat zeggen sleutelpersonen?
De sleutelpersonen kunnen geen goede inschatting maken van de verandering in de betrokkenheid van de studenten tijdens de coronacrisis in de buurt Scharn. Een algemene constatering die gemaakt wordt is dat de maatschappelijke bijdragen die tijdens de eerste coronagolf gedaan werden nu steeds minder voorkomen.

"Je ziet dat initiatieven gerelateerd aan corona sterk afgenomen zijn na de eerste golf. We zijn nu op een punt dat iedereen meer gericht is op zichzelf." – Student Stad en Veiligheid

Bij de sleutelpersonen die deelnamen aan dit onderzoek zijn geen initiatieven bekend van studenten die zich inzetten voor deze buurt ten tijde van de coronacrisis.

Wat zeggen bewoners?
De coronacrisis heeft volgens bewoners weinig veranderd aan de positie van studenten in de buurt. Een bewoner geeft aan er meer feesten zijn, een ander zegt juist dat veel studenten zijn vertrokken of binnen zitten. Eén bewoner zegt dat studenten tijdens de coronacrisis behulpzamer zijn geworden.

6 Conclusies & aanbevelingen

In dit onderzoek is getracht antwoord te vinden op de volgende onderzoeksvraag: *Welke maatschappelijke meerwaarde hebben gevestigde studenten voor hun woonomgeving?* Hierbij is gekeken naar de bijdrage die zelfstandig wonende studenten leveren aan *sociale cohesie* en *leefbaarheid* in hun woonomgeving en de mate waarin ze *participeren* in vrijwilligerswerk en maatschappelijke initiatieven.

Studenten blijken over het algemeen participerende burgers: een meerderheid van hen doet vrijwilligerswerk. De maatschappelijke bijdragen van studenten spelen zich vooral af buiten hun woonomgeving, maar een aanzienlijk deel van de studenten zou eigenlijk meer willen doen voor hun buurt. Buurtbewoners geven aan dat zij weinig direct contact hebben met studenten in hun buurt. Toch zien buurtbewoners de studenten liever niet vertrekken, want zij brengen levendigheid en diversiteit naar de buurt. Levendigheid slaat soms om naar overlast, maar slechts een enkele buurtbewoner geeft aan meer nadelen dan voordelen te zien aan de aanwezigheid van studenten in hun woonomgeving: "een beetje reuring kan geen kwaad".

Hieronder worden per thema conclusies getrokken over de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt.

Sociale cohesie

Studenten hebben een beperkte binding met de buurt waarin ze wonen. Zowel studenten zelf als mede-buurtbewoners geven aan beperkt contact met elkaar te hebben. Studenten zijn maar beperkt op de hoogte van activiteiten in de buurt en de meeste studenten hebben nog nooit meegedaan aan activiteiten in hun woonomgeving. Opvallend genoeg lijken internationale studenten gemiddeld meer contact te hebben met mede-buurtbewoners (niet-studenten). Ook hebben zij een grotere behoefte om vaker deel te nemen aan activiteiten in de buurt. Studenten die in een pand wonen waarin zij geen voorzieningen delen met andere studenten, lijken het minst zichtbaar in de buurt. Er is geen behoefte aan dagelijkse interactie tussen studenten en mede-buurtbewoners, maar over het algemeen geeft men aan elkaar wel beter te willen leren kennen.

Participatie

Studenten lopen voorop in de participatiesamenleving. De meerderheid van de studenten doet vrijwilligerswerk. Zij richten zich maar in beperkte mate op hun eigen woonomgeving, hoewel een aanzienlijk gedeelte van hen eigenlijk meer zou willen doen voor hun buurt. Studenten zouden vooral meer willen betekenen voor kwetsbare buurtbewoners, voor duurzaamheid of groen in de buurt of voor meer ontmoetingen in de wijk. Vaak ontbreekt het hen aan tijd, maar een groot gedeelte weet simpelweg niet waar ze kunnen aangeven dat ze willen helpen of weten niet wat ze zouden kunnen bijdragen.

In de media komt een zeer divers beeld naar voren van de maatschappelijke initiatieven die studenten nemen. Uit een analyse van krantenartikelen tussen 2010-2020 blijkt dat er een grote diversiteit is in de maatschappelijke betrokkenheid. De belangrijkste categorieën initiatieven zijn: vrijwillige inzet gericht op kwetsbare groepen, vrijwilligerswerk in de culturele sector, wederkerige

inzet (bijvoorbeeld korting op huur, in ruil voor vrijwillige inzet), initiatieven gekoppeld aan de studie(achtergrond), organisaties gericht op maatschappelijke betrokkenheid van studenten, initiatieven vanuit het verenigingsleven, initiatieven gedurende de coronacrisis, sociaal ondernemerschap, bijdragen aan sociale cohesie in de woonomgeving en bijdragen aan leefbaarheid.

Leefbaarheid

Studenten en hun mede-buurtbewoners geven geen eenduidig beeld over de mate waarin studenten bijdragen aan een leefbare woonomgeving. Studenten zijn veel positiever over de mate waarin ze bijdragen aan een schone, nette omgeving dan hun mede-buurtbewoners, die vooral ook negatieve kanten zien. Daarnaast geven sleutelfiguren en enkele buurtbewoners aan dat studenten in complexen van woningcorporaties voor studentenhuisvesting voor minder overlast zorgen dan studenten in particuliere panden. Studenten voelen zich over het algemeen veilig in hun buurt, maar hebben hier volgens buurtbewoners een beperkte rol in.

Invloed van de coronacrisis

De coronacrisis heeft een beperkte invloed op de maatschappelijke positie van studenten. De situatie rondom COVID-19 ontwikkelde zich gedurende de looptijd van het onderzoek (augustus 2020-januari 2021). Vooral gedurende de eerste golf ontstonden er initiatieven van studenten om kwetsbare mede-buurtbewoners te helpen. Maar studenten werden vaak ook minder zichtbaar: zij bleven meer binnen of vertrokken uit hun studentenkamer naar familie.

Aanbevelingen aan de studentenhuisvesters

De opdrachtgevers van dit onderzoek zijn 13 woningcorporaties voor studentenhuisvesting en Kences, het kennisinstituut voor studentenhuisvesting. Studentenhuisvesters bevinden zich in een bijzondere positie, omdat zij in direct contact staan met de bewoners van hun panden, maar ook verbindingen hebben met de buurt en gemeente. Vanuit deze positie als sociale studentenhuisvester liggen er kansen om studenten en hun mede-buurtbewoners te ondersteunen bij het beter benutten van de bereidheid en maatschappelijke meerwaarde van studenten in de buurt. Op basis van de conclusies doen de onderzoekers de volgende aanbevelingen aan studentenhuisvesters:

1. **Stimuleer en faciliteer maatschappelijke betrokkenheid in de buurt**

Uit het onderzoek blijkt dat studenten over het algemeen participerende burgers zijn, maar slechts in beperkte mate in de eigen woonomgeving. Een groot deel van hen zou eigenlijk meer in de buurt willen doen. Soms doen ze dat niet uit tijdgebrek, maar bereidwillige studenten weten ook vaak niet waar ze terechtkunnen met een hulpaanbod of twijfelen of er überhaupt iemand op hun inzet zit te wachten. Daarbij zijn internationale studenten een belangrijke aandachtsgroep, omdat onder die groep de bereidheid nog hoger is. De studentenhuisvesters kunnen een belangrijke rol spelen in het leggen van verbindingen tussen behoeften in de buurt en bereidheid in de complexen.

2. **Stimuleer en faciliteer buurtontmoeting tussen student en mede-buurtbewoners**

Er is geen behoefte aan dagelijkse interactie tussen studenten en mede-buurtbewoners, maar over het algemeen geeft men aan elkaar wel beter te willen leren kennen. Bij bestaande buurtactiviteiten worden studenten niet altijd uitgenodigd, of de activiteiten zelf zijn niet uitnodigend voor studenten. Een jaarlijkse buurtactiviteit, waarin studenten zelf een actieve rol spelen, zou door de studentenhuisvester georganiseerd of ondersteund kunnen worden.

3. **Weeg sociale cohesie mee bij ontwikkelen studentencomplex**

Er is een trend van individualisering binnen studentencomplexen. Steeds vaker wonen studenten in zelfvoorzienende studio's. Bij deze panden lijkt er minder overlast in de buurt te bestaan, maar de levendigheid die studenten naar buurten brengen is daar ook minder. Verbindingen tussen studenten en

hun mede-buurtbewoners zullen eerder tot stand komen in complexen waar studenten veel contact onderling hebben, doordat ze voorzieningen delen. De recente aandacht voor eenzaamheid onder studenten staat in directe relatie tot dit thema. Bij het ontwikkelen van nieuwe studentencomplexen zou sociale cohesie daarom als thema meegewogen moeten worden.

Bijlage 1: Werkwijze

Deze bijlage bevat een beschrijving van de dataverzameling en analyse die voor dit onderzoek hebben plaatsgevonden.

Media-analyse

Om de breedte van type maatschappelijke initiatieven door studenten te inventariseren is er een uitgebreide search in de krantenbank LexisNexis gedaan, aan de hand van relevante zoektermen. Zowel regionale als nationale media is meegenomen in de periode 1 januari 2010 tot 1 augustus 2020. De search is gedaan in 95 kranten, aan de hand van een aantal zoektermen:

Hoofdzoekterm
Student(en)

Aanvullende zoektermen
- Actie(f)(ve)
- Buurt
- Buurt (en veiligheid)
- Initiatief
- Community / Gemeenschap
- Hulp / Helpen
- Maatschappelijk
- Maatschappij
- Ouderen
- Participatie
- Samenleving
- Vrijwillig(er) / Vrijwilligerswerk
- Wijk (en veiligheid)

Tot slot is er nog een google search gedaan naar de combinatie van de zoektermen: studenten, maatschappelijk en samenleving. Hiermee is er gekeken of er in de eerste search initatieven niet zijn gevonden. Met de google search kon de lijst worden aangevuld.

De resultaten van de search zijn gecodeerd met behulp van het analyseprogramma Atlas.ti aan de hand van een codelijst. Hiermee kon er een categorisering van typen initiatieven die door studenten genomen worden op het gebied van participatie, leefbaarheid en cohesie gemaakt worden.

Enquête onder studenten

Er is een landelijke enquête uitgezet onder studenten. Dertien verschillende studentenhuisvesters hebben de digitale enquête verspreid onder huurders van hun complexen. De vragenlijst is digitaal afgenomen in de periode september 2020 – oktober 2020. Studenten waren gemiddeld ongeveer 10 minuten bezig met het beantwoorden van de vragen.

Aaangezien sommige studentenhuisvesters ook panden hebben waar zowel studenten als niet-studenten wonen is er bij de start van de enquête aangegeven dat deze alleen bedoeld is voor studenten. 8577 personen de enquête volledig ingevuld. 349 daarvan bleken geen student (meer) te zijn. Deze antwoorden zijn niet meegenomen in het onderzoek. De analyse van de data is uitgevoerd over de antwoorden van 8228 studenten.

In de enquête zijn aan de studenten vragen voorgelegd over de bijdrage die ze zelf denken te leveren op het gebied van participatie, leefbaarheid en sociale cohesie. Daarnaast zijn er een aantal achtergrondvragen gesteld; tijd dat ze in hun huidige woonplek wonen, opleidingsniveau, woonomgeving, postcode en of de respondenten internationale studenten of reguliere studenten zijn.

Met behulp van het programma SPSS zijn vervolgens de resultaten van de enquête geanalyseerd, naast dat de resultaten zijn weergeven voor alle studenten is er ook gekeken of er significante verschillen tussen groepen studenten gevonden zijn. Hierbij is er gekeken naar:

- Hoe lang studenten al in de wijk wonen.
- Opleidingsniveau (mbo, hbo, wo).
- Verschillen tussen internationale studenten en reguliere studenten.
- Verschillen tussen steden.
- Verschillen tussen type woning (campus, studentencomplex buiten de campus, wijk/buurt, binnenstad/centrum).

Buurtonderzoek

Het buurtonderzoek is uitgevoerd in 11 buurten in 10 verschillende steden waar een studentencomplex is gevestigd. Voor het buurtonderzoek is er gebruik gemaakt van verschillende bronnen; gesprekken met sleutelpersonen, een online vragenlijst en aanvullende gesprekken met buurtbewoners en de input van de studenten enquête.

Sleutelpersonen
Per buurt zijn wij in gesprek gegaan met drie sleutelpersonen op het gebied van participatie, leefbaarheid en cohesie. In totaal zijn er 35 sleutelpersonen gesprokken (3 in elke wijk en in 2 wijken 4). Per buurt is bekeken wie relevante sleutelfiguren zijn. De gesprekken met de sleutelpersonen hebben via videobellen plaatsgevonden.

Input studenten
De resultaten van de enquête onder studenten zijn in dit onderzoek geraadpleegd, door de resultaten te filteren op postcode-4 niveau.

Buurtbewoners
In het originele onderzoeksplan zouden er straathoekgesprekken met buurtbewoners plaatsvinden, wegens de ontwikkelingen rondom corona was dit niet mogelijk. Als oplossing is er een korte digitale vragenlijst onder de buurtbewoners van de 11 buurten uitgezet. In deze vragenlijst kwamen de drie domeinen van maatschappelijke meerwaarde aan bod: participatie, leefbaarheid en sociale cohesie. Via de sleutelpersonen zijn de vragenlijst verspreid in de buurten, bij vier buurten bleef de respons achter en zijn er daarom naar 50 adressen in de buurt brieven met een link naar de vragenlijst verstuurd. In totaal is de vragenlijst door 124 buurtbewoners ingevuld. Als aanvulling op de informatie uit de vragenlijst zijn er per wijk 2 tot 4 buurtbewoners gebeld om nog enkele verdiepende vragen te stellen, in totaal hebben er 34 buurtbewoners meegewerkt aan deze gesprekken. De resultaten uit de verschillende bronnen zijn geanalyseerd en per thema naast elkaar gelegd om zo verschillen en overeenkomsten te detecteren. Per buurt is er een uitgebreide buurtbeschrijving geschreven waarin de sleutelpersonen, studenten en buurtbewoners aan het woord zijn.

Bijlage 2: Referenties

Allinson, J. (2006). Over-educated, over-exuberant and over here? The impact of students on cities. *Planning, Practice & Research, 21*, 79-94.

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) / Vereniging van Universiteiten (VSNU) (2019). *1cHO2019: Aantal ingeschreven studenten.*

Hubbard, P. (2008). Regulating the social impacts of studentification: A Loughborough case study. *Environment and Planning A, 40*, 323-341.

Manshanden, W. J. J. (2009). *Kennis als economische motor. Onderzoek naar het ruimtelijk-economisch effect van hoger onderwijs*. Delft: TNO.

Manshanden, W. J. J. & Koops, O. (2021). *Kennis in de stedelijke economie;de financieel-economische waarde van.* Rotterdam: Netherlands Economic Observatory (NEO).

Munro, M., & Livingston, M. (2012). Student impacts on urban neighbourhoods: policy approaches, discourses and dilemmas. *Urban Studies, 49*, 1679-1694.

Onderwijs in Cijfers (2020). *Ontwikkeling van het aantal deelnemers*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Dienst Uitvoering onderwijs en Centraal Bureau voor de Statistiek.

Sage, J., Smith, D., & Hubbard, P. (2012). The rapidity of studentification and population change: there goes the (student) hood. *Population, Space and Place, 18*, 597-613.

Universities UK (2006), 'Studentification': a guide to opportunities, challenges and practice. Universities *UK Management Guidance*. pp. 1-54.

VERWEY-JONKER Instituut

COLOFON

Opdrachtgevers	Kences (Kenniscentrum Studentenhuisvesting), Alwel, De Key, De Veste, DUWO, Idealis, Lefier, Maasvallei, SJHT, SSH, SSH&, Vestide, Wonen Breburg en Woonstad Rotterdam
Auteurs	M. Kwakernaak, MSc L.H.L. Reches, MSc T. Voorwinden, MSc
Met medewerking van	T. Jibodh F. Lubbers
Foto omslag	ANP - Patricia Rehe
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
http://www.verwey-jonker.nl

ISBN 978-94-6409-063-5

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2021.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.